

T. C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

ARKEOLOJİ BİLİM DALI

NIKAIA'DAKİ ANTİK SÜTUN BAŞLIKLARI

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Mustafa Uğur EKMEKÇİ

BURSA – 2017

**U.Ü. S.B.E.
ARKEOLOJİ ANABİLİM
DALI**

**NIKAIA'DAKİ ANTİK SÜTUN BAŞLIKLARI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

**Mustafa Uğur
EKMEKÇİ**

**BURSA
2017**

T. C.

**ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
ARKEOLOJİ BİLİM DALI**

NIKAIA'DAKİ ANTİK SÜTUN BAŞLIKLARI

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Mustafa Uğur EKMEKÇİ

Danışman:

Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN

BURSA – 2017

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

..... Arkeoloji..... Anabilim/Ana sanat Dalı,
..... Arkeoloji..... Bilim Dalı'nda 70.04.7001
numaralı ..Mustafa Uğur..... Ekmekeci.....'nin
hazırladığı"..... Nikola'daki Antik Sütun Başlıkları.....
....."konulu Yüksek Lisans..... (Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta
Yeterlik Tezi/Çalışması) ile ilgili tez savunma sınavı, 06/06/ 2017 günü 10:00 -
12:00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın
tezinin/çalışmasının başarılı..... (başarılı/başarısız) olduğuna
..... oy birliği..... (oy birliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye
(Tez Danışmanı ve Sınav
Komisyonu Başkanı)
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN
Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. İ. Hakan MERT
Uludağ Üniversitesi

Üye

Yrd. Doç. Dr. Ahmet BİLİR
Düzce Üniversitesi

06.06/2017

Yemin Metni

Yüksek Lisans / ~~Doktora~~ tezi olarak sunduğum
“.....Nikaia'daki Antik Sütun Başlıkları.....
.....” Başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun
olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntuların kaynaklarının usulüne
uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar
bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

06.06.2017
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Mustafa Uğur EKMEKÇİ

Öğrenci

No: 701347001

Anabilim Dalı: Ackeroloji

Programı: -

Statüsü: Yüksek Lisans Doktora

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
..... ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 29.05.2017

Tez Başlığı / Konusu: Nikaia'daki Antik Sütun Başlıkları

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 204... sayfalık kısmına ilişkin, 29.05./2017 tarihinde şahsım tarafından Turnitin..... adlı intihal tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 2' tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.05.2017
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Mustafa Uğur EKMEKÇİ
Öğrenci No: 701347001
Anabilim Dalı: Arkeoloji
Programı:
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Prof. Dr. Mustafa SAHİN
Danışman 29.05.2017
(Adı, Soyad, Tarih)

* Turnitin programına Uludağ Üniversitesi Kütüphane web sayfasından ulaşılabilir.

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı	: Mustafa Uğur Ekmekçi
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Enstitü	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Arkeoloji
Bilim Dalı	: Arkeoloji
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: VIII + 194
Mezuniyet Tarihi	: / / 20.....
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN

NIKAIA'DAKİ ANTİK SÜTUN BAŞLIKLARI

Sütun başlıkları, yapıların hem taşıyıcı birimlerinden hem de süsleme öğelerinden biridir. Taşıyıcı olarak mimari düzenlere göre değişiklik göstermekle birlikte yapının ihtişamını ve inceliği göstermektedir. Antik dönemde kentler, ihtişam ve prestij kazanmak için kökenlerini tanrılara adanmak, eyalet içerisinde unvan sahibi olmak, imparatorlar adına tapınak, yapı inşa ettirmek gibi eylemlere girişirler. Bu faaliyetlerle birlikte inşa edilen yapılar estetikleri ile ön plana çıkartılmaya çalışılmıştır. Antik Dönem'de Bithynia bölgesi içerisinde yer alan Nikaia/İznik bölgenin önemli yerleşimlerinden biri olmasına rağmen olan kentin mimari öğeleri, sütun başlıkları ile ilgili günümüze kadar envanter ve değerlendirme çalışması yapılmamıştır.

Tez çalışmasıyla ilçe merkezinde ve sur duvarlarında bulunan başlık ve başlık parçaları için envanter çalışması yapılmış, İznik Arkeoloji Müzesinde korunan eserlerle birlikte değerlendirilerek ayrıntılı bir şekilde tanımlanmış, bezeme sınıflandırılması yapılmış ve tarihsel değerlendirmeleri gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca bu çalışma ile birlikte Nikaia'nın Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'ndeki yapı çeşitliliği ile ilgili fikir elde edilmeye çalışılmış olup kentin mimari dokusunu anlamak adına yapılacak çalışmalara da bir ön adım olabilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler:

Nikaia, İon, Korinth, Kompozit, Başlık, Helenistik, Roma

ABSTRACT

Name and Surname : Mustafa Uğur Ekmekçi
University : Uludağ University
Institution : Social Science Institution
Field : Archaeology
Branch : Archaeology
Degree Awarded : Master
Page Number : VIII + 194
Degree Date : / / 20.....
Supervisor : Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN

ANCIENT COLUMN CAPITALS IN NICAEA

Column capitals are one of both the support units of the structures and the ornamental elements. It shows the magnificence and the elegance of the construction as it changes according to the architectural arrangements as the carrier. In antiquity, the cities engage in actions such as giving their roots to the gods in order to gain splendor and prestige, having title in the province, building temples and structures in the name of the emperors. Together with these activities, the aesthetics of the buildings were tried to be brought to the forefront. In Nicaea/İznik, despite being one of the settlements of Bithynia region in the ancient period, there was no inventory and evaluation studies on the architectural items and column headings of the city.

With this thesis study, an inventory study was carried out for the capitals and capital parts in the town center and in the city walls. These column headings were evaluated together with the parts preserved in the Iznik Archaeology Museum, and they were defined in detail, the classification was made and historical evaluations were tried to be realized. In addition, with this study, it was tried to get an idea about the architectural diversity in the Hellenistic and Roman Imperial period of Nicaea. It is also aimed that this work could be a preliminary step for other works to be done in order to understand the architectural texture of the city.

Keywords:

Nicaea, Ion, Corinth, Composite, Capital, Hellenistic, Rome

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, Nikaia kentinin Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine ait mimari süsleme elemanı olan sütun başlıkları ele alınmıştır. Kentin, Antik Dönem kültürü oldukça zengin olmasına karşın günümüze kadar bu geçmişi oluşturan yapı birimleri ve bu yapı birimlerine ait öğeler üzerine kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır. Bu tez bu çalışmalara bir temel oluşturmak için gerçekleştirilmiştir.

Çalışma, Prof. Dr. Mustafa Şahin tarafından yürütülen 114K269 numaralı ve “Arkeolojik Yüzey Araştırması Işığında Hellenistik ve Roma İmparatorluk Döneminde Nikaia” isimli Tübitak projesi kapsamında desteklenmiştir. Tez konusunu öneren ve proje asistanı olarak çalışmama izin veren, hoşgörülü yaklaşımı ve tecrübesiyle beni yönlendiren danışman hocam Prof. Dr. Mustafa Şahin’e, çalışmanın saha bölümünde birlikte çalıştığım ve yurtdışında kütüphane çalışmamı gerçekleştirmemde büyük katkıda bulunan Prof. Dr. Christof Berns’e, çalışma süresince bilgi ve yönlendirmeleriyle katkıda bulunan Prof. Dr. İ. Hakan Mert’e, İznik Arkeoloji Müzesi’nde gerçekleştirdiğim çalışma boyunca yardımlarını esirgemeyen müze personeline ve dönemin müze müdür vekili Mehmet Hasan Bozkurt’a şükranlarımı sunarım.

Ayrıca hem saha hem de kütüphane çalışmalarında yol arkadaşlarım olan sevgili kardeşlerim, meslektaşlarım Faruk Yolsal ve Murat Akın’a, kendi çalışmalarından fedakarlık göstererek tez metnimi okuyarak yapıcı eleştirilerde bulunan sevgili Öğretim Görevlisi Dr. İ. Naci Zeyrek’e, Araş. Gör. Dr. Serkan Gündüz’e, Araş. Gör. A. Ali Altın’a, Araş. Gör. Nur Deniz Ünsal’a ve Araş. Gör. Hazal Çıtakoğlu’na minnettarım.

Son olarak çalışma süresince her zaman yanımda olan anneme, kardeşime ve dostlarıma güven ve sabırları için ayrıca teşekkür ederim.

Mustafa Uğur Ekmekçi

Bursa 2017

TEZ ONAY SAYFASI.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
GİRİŞ	1
I. Çalışmanın Amacı ve Önemi	2
II. Çalışmanın Kapsamı	3
III. Çalışmanın Yöntemi	3

BİRİNCİ BÖLÜM

(NIKAIA KENTİ VE SÜTUN BAŞLIKLARI)

1.1. Nikaia'da Yapılaşma Tarihi	6
1.2. Sütun Başlığı Çeşitleri ve Tanımı	10

İKİNCİ BÖLÜM

(TİPOLOJİ)

2.1. İon Başlığı	14
2.1.1. Ön Yüz Tipleri	14
2.1.2. Yan Yüz Tipleri	15
2.1.2.1. Polster	15
2.1.2.1.1. Attika Tipi	15
2.1.2.1.2. Kamış Yapraklı.....	16
2.1.2.1.3. Pullu Yatay Yapraklı	16
2.1.2.1.4. Yatay Akanthus Yaprakları	16
2.1.2.1.5. Yatay Palmet Bezemeli	16
2.1.2.1.6. Alttan Birbirine Bağlanan Yatay Yapraklar.....	16
2.1.2.1.7. Ranke (Sarmaşık Motifli)	17
2.1.2.2. Balteus	17
2.1.2.2.1. Üst Üste Sıralanmış Yatay Yaprak	17
2.1.2.2.2. Bant	17
2.1.2.2.3. Üst Üste Sıralanmış Yaprak Sıraları.....	18

2.1.2.2.4. Akanthus Yaprağı Motifi.....	18
2.1.2.2.5. Sarmaşık Yaprağı.....	18
2.1.2.3. Balteus Sınırları.....	18
2.2. Korinth Başlığı	20
2.2.1. Tip A	20
2.2.2. Tip B.....	21
2.2.3. Tip C	22
2.2.4. Tip D	23
2.2.5. Tip E	23
2.2.6. Tip F	24
2.2.7. Tip G	24
2.2.8. Tip H	25
2.3. Kompozit Başlık	26
2.4. Ante/Plaster Başlık	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

(TARİHLENDİRME)

3.1. İon.....	28
3.2. Korinth.....	43
3.3. Kompozit.....	58
3.4. Ante/Plaster.....	61

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(SÜTUN BAŞLIKLARINA GÖRE OLASI YAPI PROGRAMI)

4.1. Epigrafik ve Nüvizmatik Veriler Işığında Yapı Programı.....	65
--	----

SONUÇ.....	69
KATALOG.....	72
KAYNAKLAR.....	117
GRAFİK VE HARİTA LİSTESİ.....	125
LEVHA LİSTESİ.....	125
GRAFİK, HARİTA VE RESİMLER	130
LEVHALAR.....	139

GİRİŞ

Sütun başlıkları, mimari bir eleman olarak yapının hem taşıyıcı görevini üstlenmektedir hem de süsleme elemanı olarak ihtişamını, inceliğini göstermektedir. Antik Dönem 'de kentler ihtişam ve büyüklüklerini ortaya koymak için çeşitli yollara başvurmaktaydılar. Kentler eyalet ünvanı almak, kökenlerini güçlü bir temele (Tanrı veya tanrıça) dayandırmak, dönemin önemli devlet adamlarına, imparatorlara kendilerini göstermek için çeşitli inşaat faaliyetlerine girişmekteydiler. İnşa edilen bu yapılar kentlerin övünç kaynakları olmuş, çevre kentlerden farklılıklarını ortaya koymada önemli bir yere sahip olmuştur. Klasik Dönem Atina'sı düşünüldüğünde ilk akla gelen Akropolis'teki Parthenon Tapınağı'dır. Roma'da ise forumlar, Colesseum, Pantheon gibi mimari kompleksler akla gelmektedir. Bu yapıları benzerlerinden ayıran özellikler sıralanmaya çalışılırsa estetik, kullanılışlılık gibi mimari bir yapıyı oluşturan unsurların detaylı bir şekilde ön planda tutulmuş ve gerçekleştirilmiş olmasıdır. Belirtilen bu unsurlar içerisinde yapı birimlerinin, süs öğelerinin en ince detaya kadar düşünülmüş olmasıyla birlikte süsleme öğelerinin işçiliklerindeki orantı ve plastiklik gelmektedir. Sütun başlıkları mimari bezeme öğeleri arasında yer almakla birlikte ziyaretçiye girişte, yapının ihtişam ve inceliği ile ilgili ön fikir edinmesine katkı sağlamaktadır.

Dönemsel mimariler birbirini takip etmekle birlikte farklı arayış ve kültürel etkilere sahiptir. Bunu tercih ettikleri sütun başlıklarından da görebiliriz. Klasik Dönem'den itibaren sırasıyla Dor, İon, Korinth ve Kompozit sütun başlıkları kullanılmış, moda olmuştur. Kültürel etki ile birlikte dönemsel ihtiyaç ve işçiliğin vermiş olduğu imkanlar ile sütun başlıklarında da değişimler olmuştur. Nikaia'da tercih edilen düzen ve yoğunluk mimari dokuyu anlamaya yardımcı olacaktır.

Nikaia kentinde, Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemleri ile başlayarak günümüze kadar ki süreçte farklı ihtiyaçlara cevap verecek mimari yapılar inşa edilmiştir. Bu yapılardan sadece geç dönem yapıları günümüzde korunmaktadır. Nikaia kentine ait araştırmalarda mimari öğelerden ziyade epigrafik ve saha çalışmaları ile hali hazırda korunan yapılarda gerçekleştirilen kazı çalışmalarına önem verilmiştir. Kentin mimari yapılarıyla ilgili değerlendirmeler arka planda kalmıştır.

Kent içerisinde gezildiğinde orijinal yeri bile bilinmeyen, farklı yapılara ait sütun başlıklarına rastlanmaktadır. Bu başlıklardan bazıları ait oldukları mimari yapıların artık dönemin ihtiyacını karşılayamaması sebebiyle atıl bir şekilde bırakılmış, bazıları ise kendilerinden sonraki bir tarihte inşa edilmiş bir yapıda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Tez çalışması ile birlikte bu parçalar belgelenmeye ve bir arada değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu eserlere İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunan başlıklar da dahil edilerek Nikaia'nın bahsedilen dönemlerdeki mimarisine ait yeni bir bakış açısının kazandırılması amaçlanmıştır.

Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi Nikaia'sının çevrenin önemli kentlerinden biri olmasına rağmen mimari dokusu ile ilgili çalışmalar oldukça kısıtlı olmasından dolayı bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

I. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu tezin hazırlanmasındaki temel amaç, Nikaia/İznik kentindeki mimari yapılara ait öğelerle ilgili envanter çalışması yapmaktır. Çalışma temeline bakıldığında kentin Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine tarihlenen sütun başlıklarındaki çeşitliliğini ve dönemsel yapı yoğunluğu ilgili bir fikir ortaya koymak, Nikaia kronolojisinde görülen boşlukları doldurmak, epigrafik ve nümizmatik eserlerle karşılaştırarak yapılarla ilgili daha net tespit ve yorumlarda bulunmak hedeflenmektedir. Ayrıca kentin,

Bu çalışma ile birlikte şimdiye kadar Nikaia'da bütüncül olarak irdelenmemiş başlıkların;

- Tespit yapılarak ayrıntılı tanımlama ve belgelemeleri yapılmış,
- Tipolojik özellikleri incelenerek bezeme çeşitliliği ve farklılıkları ortaya konmuş,
- Eserlerin detaylı tarihlendirilmesi yapılmış,
- Kentte, Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerinde tercih edilen mimari düzenler tespit edilmeye çalışılarak dönemsel inşa faaliyetlerindeki yoğunluk ortaya konulmuştur.

Nikaia/İznik kenti hakkında yapılan araştırmaların yoğun olarak kentin genel tarihçesi ve epigrafik eserlerin incelenmesi ile sınırlı olması, mimari öğelerin, özellikle

de sütun başlıklarıyla ilgili bütüncül bir değerlendirmenin olmaması; bu bölgedeki sütun başlıkları üzerine çalışmaya sevk etmiştir. Belirtilen araştırma alanları ve konularına alternatif oluşturmak, arkeolojik envantere çeşitlilik sağlamak ve kent mimarisini anlamak adına yapılacak çalışmalara adım olması adına bu çalışma konusu tercih edilmiştir.

II. Çalışmanın Kapsamı

Çalışmada, Nikaia kentinde Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine tarihlenen sütun başlığı ve başlık parçaları incelenecektir. Bu kapsamda 45 adet İon, 19 adet Korinth, 3 adet Kompozit, 2 adet Ante ve 2 adet Plaster olmak üzere toplam 71 adet başlık ve başlık parçası değerlendirilmiştir. Bu eserler İznik'te gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında tespit edilen eserler ile İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunan eserlerden meydana gelmektedir. İlçe merkezi ve sur duvarlarında tespit edilen başlık ve başlık parçalarını müze bahçe ve deposunda korunan eserlerle birlikte bütüncül bir şekilde değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu değerlendirme yapılırken araştırma sorularından yola çıkarak tez çalışmasının omurgası olan tipoloji, tarihsel değerlendirme ve katalog bölümleri ile oluşturulmuş, bu bölümlere ek olarak birlikte kentin yapılaşma tarihi ve diğer arkeolojik verilerin (epigrafik ve nümizmatik) sütun başlıkları ile birlikte değerlendirildiği bölümler ile desteklenmiştir.

III. Çalışmanın Yöntemi

Tez, literatür, tespit ve belgeleme çalışmalarına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, kentin mimari bezemeleri ve sütun başlıkları ile ilgili yapılan çalışmaları taranmıştır. Bu çalışma sırasında yurt içindeki kütüphanelerden faydalanılmıştır. Nikaia/İznik kentindeki sütun başlıkları ile ilgili bir çalışmanın sadece İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunan birkaç tane geç dönem Bizans sütun başlıkları ile sınırlı kaldığı¹, taranan kaynaklarda İznik buluntusu olarak incelenen eserlerin sayıca az olduğu ve bu eserlerin de birer örnek şeklinde Bizans Dönemi ile sınırlı kaldığı görülmüştür.

¹ Keşoğlu 1972: 280-290.

Tespit çalışması İznik ilçesinde gerçekleştirilmiş Arkeolojik Yüzeysel Araştırmaları² sırasında belgelenen sütun başlıkları ile başlamıştır. Bu araştırma kapsamında ilçe merkezi ve sur duvarları gezilmiştir. İlçe merkezinde atıl bir şekilde duran başlıklar ile sur duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılmış başlık ve başlık parçalarının belgelenmesi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca İznik Arkeoloji Müzesi'nde, Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine tarihlenen eserlerin de dokümantasyonu yapılmıştır. Tespit çalışması sırasında başlıklar ile ilgili toplanan tüm veriler tarafımızca oluşturulan bir veri tabanına aktarılmıştır (Resim 1). Bu veri tabanı tezin yazım aşaması sırasında başlıklarla ilgili bilgilere ulaşmak açısından büyük kolaylık sağlamıştır. Tespit ve belgeleme çalışması sonucunda Bochum Ruhr Üniversitesi'nin Arkeoloji bölüm kütüphanesinden ve yurt içindeki enstitü kütüphanelerinden yararlanılmıştır.

Tez metni, dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “Nikaia’da Yapılaşma Tarihi” ile “Sütun Başlığı Çeşitleri ve Tanımı” alt başlıklarına yer verilmiştir. Birinci bölüm altında genel bir kent tarihçesi verilmesinden kaçınılmıştır. Bunun sebebi ise konu ilgili günümüze kadar çok fazla çalışma yapılmış olduğundan dolayı tekrara düşmemek adına yapılaşma tarihi başlığı altında, tez başlığı ile uyumlu olması gözetilerek mimari yapılarla ilgili özlüce bir anlatıma yer vermeye çalışılmıştır. Faydalanılan kaynaklarda kent tarihi ve tarihçesi ile ilgili anlatımlar detaylıca verilmiştir. Giriş bölümü altında incelenen diğer bir bölüm “Sütun Başlığı Çeşitleri ve Tanımı” adlı alt başlıktır. Bu bölümün altında da genel ve detaylı bir anlatım yaparak mimarlık tarihinde kullanılmış bütün mimari düzenlere girilmemiş, Nikaia/İznik kentinde Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerinde görülen başlık tiplerinin kısaca form ve bezeme özelliklerine yer verilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde başlıkların tipolojik özellikleri detaylıca irdelenmiştir. Eserler kendi tipleri içerisinde bezeme farklılıklarına ve özelliklerine göre ayrı başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Bu bölümde, farklı kaynaklarda ortaya konulmuş sınıflandırma grupları kullanılmıştır.

Tezin üçüncü bölümünü tarihsel değerlendirme oluşturmaktadır. Bu bölümde başlıklar kendi düzenlerinde kronolojik stil gelişimlerine göre sıralanmıştır.

² Şahin - Berns 2014: 49-60.

Tarihlendirme yapılırken başlıkların, ortak stil özellikleri gösterdikleri karşılaştırma örneklerine yer verilmiş ve dönemsel stil özellikleri göz önünde bulundurulmuştur.

Tez çalışmasının dördüncü bölümünde ise “Sütun Başlıklarına Göre Olası Yapı Programı” başlığı altında Epigrafik ve Nümizmatik veriler ile sütun başlıklarının tarihlendirilmesi sonucu ortaya çıkan kronolojik tablo karşılaştırılmış, örtüşen ve birbirini destekleyen kanıtlar bir arada değerlendirmeye çalışılarak dönemsel yoğunluk adına daha net veriler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu bölümün ardından elde edilen bulgular ise, “Sonuç” başlığı altında değerlendirilmiştir. Bu bölümü katalog kısmı izlemektedir. Katalog bölümü, tarafımızca oluşturulan bir şablon üzerine oturtulmuştur.

Metin içerisinde, başlıklar için tarafımızca verilen kısaltmalar kullanılmıştır. Bunlar; İon sütun başlıkları için “İB-”, Korinth sütun başlıkları için “KORB-”, Kompozit sütun başlıkları için “KOMB-”, Ante ve Plaster başlıklar için “APB-” olarak belirlenmiştir.

Konu ile alakalı yapılan benzer çalışmalarda genellikle “Anadolu sütun başlıklarının stil gelişimleri” şeklinde bir bölüm bulunmaktadır. İncelenen yayınların hemen hemen hepsinde birbirine benzeyen bu bölüm mevcuttur. Tez çalışmasında bu şekilde bir bölüme tekrara düşmemek adına yer verilmemiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

NIKAIA KENTİ VE SÜTUN BAŞLIKLARI

Tez çalışmasının ilk bölümünde yapılaşma tarihi ve kentte görülen sütun başlık tiplerinin tanımlarına yer verilmiştir. Yapılaşma tarihi bölümü Nikaia'nın Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine ait yapı programları ile ilgili bilinen veriler irdelenerek oluşturulmuştur. Bölge ve kent ile alakalı genel kent tarihi üzerine yapılan yayınların fazla olması nedeniyle tekrara düşmemek adına bu bölümü korunan mimari yapılar ile epigrafik eserlerde varlığı bilinen yapılar üzerinden değerlendirilme yapılmıştır.

Sütun başlıkları ve çeşitleri bölümünde ise Antik Dönem boyunca bilinen tüm düzenlerden ziyade Nikaia'nın belirtilen dönemlerinde tespit edilen tiplere ait tanım yapılmıştır.

1.1. Nikaia' da Yapılaşma Tarihi

İzmit, günümüzde Marmara Bölgesi'nin güneyinde, Bursa ilinin 86 km kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 1). Kent, Askania gölünün doğusunda ovalık bir alanda kurulmuş olup kuzeyinde Samanlı Dağları, güneyde Avdan dağı uzanmaktadır. Nikaia, Antik Dönem coğrafyasında Bithynia Bölgesi sınırları içerisinde yer alan kentlerden biriydi³. Kent ve çevresinde Helenistik, Roma, Doğu Roma / Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait yapı kalıntıları bulunmaktadır. Kentin ismi ile ilgili olarak farklı bakış açıları bulunmaktadır⁴.

Nikaia tarihinin bugün görülen kalıntılardan, eldeki verilerden daha eskiye gittiği, İ.Ö. 2. bin'e kadar, Troia Savaşı'ndan önceye uzandığı söylenebilir. Bu ifadeyi Homeros'un İlyada adlı eserinde "*bereketli Askania İlinden gelmişlerdi cenk sürmeyi*" ifadesinden çıkartılabilir⁵. Homeros'un ifadesi ile her ne kadar bahsi geçen dönemle

³ Apollonia (Gölyazı), Lopadion (Uluabat), Prusa ad Olympum (Bursa), Myrleia (Mudanya), Caisarea Germanice (Dereköy), Kios (Gemlik), Nikaia (İzmit), Basilinopolis (Çeltikçi), Ksenodokhion (Yalova), Pythia Thermai (Kaplıca), Strobilos (Çiftlikköy), Drepanon (Hersek), Prainetos (Karamürsel), Nikomedeia (İzmit), Liada (Sarıağıl), Hyriboulos (Hisar), Dakibyza (Gebze), Libyssa (Kababurun), Ritzion (Darıca), Kalkhedon (Kadıköy), Khrysopolis (Üsküdar), Prousius (Konuralp), Bthynion (Bolu), Krataia (Gökçesu), Tarsia (Küçük Esence), Hadrianoi (Orhaneli), Otroia (Yenişehir), Malagina (Mekece), Agrilion (Bilecik), Kabia (Geyve), Herakleia Pontica (Karadeniz Ereğlisi), Sevin 2001: 34-40.

⁴ Şahin 1987a: 1.- Şahin 2004: 5-6.- Yalman 2000: 29.

⁵ Hom. Il. : II 862/3; XIII 793.

alakalı olarak Askania çevresinde bir yerleşim olduğuna inancımız olmuş olsa da belirtilen döneme ait mimari bir öge günümüze kadar tespit edilememiştir.

Hellenistik Döneme ait kent mimari ile ilgili de çok az şey söylenebilir. Bu dönemle ilgili olarak; Büyük İskender'in komutanları arasındaki mücadele ve kentin kuruluşu ile ilgili bilgileri Strabon'dan öğrenmekteyiz⁶. Strabon üzerinden kent topografyası ve mimarisi ile ilgili bilgilere ulaşılmaktadır. Kent 16 stadia uzunluğunda bir sur duvarına ve bir gymnasium'a sahiptir⁷. Arkeolojik tespit olarak Strabon'un ifadesinde geçen sur duvarı ile gymnasium'a ait herhangi bir kanıt günümüze ulaşmamıştır. Kent, Büyük İskender'in komutanlarından sonra Bithynia Krallığı himayesi altına girmiş daha sonra da İ.Ö. 74 yılında Bithynia Kralı IV. Nikomedes'in vasiyeti üzerine Roma'ya bağlanmıştır⁸. Bu dönemin Nikaia'sı ile ilgili de herhangi bir mimarisi veriye ulaşılamamıştır.

Kentin Helenistik Dönemi ile ilgili olarak sadece Strabon'un belirttiği hippodamik kent planı günümüze kadar korunmuş olup bu verinin dışında kent merkezinde herhangi bir mimari öge bulunmamaktadır.

Nikaia'nın Helenistik Dönem'den Roma İmparatorluk Dönemine geçiş evresine ait mimari yapılarla ilgili bilgilere ise antik dönem yazarı Cassius Dio'dan ve epigrafik verilerden ulaşılmaktadır. Nikaia halkı, İ.Ö. 29 yılında Augustus'tan Tanrıça Roma ve Caesar için bir tapınak yapmak için izin istemiştir⁹. Bu süreç ile birlikte bir tapınak yapıldığını düşünebilir. Bu tespiti ise Vespasian ve Titus döneminde Bithynia eyaletinde prokonsüllük görevinde bulunan "M.Plancius Varus" döneminde yaşadığı bilinen C. Cassius Chrestus'un lahidi üzerindeki yazıta ait bilgiler kuvvetlendirmektedir¹⁰. Lahit üzerinde Cassius Chrestus'un Augustus rahibi olduğu bilgisini öğrenmekteyiz. Bu tespitlerle birlikte Augustus Döneminde Nikaia'da bir tapınak olduğu anlaşılmaktadır.

Traian Dönemi'nde Eyalet Valisi Plinius'un İ.S. 109-111 yıllarında imparatora yazdığı mektuplarda kentin mimarisi ile ilgili bilgilere de ulaşılmaktadır¹¹. Kentte inşası süren tiyatro ve gymnasium ile ilgili detaylı bilgi vermekte, bu yapılardaki sıkıntıları dile

⁶ Şahin 2004: 5-6.

⁷ Strab. XII: 59-60.

⁸ Merkelbach 1987: 11.- Şahin 2004: 7.- Abbasoğlu - Delemen 2004:189.

⁹ Şahin 1978: 83.- Şahin 1987a: 7 T.9.

¹⁰ Şahin 1978: 80-82.

¹¹ Şahin 1987a: 10-12 T12b-c.

getirerek imparatorlardan yardım istemektedir. Her iki yapıdan sadece tiyatro günümüze korunarak gelmiştir. Tez kapsamında tiyatro kazılarında tespit edilmiş sütun başlıkları bulunmaktadır. Plinius'un mektubunda kendisinden önce yangının yıktığı gymnasion yapısını Nikaia halkının tekrar inşa etmeye başladıklarını, önceki yapı boyutundan daha büyük bir inşa faaliyeti içine girdiklerini belirtmektedir¹². Bu yapının lokasyonu ile ilgili olarak Strabon'un kenti tanımladığı metinler göz önünde bulundurularak bir fikir verilebilir. Strabon gymnasion ile ilgili olarak "Kentten caddeleri dik olarak birbirlerini öyle keserler ki Gymnasium'un ortasına konan bir taştan dört kapısı da görülebilecek şekildedir"¹³ şeklinde ifade etmektedir. Her ne kadar Strabon'un tespitleri Helenistik Dönem'e ait olsa da Roma İmparatorluk Döneminde kentin oturduğu alan ile ilgili büyük değişikliklerin olduğu söylenemez. Bunu ilçe merkezinin günümüzdeki durumu göz önünde bulundurularak ifade edilebilir. Bundan dolayı gymnasion yapısı bugün şehir merkezinin yakınlarında olduğu düşünülebilir.

Nikaia kentinin mimarisi ile ilgili olarak bahsi geçmesi gereken diğer mimari öğeler kent kapılarıdır. Bugün Lefke (doğu) ve İstanbul (kuzey) olarak bilinen şehir kapıları İmparator Vespasian ve Titus dönemlerinde Bithynia eyaletinde prokonsüllük görevinde bulunan M.Plancius Varus görev süresi sırasında G. Cassius Chrestus'un mali desteği ile dönemin imparatorlarına ithaf edilerek inşa edilmiştir¹⁴. Bu yapılardan Lefke kapısının İ.S. 120 yılındaki depremde yıkılınca Hadrian tarafından restore edildiğini bu nedenle Hadrian'a adandığı belirten arşitrav yazıtı bulunmaktadır¹⁵. Kentin kuzey ve doğu kapısının dışında iki kapısı da bulunmaktadır. Bugün Göl Kapı (batı), Yenişehir Kapı (güney) olarak bilinen yapılardan sadece Yenişehir Kapı korunmaktadır. Günümüzde şehrin kapıları olarak tanımladığımız bu yapılar inşa edildikleri dönemde savunma amaçlı bir işlevi olmayıp şehrin giriş ve çıkışlarında bulunan prestij amaçlı ve kentin büyüklüğünü simgeleyen yapılar oldukları bilinmektedir. Belirtilen yapılar Pax Romana'nın (Roma Barışı) bitmesiyle mimari işlevleri değişerek sur duvarları ile birleştirilip kapı fonksiyonu kazandırılmıştır.

İ.S. 2. yüzyıl Nikaia mimarisi ile ilgili varlığı bilinen diğer bir yapı Apollon adına inşa edilmiş tapınaktır. Commodus Dönemi'nde, Bactyanus isimli mühendis

¹² Şahin 1987a: 12.

¹³ Strab. XII: 59-60.

¹⁴ Şahin 1978: 78-81.- Şahin 2004: 19.

¹⁵ Şahin 1978: 85-89.- Şahin 1987a: 15 T13.- Şahin 1987b:370.

tarafından da yönetildiği bilinen tapınağın sur dışında bir noktaya inşa edildiği fakat günümüze bu tapınak ile ilgili somut bir verinin ulaşmadığı bilinmektedir¹⁶. 2014 yılında İznik Gölü'nde keşfedilen bazilika kalıntısının temelleri altında Apollon Tapınağı'nın olabileceğine dair veriler tespit edilmiştir. Bazilika kalıntısında arkeolojik sualtı çalışmaları neticesinde tespit edilen sütun tamburları bazilika mimarisinin dışında farklı bir yapı evresinin olduğu düşündürmüştür. Sütun tamburlarının ölçüleri bazilika mimarisinden farklı bir yapıya, bazilika temellerinin altında Apollon Tapınağı olabileceğini düşündürmektedir¹⁷. Bu alanda yapılan çalışmaların ilerleyen safhalarında bu düşünce ispatlanmayı beklemektedir. Günümüzde yapılan çalışmalar sonucunda sur duvarı dışında tespit edilen tek yapının göl içerisindeki bazilika kalıntısının olması Apollon Tapınağı'nın bazilika temelleri altında olabileceği fikrini güçlendirmektedir.

İ.S. 3. yüzyıl ile birlikte Roma'nın 200 yıldır sürdürdüğü Pax Romana (Roma Barışı) sona ermiş ve imparatorluğun içinde karışıklıklar baş göstermeye başlamıştır. Nikaia'da bu karışıklıktan payına düşeni İ.S. 257-258 yıllarında Got akınlarından almıştır¹⁸. Got'lar kenti yağmalamış ve ateşe vermiştir. Bu olaydan sonra Nikaia'nın savunma gereksinimleri için sur duvarları inşasına başlanmış ve Cladius Gothicus döneminde tamamlanmıştır¹⁹. İnşa edilen sur duvarları Vespasian ve Titus dönemlerinde şehrin prestiji olarak inşa edilen Lefke, İstanbul, Göl ve Yenişehir kapılarıyla birleştirilmişlerdir.

İ.S. 4. yüzyıl ile birlikte Nikaia'nın mimari gereksinimleri, Hristiyanlığın yaygınlaşması ile değişmiştir. Bunu İ.S. 325 yılında gerçekleştirilen I. Nikaia Konsülü²⁰ ve sonrasında depremler nedeniyle oluşan hasarlar arasında imparatorların şehrin tamir ettirdikleri yapılara²¹ bakılarak ulaşılabilir. Bugün geç dönem yapıları olarak sayılabilecek Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait yapı kalıntıları çoğunlukta olup, az sayıda korunan Roma İmparatorluk Dönemi yapıları bir arada ayakta durmaktadırlar.

¹⁶ Şahin 1987a: 15 T14.- Şahin 2004: 10, 16.

¹⁷ Şahin 2015: 50.

¹⁸ Şahin 1987a: 21 T17.- Şahin 2004: 11.

¹⁹ Şahin 1987a: 21-22 T17.

²⁰ Vasiliev 1943: 67.- Şahin 2004: 11.- Ostrogorsky 2011: 44.

²¹ Şahin 1987a: 41-42 T27.

1.2. Sütun Başlığı Çeşitleri ve Tanımı

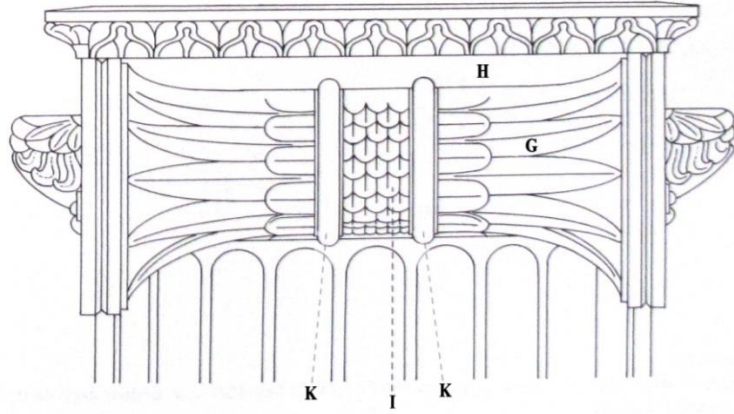
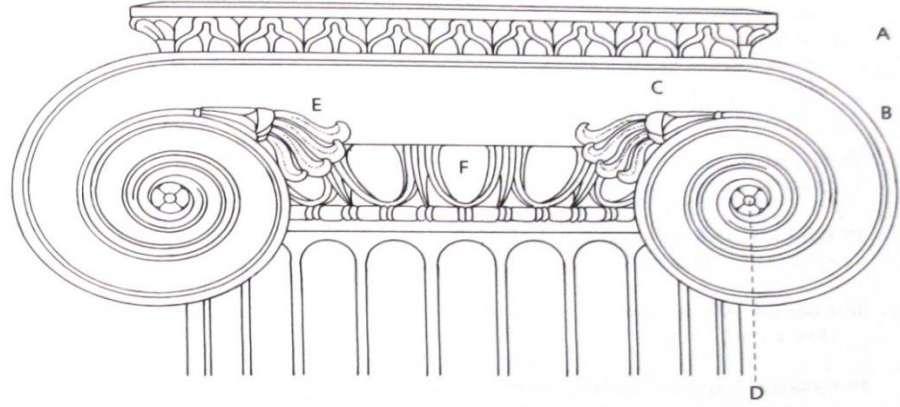
Sütun başlığı, sütunların üst yüzeyi ile arşitrav arasında hem taşıyıcı işlevde hem de süsleme elemanı olarak mimaride kullanılmaktadır. Antik mimarlıkta; Aiol, Dor, İon, Korinth, Kompozit, Toscana gibi başlık tipleri vardır²². Nikaia kentinde ise İon, Korinth ve Kompozit düzenlere ait başlıklar tespit edilmiştir. Ayrıca bu başlıklara ek olarak yapıların iç kısımlarında, mimari düzenlerle birlikte kullanılan Ante ve Plaster başlıklar da tez kapsamında değerlendirmeye alınmıştır. Görülen tiplerin genel olarak farklı bezeme ve formlara sahip olmalarından dolayı başlıkların form ve bezemeleri ile ilgili de kısa bir bilgi vermek gerekmektedir.

İon başlığı ön ve yan yüzlerden oluşmaktadır (Resim 2). Ön yüz: yanlarda volütlerle sınırlandırılmış ortada echinus kısmı, bu bölümün üstünde kanalis bölümü ve en üstte abakus levhasından oluşmaktadır. Ön yüzdeki bölümlerin formları dönemsel ve lokasyon olarak farklı yaklaşımlara sahiptir. Genellikle ön yüzdeki bezemeler echinus kısmının köşelerine işlenen bitkisel bezeme ile bunların arasında yer alan kymation bezemesinden oluşmaktadır. Abakus bölümünde bezemeli ve sade işlenmiş örnekler de bulunmaktadır. Yan yüz ise polster, balteus ve polster alnından oluşmaktadır. Bu bölümde de en üstte abakus levhası bulunur. Yan yüzde dönemsel olarak farklı tipler görülmektedir²³. Yan yüzdeki bezemeler ise volüt kenarlarından başlayarak ortaya doğru uzanan polster ile ortada polsteri ikiye ayıran balteus bölümlerinden oluşmaktadır. Her iki bölümde de yatay/dikey bezemeli (geometrik ve bitkisel bezemelerden) formlar veya bezemesiz sade formda işlenmiş örnekler görülmektedir. Polster alnı olarak tanımlanan alanda bezemeli ve sade başlıklar da bulunmaktadır. Diğer başlık tiplerinin aksine ön ve arka yüzlerde farklı bezeme ve forma sahip İon başlığı muhtemelen Aeol başlığından gelişerek Anadolu ve Ege adaları üzerinden Yunan-Roma kültürüne yayılmıştır²⁴.

²² Tekçam 2007: 111.

²³ Herrman 1988: 7-20.

²⁴ Schmidt - Plattner 2004: 38.

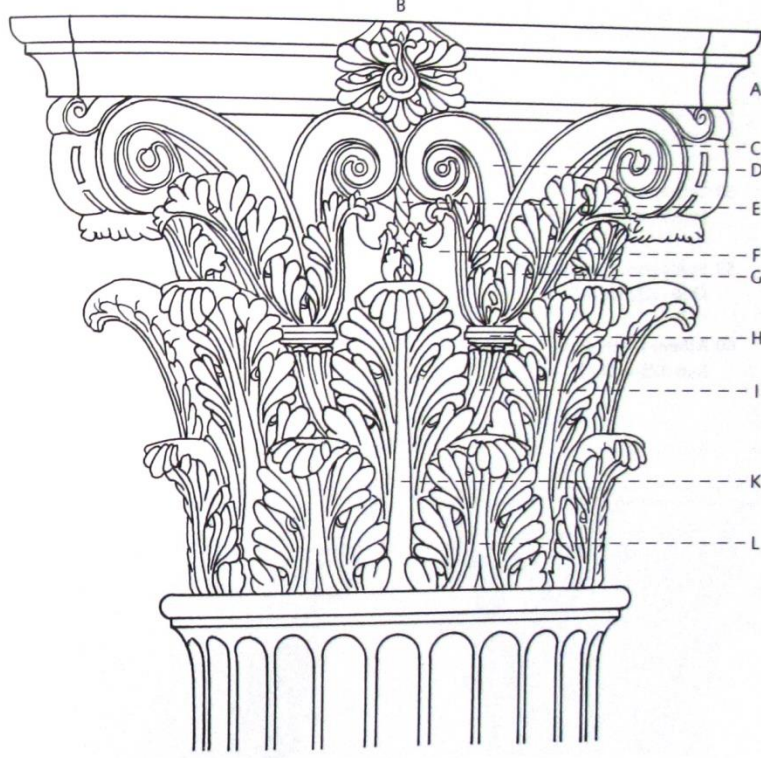
A- Abakus
B- Volüt
C- Kanalis
D- Volüt Gözü
E- Köşe Palmeti

F- Echinus
G- Polster
H- Polster Alnı
I - Balteus
K- Balteus sınırları

Resim 2 (Schmidt - Plattner 2004: 39)

Korinth başlığı, İon başlığından form ve bezeme olarak farklıdır. Başlığın çekirdeğini sepet formunda yukarıya doğru genişleyen kalathos bölümü ile onun üstünde bulunan abakus bölümü oluşturur (Resim 3). Kalathos kısmı, alt (ima folia) ve üst sıra (secunda folia) akanthus yaprakları ile süslüdür. Yaprakların arasından, halka biçiminde başlıkları olan iki adet ağaç gövdeciği (kaulis ya da kaulikulus) çıkar. Kaulislerin her biri akanthus yapraklarından oluşan kadeh biçimindeki kapalı yaprak demetlerini taşır. Bu bölümün üstünde köşelerde, abakus levhasının alt köşelerinde,

volüt kısmı ve ortada kaulisler arasında da heliksler yer almaktadır. Bu bölümün üstünde ise abakus levhası bulunur²⁵. Korinth başlığının dört yüzü de aynıdır.

A- Abakus Levhası	G- Çanak yaprakları
B- Abakus Çiçeği	H- Kaulis sapı
C- Volüt	I- Kaulis
D- Heliks	K- Üst Sıra Akanthus Sırası
E- Abakus Çiçeği sapı	L- Alt Sıra Akanthus Sırası
F- Kalathos	

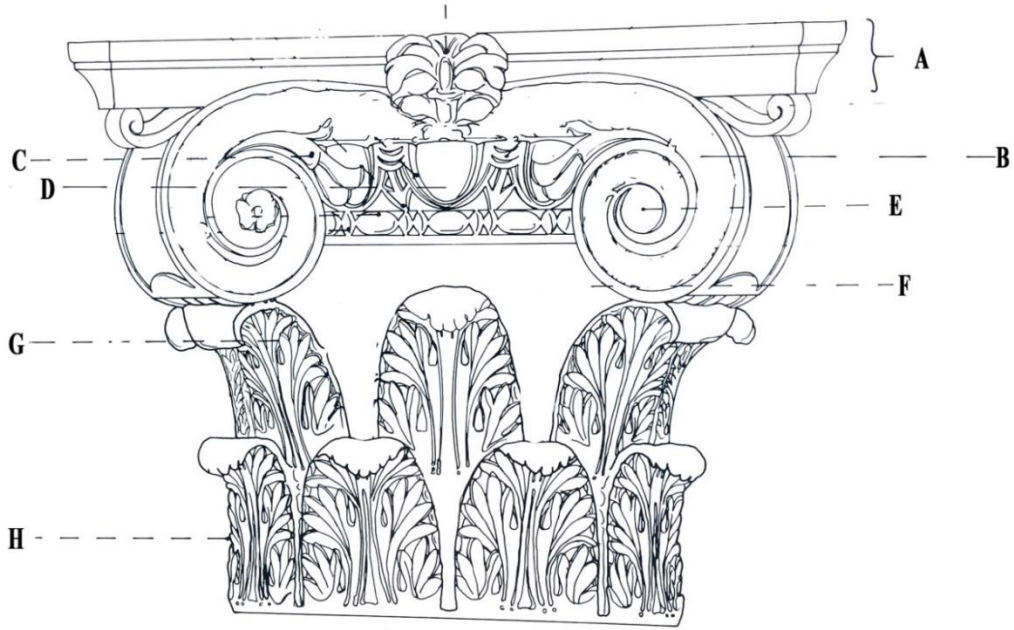
Resim 3 (Schmidt - Plattner 2004: 51)

Kompozit başlık ise İon ve Korinth düzenlerinin karışımı şeklindedir. Korinth başlığındaki akanthus yapraklarının üstüne (kalathos kısmının) İon başlığının echinus bölümünün eklenmesi ile oluşturulmuş bir tiptir (Resim 4)²⁶. Anadolu'da Helenistik Dönem'de kullanılmaya başlanan Kompozit başlığın, İon tipinin aksine Korinth başlığı gibi dört yüzü de aynıdır; karışık form ve zengin dekor özellikle Roma Dönemi'nde

²⁵ İdil 1984: 1-2.

²⁶ Saltuk 1997: 101.- Schmidt - Plattner 2004: 58.

yoğun olarak kullanılır. Bu tip, Roma sanatının ağırlıklı olarak barok Dönemini oluşturur²⁷.

- A- Abakus
- B- Volüt
- C- Köşe Palmeti
- D- Echinus
- E- Volüt Gözü
- F- Kalathos
- G- Üst Sıra Akanthus Yaprakları
- H- Alt Sıra Akanthus Yaprakları

Resim 4 (Freyberger 1990: Beilagen II)

Ante ve Plaster başlıklar antik mimarlıkta yapı duvarlarını süsleyen başlıklardır. Bu iki tip ile ilgili farklı yaklaşımlar vardır. Bir görüşe göre, süsleme cephelerinde ve yapıda kullanıldıkları yerden dolayı farklı adlandırılmaktadır. Ante başlıklarda ön ve her iki yan cephede bezeme olmak üzere üç cephede bezeme görülürken, plaster başlıkta ise bezemeli cephe sayısı ikidir²⁸. Diğer düşünceye göre ise plaster başlık Roma buluşu olarak, Yunanlıların kullandığı Ante başlıklarının yerini almıştır²⁹. Tez içerisinde konudan uzaklaşılacağı düşünülerek Ante/Plaster köken tartışmasına girilmemiş olup, metin içerisinde bu tipleri bir arada değerlendirmek uygun görülmüştür. Her iki yaklaşımında birleştiği nokta bezemesel anlamda kullanıldığı mimari yapının düzenine uygun bir şekilde işlendiğidir.

²⁷ Roth 2000: 50.

²⁸ Yılmaz 2010: 4.

²⁹ Nicholson 1823: 64.

İKİNCİ BÖLÜM

TİPOLOJİ

Tipoloji bölümünde başlıklar kendi tipleri altında dekoratif çeşitliliklerine göre ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Başlıkların korunma durumları göz önünde bulundurularak tahribata uğramış eserlere bu bölümde yer verilmemiştir.

2.1. İON SÜTUN BAŞLIKLARI

Eserler ön ve yan yüz olmak üzere iki ana başlık altında tipolojik özellikleri incelenmiştir. Başlıkların sınıflandırılması, O. Bingöl'ün "Das ionische Normal Kapitell in hellenistischer und römischer Kaiserzeit in Kleinasien" adlı çalışmasında ortaya koyduğu tipoloji esas alınarak yapılmıştır. Tez kapsamında 45 tane İon sütun başlığı ve parçası (İzmit Arkeoloji Müzesinde 8 tane, ilçe merkezinde 4 tane, sur duvarlarında 33 tane) incelenmiştir (Grafik 1). Bu eserler arasından sadece 13 tane başlığın bezeme özelliklerinin sınıflandırılması yapılabilmektedir. Geriye kalan parçaların yüksek oranda tahribata uğramış olmaları nedeniyle tipolojik değerlendirmeleri yapılamamıştır.

İon sütun başlıkları ön ve yan yüzlerindeki bezeme özelliklerine göre farklı tiplere ayrılmıştır. Anadolu'da görülen tipler arasında; "Kanalisi Alt Kenarlı Başlıklar, Asılı Kymationlu ve Kanalisli Alt Kenarsız Başlıklar, Yatay Beş Yumurta Kymationlu Başlıklar, Yatay Üç Yumurta ve Yan Bitişlerde Mızrak Uçlarıyla Sınırlı Kymationlu Başlıklar, Yatay Üç Yumurta Kymationlu Başlıklar, Yatay Kymationlu Başlıklar şeklinde sınıflar bulunmaktadır³⁰. Yan yüzde ise Sami, İon, Attik ve Attik-Anadolu tipleri görülmektedir³¹.

Başlık bölümleri için metin içerisinde kısaltmalara yer verilmiştir. Bu kısaltmalar Bingöl'ün verdiği biçimde ön ve arka cephe için büyük Latin harfleri, Polster bezemeleri için Roma rakamları, Balteus bezemeleri içinse yine Latin harfleri kullanılmıştır.

2.1.1. Ön Yüz

Tez kapsamına alınan eserlerin birçoğu, yukarıda da belirtildiği gibi, korunma durumları nedeniyle sınıflandırma yapılabilecek durumda değildir. İon başlıkları

³⁰ Bingöl 1980: 23-39.

³¹ Bingöl 1980: 49-51.- Herrman 1988: 18-19.

içerisinde ön ve arka cephe bezeme bölümleri tam korunan İB-2 ve İB-7 numaralı başlıkların sınıflandırması yapılabilmektedir. Her iki başlık da “Yatay Üç Yumurta ve Yan Bitişlerde Mızrak Uçlarıyla Sınırlı Kymationlu Başlıklar”³² sınıfına girmektedir. Bu sınıf kendi içerisinde zengin, yarı süslemeli, süslemesiz olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Her sınıflandırma da kendi içerisinde alt başlıklara ayrılmaktadır.

İB-2 numaralı başlık (Levha 2a), yarı süslemeli başlıklar grubunda; Süslemeli Abakus-Bantsız Volütlü, Sütun Üst Gövdesiz Başlıklar sınıfına girmektedir. İB-7 numaralı başlık (Levha 7a-b) ise süslemesiz tip altında; “Süslemesiz Abakus, Bantsız Volütler, Sütun Üst Gövdesiz Başlıklar” sınıfına girmektedir.

2.1.2. Yan Yüzler

Çalışma kapsamına alınan başlıkların yan yüzleri korunma durumları açısından ön ve arka cephelere göre daha iyi durumdadır. Bu bölümde eserler polster ve balteus bezemelerine göre sınıflandırılmıştır. Ayrıca eserlerin korunan balteus sınırları ile ilgili olarak da tablo şeklinde bir değerlendirmeye yer verilmiştir.

2.1.2.1. Polster

Polster kısmı, Arkaik-Klasik, Helenistik ve Roma dönemlerinde form ve bezemelerine göre çeşitlilik göstermektedir. İon başlıklarının geneline bakıldığında bahsedilen dönemlerle ilgili olarak 18 adet polster sınıfı oluşturulmuştur³³. Tez başlıklarında ise Helenistik ve onun devamı şeklinde gelen Roma Dönemi polster bezemeleri görülmektedir. Bunlar sırasıyla “Attika tipi, kamış yapraklı, pullu yatay yapraklı, yatay akanthus yapraklı, yatay palmet bezemeli, alttan birbirine bağlı yatay yaprak bezemeli ve ranke bezemeli (kıvrık dal bezemeli)” polster tipleridir.

2.1.2.1.1. Attika Tipi

Yan yüz polster tipolojisinde “III” sınıfı olarak geçmektedir. Bu tipte yan yüzde polster ile balteus bölümleri birlikte işlenmektedir³⁴. Polster kısmı daima sade işlenmiştir. İznik başlıkları arasında bu gruba İB-15 (Levha 14a) numaralı eser girmektedir.

³² Bingöl 1980: 35-36.

³³ Bingöl 1980: 78-118.

³⁴ Bingöl 1980: 80.

2.1.2.1.2. *Kamış Yapraklı*

Yan yüz polster tipolojisinde “VIII” sınıfı olarak geçmektedir. Bezeme, balteus kısmından volüt kenarlarına kadar yatay uzanan kamış yaprak motifinden oluşmaktadır³⁵. Bu gruba İB-4 (Levha 4b), İB-7 (Levha 7c), İB-10 (Levha 10b), İB-14 (Levha 13b) numaralı başlıklar girmektedir.

2.1.2.1.3. *Pullu Yatay Yapraklı*

Yan yüz polster tipolojisinde “X” sınıfı olarak geçen bu tip, balteusun her iki yanından volüt kenarlarına doğru uzanan pul şeklinde üst üste gelecek şekilde yerleştirilmiş yatay yaprak bezemelerinden oluşmaktadır³⁶. Balteus bezemeleri çeşitlilik göstermektedir. İznik başlıkları arasında bu gruba İB-1 (Levha 1b), İB-8 (Levha 8c), İB-11 (Levha 11b) numaralı eserler girmektedir.

2.1.2.1.4. *Yatay Akanthus Yapraklı*

Yan yüz polster tipolojisinde “XIII” sınıfı olarak geçen bu tip, balteus kısmının her iki yanından volüt kenarlarına kadar uzanan, polster kısmını kaplayacak şekilde işlenen yatay akanthus yaprak bezemelerinden oluşmaktadır³⁷. İznik başlıkları arasında bu gruba İB-5 (Levha 5b) ve İB-9 (Levha 9b) numaralı parçalar girmektedir.

2.1.2.1.5. *Yatay Palmet Bezemeli*

Bu bezeme tipi ‘XIV’ sınıfı olarak numaralandırılmıştır. Bezeme, balteus kısmının her iki yanından volüt kenarlarına kadar uzanan çeşitli palmet motiflerinden oluşmaktadır³⁸. Bu grup altında İB-2 (Levha 2b) numaralı başlık değerlendirilmektedir.

2.1.2.1.6. *Altan Birbirine Bağlanan Yatay Yapraklar*

Yan yüz tipolojisinde ‘XV’ sınıfı olarak geçen bu başlıkların özelliği ise balteus kısmının her iki yanından volüt kenarlarına kadar uzanan yatay yaprak bezemeleridir³⁹. Bezeme, polster alanını kaplayacak şekilde işlenmektedir. Yapraklar balteus kısmında

³⁵ Bingöl 1980: 84-86.

³⁶ Bingöl 1980: 89-91.

³⁷ Bingöl 1980: 100-104

³⁸ Bingöl 1980: 104-111.

³⁹ Bingöl 1980: 111-113.

birbirlerine bağlanmaktadır. İznik başlıklarından İB-6 (Levha 6a-b) numaralı başlık bu sınıfa girmektedir.

2.1.2.1.7. *Ranke (Sarmaşık Motifli)*

Yan yüz polster tipolojisinde “XVI” sınıfı olarak geçmektedir⁴⁰. Bu bezeme, polster üzerinde filizlenmiş yaprak, rozet ve sarmaşık gibi çeşitli karışık bitkisel bezemelerden oluşmaktadır. İznik başlıkları arasında bu gruba İB-3 (Levha 3b) numaralı sütun başlığı girmektedir

2.1.2.2. *Balteus*

Balteus kısmı, başlıkların yan yüzlerinde polster kısmını ortadan kesen veya sikan diyebileceğimiz bir bölümdür. Bu bölümün işlendiği (bezemeli veya sade) veya işlenmediği başlıklar mevcuttur. Bingöl balteus alanı ile ilgili 19 farklı bezeme tipi tespit etmiş ve bunları Latin harfleri ile isimlendirmiştir⁴¹. İznik başlıklarının balteus kısmında sırasıyla “Üst Üste Sıralanmış Yatay Yapraklar, Bant, Üst Üste Sıralanmış Yaprak Sıraları, Akanthus Yaprığı Motifi, Sarmaşık Yapraklar” gibi bezemeler görülmektedir.

2.1.2.2.1. *Üst Üste Sıralanmış Yatay Yapraklar*

Balteus tipolojisinde ‘K’ olarak sınıflandırılan bezeme, üst üste çeşitli yönlerde, formlarda, sıralanan yatay yaprak bezemelerinden oluşmaktadır⁴². İznik başlıkları arasında bu sınıfa İB-2 (Levha 2b) numaralı eser girmektedir.

2.1.2.2.2. *Bant*

Balteus tipolojisinde ‘R’ olarak sınıflandırılan bezeme, yuvarlak, düz, içbükey, bükülmüş olmak üzere çeşitleri olan üzerinde herhangi bitkisel bir motif bulunmayan sade bantlardan oluşmaktadır. İznik başlıkları arasında İB-4 (Levha 4c), İB-6 (Levha 6b) ve İB-15 (Levha 14b) numaralı eserler yuvarlak bant (Attika kökenli) sınıfına girmektedir.

⁴⁰ Bingöl 1980: 113-117.

⁴¹ Bingöl 1980: 57-75.

⁴² Bingöl 1980: 66-67.

2.1.2.2.3. Üst Üste Sıralanmış Yaprak Sıraları

Balteus tipolojisinde ‘H’ olarak sınıflandırılan bezemede yapraklar üst üste sıralanmış bir şekilde balteus kısmını süslemektedir. İznik başlıkları arasında bu gruba İB-7 numaralı eser (Levha 7c) girmektedir.

2.1.2.2.4. Akanthus Yaprak Motifi

Yan yüz balteus tipolojisinde “N” sınıfı olarak geçen bu tipin özellikleri balteus sınırları içinde kalan alanda dikey işlenmiş akanthus yaprağı bezemesi bulunmasıdır. İznik başlıkları arasında bu gruba giren tek parça İB-9 (Levha 9b) numaralı sütun başlığıdır.

2.1.2.2.5. Sarmaşık Yaprakları

Yan yüz balteus tipolojisinde “O” sınıfı olarak geçen bu tipte balteus sınırları içinde kalan alanda üst üste işlenmiş sarmaşık yaprakları yer almaktadır. İznik başlıkları arasında bu gruba giren tek parça İB-10 numaralı (Levha 10b) sütun başlığıdır.

Ayrıca Pseudobalteus (balteus kısmı olmayan) başlıklar da çalışma içerisinde değerlendirilmiştir. İB-8 numaralı eser (Levha 8c) Pseudobalteus olarak sınıflandırılan bir eserdir.

2.1.2.3. Balteus Sınırları

Balteus kısmının kenarları çubuklarla veya bantlarla sınırlandırılır. Bazen herhangi bir sınırlandırma yoktur. Balteus sınıflarının 12 farklı tipolojisi yapılmıştır⁴³. İznik başlıklarının balteus sınırları aşağıda tablo şeklinde verilmiştir.

Bu bölümdeki balteus sınırları Bingöl’ün yayınında kullandığı gibi küçük Latin harfleri kullanılarak adlandırılmıştır.

Katalog Numarası	Balteus Tipolojisi	Açıklama
İB-1	-	Balteus bölümünün her iki yanında ve ortasında ikili oval bilezik. Bingöl sınıflandırmasında örneği yoktur.
İB-2	d	Balteus bölümünün her iki yanında iki oval bilezik
İB-3	a	Balteus bölümünün her iki yanında birer oval bilezik şeklinde

⁴³ Bingöl 1980: 57.

İB-4	a	Balteus bölümünün her iki yanında birer oval bilezik şeklinde
İB-5	g	Balteus bölümünün her iki yanında birer bükülmüş bilezik şeklinde
İB-6	a	Balteus bölümünün her iki yanında birer oval bilezik şeklinde
İB-7	a	Balteus bölümünün her iki yanında birer oval bilezik şeklinde
İB-8	-	Balteus bölümü işlenmediği için sınırı yoktur.
İB-9	-	Tahrip
İB-10	-	Balteus bezemesi bant olduğu için sınır işlenmemiştir.
İB-11	-	Tahrip
İB-12	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-13	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-14	-	Tahrip
İB-15	-	Balteus bezemesi bant olduğu için sınır işlenmemiştir.
İB-16	-	-
İB-17	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-18	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-19	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-20	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-21	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-22	-	Volüt parçası
İB-23	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-24	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-25	-	Volüt parçası
İB-26	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-27	-	Volüt parçası
İB-28	-	Volüt parçası
İB-29	-	Başlığın yan yüzü duvar cephesinde kaldığı için belirlenmemektedir.
İB-30	-	Volüt parçası
İB-31	-	Volüt parçası
İB-32	-	Volüt parçası
İB-33	-	Volüt parçası
İB-34	-	Volüt parçası
İB-35	-	Volüt parçası

İB-36	-	Volüt parçası
İB-37	-	Volüt parçası
İB-38	-	Volüt parçası
İB-39	-	Volüt parçası
İB-40	-	Volüt parçası
İB-41	-	Volüt parçası
İB-42	-	Volüt parçası
İB-43	-	Volüt parçası
İB-44	-	Volüt parçası
İB-45	-	Volüt parçası

2.2. KORİNTH SÜTUN BAŞLIĞI

Tez içerisinde toplamda 19 adet Korinth sütun başlığı belgelenmiştir. Bu parçaların 11 tanesi İznik Arkeoloji Müzesi'nde, 4 tanesi ilçe merkezinde bulunmakta olup 4 tanesi de sur duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır (Grafik 2). Literatür çalışmalarında incelenen kaynaklarda Korinth başlıklarının sınıflandırması dönemsel ayırım göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Tez çalışmasında da bu ayırım gözetilmiş olup, tarafımızca verilmiş tip isimleriyle gruplandırma yapılmıştır. Dönemsel olarak bakıldığında Korinth başlıkları arasında Helenistik Dönem özellikleri bulunduran bir eser bulunmamaktadır.

Müzedeki korunan parçaların tamamının ve ilçede tespit edilenlerin bir kısmının değerlendirilmesi yapılmıştır. Sur duvarlarında bulunan başlıkların çoğunun duvar içerisinde kalmış olmalarından dolayı tanım ve sınıflandırmaları yapılamamıştır. Başlıkların sınıflandırılması Tip A, Tip B, Tip C vs. şeklinde sıralanmıştır. Bu bölümde birden fazla kaynak kullanılmış olup farklı kaynaklardaki ortak özellikler gözetilerek tipler oluşturulmuştur.

2.2.1. Tip A

Bu tipi, İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen başlıkların stil özellikleri oluşturmaktadır. Araştırmacılar bu döneme tarihlenen başlıkların stil özelliklerini genel ve ayrıntılı olmak üzere farklı yaklaşımlarda incelemişlerdir⁴⁴. Sınıflandırmayı W.D. Heilmeyer, hanedanlığa ve bölgeye göre, V. İdil ise hanedanlığa göre, M. Fischer ise tüm yüzyılı bölgedeki gelişime göre yapmıştır.

⁴⁴ Heilmeyer 1970: 78-105.- İdil 1984: 8-15.- Fischer 1990: 21-31.

Çalışmamızda bu döneme ait sadece bir başlık olduğu için belirtilen yüzyıldaki başlıkların ortak özellikleri tek tip altında incelenmiştir. “Tip A” sınıfının genel özelliği öncelikli olarak kalathos bölümünün belirgin olmasıdır. Helenistik ve Erken Roma İmparatorluk Dönemlerinde kalathos, tektonik bir yapıda olup bezeme öğelerini ikinci planda bırakacak bir forma sahiptir. Kalathos üzerine işlenen yaprak sırasının başlığın yüzeyine sık ve aralıklı işlendiği örnekler bulunmaktadır. Yapraklar kalathos yüzeyine yapışık, dönem sonlarına doğru yavaşta plastik bir özellik kazanır ve taş yüzeyden sarkmaya başlar. Akanthus yapraklarının derin ve sık kanallar ile yuvarlak damarlara sahip olduğu, yaprak dilimleri arasında kalan kısımlarda yuvarlak kapalı alanların olduğu görülür. Kaulis bölümleri kalın, kuvvetli ve bazen kanallı işlenmektedir.⁴⁵

Tez kapsamında değerlendirilen başlıklar arasında bu gruba KORB-1 (Levha 30) numaralı eser girmektedir. Eserde bezeme öğelerinin tahrip olmasına karşın başlığın kalathos kısmının belirgin, kaulis kısımlarının kalın ve kuvvetli, akanthus yapraklarının ise zemine yapışık bir şekilde, derin kanallar ve oval damarlarla işlendiği görülmektedir.

2.2.2. Tip B

Bu tip, İ.S. 2. yüzyılın ilk yarısında tarihlenen başlıklarda görülen genel stil özelliklerine göre oluşturulmuştur. Tip B, genel özellikleri itibari ile bir önceki sınıfın özelliklerini kapsayacak şekilde yeniliklere sahiptir. Tip A’da görülen kalathos formunun belirgin olması, yaprakların kalathos yüzeyine aralıklı işlenmesi, yaprak formlarının yumuşak olması bu özellikler arasındadır.

Tip B’nin genel özellikleri kalathos yüzeyine işlenen iki sıra akanthus yapraklarında damarların ince bir formda olması ve yuvarlak bitimli yaprak dişlerine kadar uzanması, kanalların ise derin oyulmasıdır. Yapraklar bir önceki tipe göre biraz daha plastik özellik gösterir⁴⁶. Yaprak dışı aralarının ayrıntılı biçimde derince oyulması ile ışık-gölge etkisi belirginleşmiştir, demet şeklinde bağlanan kaulis kökleri ve yapraklar dışa doğru iyice açılmışlardır⁴⁷.

Nikaia sütun başlıkları içerisinde, Tip B grubuna giren KORB-2 (Levha 31) numaralı başlığın kalathos formunun belirgin olduğu, akanthus yapraklarının aralıklı

⁴⁵ İdil 1984: 8-9.

⁴⁶ İdil 1984: 17.- Başaran 1997: 6.- Güzel 2007: 56.

⁴⁷ İdil 1984: 20.

yerleştirildiği, yaprakların taş yüzeyden dışa doğru sarktığı, yaprak kanallarının ince bir formda olduğu ve derin kanal yapısına sahip olduğu görülmektedir. Bu tip altında incelenen başlıklar İ.S. 2. yüzyılın ilk yarısına, özellikle Hadrian Dönemi'ne tarihlenen başlıkların genel özelliklerini kapsamaktadır.

2.2.3. Tip C

Bu tip, genel Korinth başlığı bezeme programından farklı bir tarza sahiptir. Genel Korinth başlığında görülen kalathos üzerindeki iki sıra akanthus yaprağı, kaulis ve üzerine işlenen yaprak demeti, heliks ve volüt bezemelerinin dışında bir işçilik göstermektedir. Tip C sınıfı altında incelediğimiz başlıklarda kalathos bölümünün alt sırasını akanthus yaprakları oluşturmaktadır. Yaprak sırasının üstünde ise araştırmacılar tarafından Kamış yaprağı ya da Dil motifi, Oluk, Yiv, Pipo veya Flüt, Godron, Bergama olarak farklı isimlerle belirtilen bezeme bulunmaktadır⁴⁸. Bu tip başlıklar, Anadolu'da dönem içerisinde Korinth başlığının genel bezeme şablonundan farklı bir üretim yapıldığını da göstermektedir.

Tez kapsamında çalışılan başlıklardan, bu sınıfa KORB-3 (Levha 32) ve KORB-4 (Levha 33) numaralı eserler girmektedir. Her iki başlığın kalathos üst bölümünde farklı bezemeler görülmektedir. Bu başlıklardan 3 numaralı eserde akanthus yapraklarının üstünde oluk bezemesi, 4 numaralı eser de ise akanthus yapraklarının üstünde saz/kamış yaprağı işlenmiştir.

Tip C sınıfını, R. Kautzsch "Diğer Başlık Cinsleri"⁴⁹, M. Çelik ise "Bergama Bezemeli Başlık"⁵⁰ olarak değerlendirmiştir. Kautzsch, 3 numaralı esere benzer başlıkları "Oluklu Başlıklar"⁵¹, 4 numaralı esere benzer başlıkları ise "Saz Yapraklı Başlıklar"⁵² şeklinde ayırdığı alt başlıklar altında incelemiştir. Çelik ise bu başlıkların tamamını üretim yerlerinden dolayı "Bergama Tipi Başlık" olarak incelemiştir.

⁴⁸ Bu araştırmacılara örnek vermek gerekirse V. İdil ve C. Başaran dil motifi, L. Vandeput flüt, Z. Şimşek pipo motifi, Yiv veya oluk motifini R. Kautzsch, Bergama motifini M.Çelik, Godron motifini ise geç dönem sütun başlıklarını inceleyen uzmanların büyük bir çoğunluğu kullanmaktadır.

⁴⁹ Kautzsch 1936: 210-213.

⁵⁰ Çelik 2009: 40-51.

⁵¹ Kautzsch 1936: 212.

⁵² Kautzsch 1936: 211.

2.2.4. Tip D

Bu sınıf, Tip B'nin stil özelliklerinin dönem içerisindeki gidişatını göstermektedir. Tip B sınıfında görülen özellikler bu sınıfla birlikte değişmiştir. Kalathos formu artık ikinci planda kalmaya başlamış, bezemeler ön plana çıkmıştır. Akanthus yaprakları plastik ve dışa doğru sarkmıştır. Tip B'de görülemeye başlanan ışık-gölge etkisi bu sınıfta daha belirgindir.

Akanthus yaprakları birbirine yakın işlenmektedir. Birbirine yakın olan bezemeler, yaprak dişlerinin yüzeyi örtmesiyle ışık-gölge etkisi oluşturmuş ve derinlik kazanmıştır.⁵³ Yaprak dilimlerinin uzun ve yaprak dişlerinin sivri bir formda olduğu görülür. Akanthus yapraklarında yaprak dişlerinin şematik olarak sıralanmasında bir dairenin dörtte birini doldurdukları ve daha uzun ve sivri oldukları görülüyorsa da, artık bu yaprak stili Anadolu Roma Dönemi Korinth dekorasyonunda İ.S. 2. yüzyılın 2. yarısına ait geçişi işaret etmektedir.⁵⁴

Tez kapsamında çalışılan başlıklar içerisinde bu gruba KORB- 5 (Levha 34) ve KORB-6 (Levha 35) numaralı başlıklar girmektedir. Bu başlıklar, grubun genel özelliklerini taşımaktadırlar. Başlık bezemeleri kalathos yüzeyini kaplamış ve ön planda işlenmiştir. Yaprak dilimleri uzun, yaprak dişleri sivri bir formdadır. Yaprak dişlerinin kıvrımlarından dolayı yaprak üzerinde damla şeklinde iki kapalı alan bulunmaktadır. Yapraklar plastik bir yapıda olup, başlığın taş yüzeyinden sarkmaktadır.

2.2.5. Tip E

Bu tipi oluşturan başlıklar, Tip C sınıfı gibi genel Korinth başlıklarından farklı bir bezeme programına sahiptir.

Bu başlıklarda; kalathos bölümün alt kısmında aralıklı işlenmiş akanthus yaprakları ve bu yaprakların arasında işlenen ion kymation bezemesi bulunmaktadır. Üst sıra akanthus yaprakları ise kymation bezemesinin bittiği kısımdan başlayarak yükselmektedir. Bu grubu genel Korinth başlıklarından ayıran diğer bir özellik ise volüt bantlarının "S" formu vermesidir. Volüt bantlarının formundan dolayı bu tip başlıklar "S Kıvrımlı Sarmallı Sütun Başlıklar" olarak adlandırılır⁵⁵.

⁵³ Güzel 2007: 57.

⁵⁴ Heilmeyer 1970: 90.- İdil 1984: 16.

⁵⁵ Yaraş - Şimşek 2011: 225-236.

Bu başlık grubuna KORB-7 (Levha 36) ve KORB-8 (Levha 37) numaralı eserler girmektedir. Her iki eserde de kalathosun alt sırası akanthus yaprakları aralarında İon kymationu ile bezenmiştir. Üst yaprak sırası kymation bezemesinin üstünde yükselmektedir. Genel olarak bakıldığında yapraklar plastik bir formdadır. Yaprakların detay işçilikleri dönemsel olarak farklılık göstermektedir. Erken tiplerde yapraklar oval damarlı, derin kanallı, sivri yaprak dişli işlenmiştir. İlerleyen safhalarda yaprak damarlarının ovallüğünün kaybettiği, kanalların derin işlenmediği görülmektedir.

2.2.6. Tip F

Bu sınıf, Korinth başlıklarında İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısından itibaren görülen stil özelliklerinin oluşturduğu tiptir. Dönemin genel özellikleri; kalathos yüzeyini kaplayan bezemeler ve bezemelerde görülen özensiz işçilik şeklinde sıralanabilir.

Akanthus yapraklarının kalathos yüzeyini kaplayacak şekilde yan yana işlenmesinden dolayı kalathos yüzeyindeki her bir akanthus yaprağı yan yaprak dişi ile temas etmektedir. Bu temastan dolayı iki yaprak arasında kapalı alanlar oluşmuştur. Bu özellik İ.S. 2. yüzyılın ortalarından itibaren görülmeye başlanmıştır. Yaprakların formları sert bir şekilde işlenmeye ve bezemelerin genelinde özensiz işçilikle birlikte doğal yapı kaybolmaya başlamıştır. Bezemeler, bu tipin kapsadığı dönemde plastik yapılarını kaybederek kalathos yüzeyine gömülmeye başlar.⁵⁶ Başlıkların bazılarında matkap izleri görülür. Bu işçilik Severuslar Dönemi'nde zirveye çıkacaktır.

Bu tip sınıfına KORB- 10 (Levha 39) ve 11 (Levha 40) numaralı başlıklar girmektedir. Bu tip altındaki başlıklar İ.S. 2. yüzyılın sonları ile İ.S. 3. yüzyılın ilk yarısını kapsar.

2.2.7. Tip G

Bu tip Severuslar Dönemi'ne, özellikle de Caracalla Dönemi'ne tarihlenen başlıklardan oluşmaktadır. Belirtilen dönemdeki ayırt edilen en önemli özellik matkap işçiliğinin yoğun bir şekilde kullanımınıdır. Caracalla Dönemi'nde özen ve kalite azalmış, bezemelerdeki aşırı matkap kullanımından dolayı doğallığın ortadan kalkmış olduğu görülür⁵⁷. Tip G sınıfı, Tip F'de görülen genel özellikleri devam ettirmektedir.

⁵⁶ Başaran 1997: 15.

⁵⁷ Başaran 1997: 18.

Tez içerisinde çalışılan başlıklar arasında bu sınıfa KORB-12 (Levha 41) numaralı başlık girmektedir. Başlığın bezemelerinin kalathos yüzeyini kapladığı, bezemelerde aşırı matkap kullanımından oluşan bozulmaların bezemelerin doğallığını bozduğu söylenebilir. Yoğun matkap kullanımı başlığın bütün bezemelerinde görülmektedir. Bir önceki tiplerde başlayan özensiz işçilik ve düşük kalite bu sınıf ile zirve yapmıştır.

2.2.8. Tip H

Tip H, tipoloji bölümünde incelenen son gruptur. İznik başlıklarında İ.S. 2. yüzyılın sonunda görülmeye başlayan, Severuslar Dönemi ile devam eden stilin ulaştığı son noktayı göstermektedir. F ve G tiplerinde görülmeye başlanan özensiz işçilik, Tip H sınıfında zirveye çıkmıştır. Sadece G sınıfında görülen yoğun matkap işçiliği bu tipte görülmemektedir.

Akanthus yaprakları kalathos yüzeyine sık bir şekilde dizilmekte, yaprak dişlerinin yan yaprakla temasından oluşan kapalı alan sayısı artarak devam etmektedir. Birbirini takip eder biçimde üst üste üçgen, eşkenar dörtgen, kare, küçük eşkenar dörtgen şeklinde kapalı alanlar görülmektedir. Şematik bir yapıdaki akanthus yaprakları damar ovalliğini, yaprak kanalları ise derinliğini kaybetmiştir. Heliks bezemesi ise tamamen kalkmıştır.⁵⁸

Tez içerisinde bu tipe KORB-13 (Levha 42) numaralı başlık girmektedir. Bezemeler, kalathos yüzeyinde plastik görüntüden uzak, sert ve doğal olmayan bir formda işlenmişlerdir. Yaprakların damar ve kanallarında özensiz bir işçilik görülmektedir. Başlıklarda ışık-gölge etkisi kaybolmuş olup bezemeler basit özellikler göstermektedir.

Tip H sınıfı altında değerlendirilen başlıklar İ.S. 3. yüzyılın ortalarına ve ikinci yarısına tarihlenmektedir.

Korinth başlıklarında görülen tipolojik özellikler 8 tip altında değerlendirilmiştir. Bu tipler altında ise 12 adet başlık incelenmiştir. Geriye kalan eserlerden KORB-9 ve KORB-15 numaralı başlıklar ilçe merkezindeki buldukları durumdan dolayı (bezeme öğelerinin büyük bölümlerinin toprak altında kalması),

⁵⁸ Güzel 2007: 72.

KORB-16, 17, 18 ve 19 numaralı başlıklar ise sur duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmalarından dolayı tipolojik değerlendirme altında incelenememişlerdir. Ayrıca İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunan KORB-14 numaralı başlık da işlenme aşamasında yarım bırakıldığı düşünüldüğü için değerlendirmenin dışında kalmıştır.

2.3. KOMPOZİT SÜTUN BAŞLIKLAR

Tez çalışması içerisinde 3 tane Kompozit sütun başlığı bulunmaktadır. Bu başlıklar İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunmaktadır (Grafik 3). İlçe merkezi ve sur duvarlarında Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen başlık tespit edilememiştir. Kompozit sütun başlıklarının sınıflandırmasında C. Başaran'ın "Anadolu Kompozit Başlıkları" adlı eserinde oluşturduğu tipoloji esas alınmıştır.

Kompozit başlıkların sınıflandırılması, kalathos dudağı üzerindeki bezeme ve bu bölümün altında, kalathos çanağına akanthus yapraklarıyla birlikte süslenen bezemelere göre yapılmaktadır. Kalathos dudağındaki bezemelere göre dört farklı (Yalın-Bezemesiz(1), Boncuk Dizili(2), İnci-Boncuk Dizili(3), Urgan bezekli(4)) tip bulunmaktadır. Kaulis çanağındaki bezemelere göre de dört farklı (Yalın-Bezemesiz(A), Dil Yapraklı(B), Lotus Çiçekli(C), Çiçek Rozetli(D)) tip bulunmaktadır.⁵⁹

Değerlendirmeye alınan KOMB-1, 2 ve 3 (Levha 49, 50 ve 51) numaralı başlıklar yalın-bezemesiz A Tipi grubuna girmektedir. Bu tipe giren başlıkların kalathos dudağı ile kaulis çanak kısmı bezemesiz, sade bir şekilde işlenmiştir.

2.4. ANTE/PLASTER BAŞLIKLAR

Ante/ Plaster başlık grubu altında dört tane eser değerlendirilmiştir (Grafik 4). Bu tip başlıklar, yapının genel mimari örüntüsü ile uyumlu bir şekilde işlenmektedir. Bu başlıklar bezemesine göre bitkisel ve figürlü olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu grupların alt başlıkları ise düzenlere göre ayrılmıştır. Bitkisel bezeme altında Dor, Aiol, Anadolu-İon, Attik-İon, Korinth, Sofa ve Kompozit şeklinde yedi farklı tip bulunmaktadır.⁶⁰

Tez kapsamında İznik Arkeoloji Müzesi'nde 4 adet Ante/Plaster parçanın tipolojisi yapılmıştır. Sur duvarları ve ilçe merkezinde ise bu tip başlık tespit edilmemiştir. Değerlendirmeye alınan başlıkların hepsi APB-1, -2, -3, -4 (Levha 52, 53,

⁵⁹ Başaran 1999: 12-13.

⁶⁰ Yılmaz 2010: 66.

54, 55) Korinth tipine girmektedir. Korinth tipi; tıpkı sütun başlıklarında olduğu gibi, akanthus yapraklarından oluşan bezemeye sahiptir. Korinth tipi Ante/Plaster başlıklar Roma İmparatorluk Dönemi içerisinde yoğun olarak görülmektedir⁶¹.

Tez kapsamında değerlendirilen İon, Korinth, Kompozit ve Ante/Plaster başlıkların tipolojik özellikleri belirtilemeye çalışılmıştır. İon ve Korinth başlıklarında farklı bezeme örnekleri gösteren tipler yoğun olarak görülmekte olup kompozit ve ante/plaster başlıklarda bu çeşitlilik yoktur.

⁶¹ Yılmaz 2010: 70.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARİHSEL DEĞERLENDİRME

Tez çalışmasının bu bölümünde, sütun başlıkları kendi düzenleri altında kronolojik olarak sıralanmıştır. Sırasıyla İon, Korinth, Kompozit ve Ante/Plaster başlıkların dönemsel stil özellikleri belirtilmiş, karşılaştırma örnekleri ile tarihlendirmeleri yapılmıştır.

3.1. İON

Tez kapsamında tarihlendirilmesi yapılan ilk başlık grubu İon düzenine ait olanlardır. Bu bölümde İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunan başlıkların yanı sıra ilçe merkezi ve sur duvarlarında tespit edilen başlıklar birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca sur duvarlarında tespit edilen volüt parçaları da İon sütun başlığına ait bir bölüm olduğu için çalışmaya dahil edilmiştir. Başlıkların tarihlendirilmesi, ön-arka ve yan yüzler olmak üzere başlığın iki farklı cephesi göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Eserler kronolojik olarak tarafımızca verilen kısaltma ve katalog numaralarıyla sıralanmıştır.

Çalışma kapsamında toplamda 45 adet İon sütun başlığı ve parçası incelenmiştir. Bu eserlerden 8'i İznik Arkeoloji Müzesinde korunmaktadır. Kalan diğer parçalar ise sur duvarlarında ve ilçe merkezinde tespit edilen başlıklardır. Değerlendirmeye alınan başlık ve parçalarından 15'ne tarih önerisi getirilmiştir. Diğer eserler parça şeklinde korundukları için sağlıklı bir tarihlendirme yapılamayacaktır.

İon sütun başlıkları, doğu etkili olarak Arkaik Dönem itibariyle çeşitli arayış ve düzenlemeler geçirerek Klasik ve Helenistik Dönem ile birlikte Roma Dönemi'nde asıl formuna kavuşmuştur.⁶² Başlıkların, erken formlarında (Arkaik ve Klasik Dönemlere tarihlenenler), lokal olarak farklı karakterlere sahip olduğu, yerel profil ve bezemelerin bulunduğu söylenebilir.⁶³ Antik kaynaklar içinde İon sütun başlığının standart formu ve oranları ile ilgili olarak Vitruvius, başlığın estetik programı ile ilgili yaklaşımını belirtmiştir.⁶⁴ Vitruvius eserinde başlığın tarihsel gelişiminden ziyade başlık formunun anlatımına ve oranlarına yer vermiştir.⁶⁵

⁶² Müller 2012: 160-163.

⁶³ Merrit 1996: 121.- McGowan 1997: 209.

⁶⁴ Vitr.: IV, 72-77.

⁶⁵ Herrman 1988: 7.

İon sütun başlıkları içerisinde en erken tarihli olduğu düşünülen eser, İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunan İB-1 numaralı başlıktır (Levha 1). İB-1 numaralı başlığın ön ve arka cephesinde yer yer kopmuş bölümler bulunmaktadır. Parçanın bir yan yüzü tam, diğer yan yüzünde ise polster bölümünün bir kısmı korunmuştur. Başlığın echinus kısmı tahrip olmuştur (Levha 1a). İon sütun başlıklarının tarihlendirilmesinde ön cephede en dikkat edilen bölüm echinus kısmıdır. Fakat bu bölümün tahrip olmasından dolayı tarih önerisi yan yüzdeki bezemelerin stil özelliklerine göre verilmiştir.

Başlığın polster ve balteus motiflerinde bitkisel bezeme yer almaktadır (Levha 1b-c). Polster bölümüne pullu yatay yaprak motifi işlenmiştir. Balteus bölümünden başlayarak volüt kenarlarına kadar üst üste ve yan yana sıralanmış yaprak sıraları pul görünümü vermektedir. Bu bezeme Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerinde kullanılmış olup en erken örnekleri ise İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenen Aphrodisias'daki, Aphrodite Tapınağı'nın başlıklarında görülmektedir.⁶⁶ İB-1'in balteus bölümünde ise iki farklı bezeme görülmektedir. Alt kısımda polster bölümünde görülen pullu yatay yapraklar, üstte ise bu bezemenin üstüne işlenen sarmaşık motifi (ranke) bulunmaktadır.

İB-1 başlığının polster bezemeleri Aphrodisias'daki Aphrodite Tapınağı başlıklarıyla benzer özellik göstermektedir. Her iki başlıkta da yapraklar ince ve yumuşak formda olup, ince dış bükey bir çizgi ile belirtilmiş orta damar işlenmiş, ayrıca yaprak uçları da sivri verilmiştir. Her ne kadar bezeme formları benzerlik gösterse de Aphrodite Tapınağı başlığındaki yaprak sayısının İB-1'den fazla olduğu görülmektedir. Pullu yatay yaprak bezemesinin, Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen örneklerinde form olarak genişlediği, hacim aldığı görülmektedir. İmparatorluk Dönemi sonlarına doğru bezeme işçiliğinin özensizleştiği söylenebilir. İB-1 başlığının İmparatorluk Dönemi karşılaştırma örneği, İ.S. 2-3. yüzyıla tarihlenen Ephesos başlığıdır.⁶⁷ Ephesos örneğinde pullu yatay yaprakların İB-1 başlığına göre daha hacimli işlendiği görülür. Ayrıca İB-1 başlığında olduğu gibi yapraklarda detay işçiliğine yer verilmemiştir.

Ayrıca İB-1'in abakus levhası üzerinde ion kymationu ile bezeli olduğu, tahrip olmuş olan yan yüzün çok az bir kısmında görülmektedir. Bu tip örnekler Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi başlıklarında görülmektedir. İB-1 başlığının karşılaştırma

⁶⁶ Bingöl 1980: 90 Kat. 36 Taf. 27.

⁶⁷ Bingöl 1980: 90 Kat. 116 Taf. 27.

örneklerinden yola çıkarak Aphrodite Tapınağı başlıklarına daha yakın bir stil özelliği gösterdiği düşünülmektedir. Bundan dolayı İB-1 başlığının İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendiği düşünülmektedir.

Çalışma içerisinde değerlendirilen eserlerin çoğunun echinus bölümleri tahribata uğramıştır. Bu başlıklar arasında az sayıda da olsa echinus bölümünün korunduğu eserler mevcuttur. Echinus bölümünde işlenen İon kymationu stil özellikleri tarihlemede göz önünde bulundurulan bezemelerdendir. Nikaia kentinde bu bölümü korunan eserlerden biri İB-2 numaralı başlıktır. Echinus bölümünde, İon kymationu üçlü yumurta - mızrak ucundan oluşmaktadır (Levha 2a). İon kymationunu oluşturan yumurta bezemelerinin sayısı dönemsel olarak değişiklik göstermektedir. Helenistik Dönem örneklerinde İon kymationu çoğunlukla beş yumurtadan yapılmıştır. Ayrıca Helenistik Dönem’de üç yumurtalı örnekler de bulunmakla birlikte Roma İmparatorluk Dönemi’nde ise üçlü yumurta tasarımının yoğun olarak kullanılmakta olduğu, dönem sonlarına doğru da yumurta sayısının azaldığı görülmektedir⁶⁸. İB-2’nin echinus kısmında İon kymationlarının köşe kısımlarını dört yapraklı palmet bezemesi süslemektedir. Kymation bezemesi üstten kesilmiş ve konveks bir özellikte işlenmiştir.

Helenistik Dönem özellikleri gösteren İB-2 başlığının yumurta- çanak bölümleri oval bir görünümde dir. Roma İmparatorluk Dönemi’nde yumurta-yumurta çanakları sivri bir formdadır. Yumurta ve çanakların birbirine bağlı olduğu, Erken İmparatorluk Dönemi’nden sonra görülen oygu (yuva) bölümünün olmadığı görülmektedir⁶⁹. Ayrıca echinus bölümlerinin köşe kısımlarının süsleyen palmet bezemeleri Roma Dönemi’ne kadar ince ve daha estetik görünümde karşımıza çıkarken, Roma Dönemi’nde ek olarak daha kalın hatlarda ve köşe yumurtalarının geniş bir kısmını kaplayacak şekilde bezenmektedir⁷⁰. Ayrıca İB-2 erken dönem başlıklarında görülen geniş bir kanalis bölümüne sahiptir.

İB-2 numaralı başlığın ilk karşılaştırma örneği Kaunos Tholosu’na ait bir başlıktır.⁷¹ Birbirlerine yakın stil özellikleri gösteren bu başlıkların ortak özellikleri arasında yumurta sırasının üstten kesik olması ve yumurta-çanak kısımları oval işlenmesidir. Echinus köşelerini süsleyen dört yapraklı palmet bezemesinin de benzer

⁶⁸ Bingöl 1980: 23-40; Herrmann 1988: 10-11.- Aybek vd. 2015: 31.

⁶⁹ Aybek vd. 2015: 31.

⁷⁰ Arslan 2015: 23.

⁷¹ Bingöl 1980: 24 Kat. 165 Taf. 1.

formda olduğu anlaşılmaktadır. Kaunos başlığı Augustus Dönemi'ne tarihlenmektedir. Benzer özelliklerinden dolayı İB-2 başlığının Kaunos başlığına yakın bir tarihe ait olduğu düşünölmektedir.

Eserin diğer karşılaştırma örnekleri Savran Köyü⁷² ile Dinar Parkı'nda⁷³ bulunan Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen başlıklardır. Her iki örnekte de yumurtalar sivrilmeye, yumurta-çanak kısmı genişleyerek birbirinden ayrılmaya başlamıştır. İB-8 numaralı eserde yumurtalar daha oval, yumurta- çanak kısmı arasındaki oygu Savran ve Dinar başlıklarındaki gibi henüz oluşmamıştır. Bu özelliklerden dolayı İB-2 başlığının Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen bu eserlerden erken olduğu düşünölmektedir.

Parçanın polster kısmında palmet bezemesi, balteus kısmında ise pul şeklinde dikey yaprak bezemesi işlenmiştir (Levha 2b). Polster bölümünde oldukça taş yüzeyin küçük bir kısmına işlenen palmet motifine benzer bir karşılaştırma örneği bulunamamıştır. Parçanın ön yüzündeki kymation bezemesi ve karşılaştırma örnekleri göz önünde bulundurularak İ.Ö. 1 yüzyılın sonu ile İ.S. 1. yüzyılın erken dönemleri arasına tarihlendiği düşünölmektedir.

İon başlıkları arasında Helenistik Dönem'e tarihlenen başka bir eser bulunmamaktadır. Tez çalışması kapsamına korunmuş, yarı korunmuş eserler gibi sadece bir bölümü korunmuş, parça olarak nitelendirilecek eserler de dahil edilmiştir. Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen başlıklar arasında en erken örnek olarak düşünölen İB-3 numaralı eser sadece polster bölümünden oluşmaktadır (Levha 3a-b-c). İB-3 İon sütun başlığı parçasının üzerinde kıvrık dal motifi (ranke) işlenmiştir (Levha 3b). Bu motif, sütun başlıklarında Augustus Dönemi ile İ.S. 3. yüzyıl arasında kullanılmıştır.⁷⁴ Ranke motifinin merkezinde akanthus yaprağı kullanılmıştır. Ayrıca merkez motiften çıkan ana ve yan dallar ile birlikte rozet bezemesi polster üzerine işlenmiştir. Ranke motifini oluşturan motifler hacimli bir yapıya sahiptir ve ana dal üzerinde sade bir şekilde işlenmiştir.

Bezemenin genel stil özellikleri arasında ayırt edici dönem özellikleri tanımlanmıştır. Dallar üzerinde yiv-oluk işlenmesi Helenistik Dönem ile Roma İmparatorluk Dönemi'nin başında görölmektedir. Claudiuslar Dönemi ile dallar

⁷² Söğüt - Şimşek 2002: 280 Res. 3.

⁷³ Söğüt 2011: 81 Res. 17.

⁷⁴ Bingöl 1980: 113-114.

üzerinde yiv ve oluk işlenmemeye başlanmıştır.⁷⁵ Bununla birlikte rozet ve diğer bezemelerin hacimli olması İ.S.1 yüzyılın ortası ile İ.S.2. yüzyıl özelliğidir.

İB-3 başlığı, Priene Propylonu'na ait bir başlık⁷⁶ ile Sardes Mermer salonu'na⁷⁷ ait İon sütun başlığı ile karşılaştırılabilir. Priene örneğinde ranke motifi oldukça sade bezeme ögesine sahiptir. Kıvrık dallar dışında herhangi bir yan bezeme ögesi (rozet, palmet, akanthus gibi) kullanılmamıştır. Dalların yivli işlendiği görülmektedir. İB-3 başlığında ise dallar yivli işlenmemiş, bezemenin kullanıldığı alanda ranke motifinin yan bezeme ögelerine de yer verilmiştir. Bu özelliklerden dolayı İB- 3 başlığının Augustus Dönemi'ne tarihlenen Priene Propylon başlığından geç bir işçiliğe sahip olduğu düşünülmektedir. Sardes örneğinde ise ranke motifi yan ögeleriyle birlikte kullanılmış, bezemenin kullanıldığı alan tamamen doldurulmuştur. Bezemeler hacimli işlenmiş, zeminden kopmuş şekilde işlenen motifler matkap kullanımıyla birlikte güçlü bir ışık-gölge etkisi oluşturmuştur. İB-3 başlığında ise bezemenin kullanıldığı alan Sardes örneğinde olduğu gibi tamamen doldurulmaya çalışılmıştır. İB-3 başlığında bezemeler hacimli bir şekilde işlenmiş olsa da Sardes örneğindeki gibi güçlü bir etki bırakmamaktadır. Matkap kullanımının da görülmediği İB-3 başlığı Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Sardes başlığından erken bir işçiliğe sahip olduğu düşünülmektedir. İB-3 başlığının motif özellikleri ve karşılaştırma örnekleri göz önünde alındığında eseri İ.S. 2. yüzyıl içerisine önerebiliriz.

Roma İmparatorluk Dönemi içerisine tarihlenen İon sütun başlıkları arasında değerlendirilen bir diğer eser İB-4 numaralı başlıktır (Levha 4). Bu eser de İznik Arkeoloji Müzesi bahçesinde korunmaktadır. Parçanın diğer eserlerde olduğu gibi hem ön yüzünde hem de yan yüzünde yoğun bir tahribata uğradığı görülmektedir. Ön yüzde volüt ile echinus bölümünün bir kısmı korunmuştur. Echinus bölümünde bir yarım bir de tam işlendiği anlaşılan ion kymationu bulunmaktadır. Korunan bu iki bezeme ögesi dışında echinus tamamen tahrip olmuştur. Ön cephenin tarihlendirilmesinde karşılaştırmalı bir değerlendirme tahribattan dolayı sağlıklı olmayacağı düşünüülerek korunan kısımların stil özellikleri üzerinden bir sonuca varılabilir.

⁷⁵ Erön 2007: 58.

⁷⁶ Bingöl 1980: 113 Kat. 264 Taf. 40.

⁷⁷ Bingöl 1980: 113 Kat. 280 Taf. 40.

Her ne kadar tahrip olmuş olsa da İon kymation bezemesinin yumurta - mızrak ucu sırasından oluştuğu söylenebilir. Yumurtanın üst kısmı tahrip olduğu için bu bölüm ile ilgili bir tanım yapılamamaktadır. Yumurtanın sivri bir formda olduğu, ince kenarlı çanak kısmı olan kabuğun yumurtadan ayrı bir yapıda olduğu, yumurta ucunun ince bir iççikle çanak kısmına bağlı olduğu söylenebilir. Çanaklar arasında kalan mızrak uçları sivri bir yapıdadır. Stil gelişimine bakıldığında yumurtaların zeminden çözüldüğü görülmektedir. Bunun yanı sıra kymationların stil gelişiminde Antoninler Dönemi yeniliği olarak nitelendirilen çanakların yarılarak yanlara doğru açılması ve yumurtaların çanaktan fazla ayrılmasını İB-4 numaralı başlığın yumurtalarında görülmektedir.⁷⁸ Yumurtaların stil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, İB-4 numaralı başlığın Antoninler Dönemi'nden erken bir dilime tarihlendirilemeyeceği düşünülmektedir.

Tarihlendirmede ön yüz stil özellikleri kadar yan yüz bezemelerinin stil özellikleri de göz önünde bulundurulmaktadır. İB-4 numaralı başlıkta, polster bölümü ile balteus bölümünün bir kısmının korunduğu görülmektedir. Balteus bezemesiz bir şekilde bırakılmış, polster bölümünde ise ise kamış yaprağı işlenmiştir. Kamış yaprağı bezemesi Helenistik Dönem ile Roma İmparatorluk Dönemi'nde kullanılan bir motiftir. Polster bölümündeki bezeme ögesinin stil özellikleri Ephesos Bazilika Salonu⁷⁹, Ephesos sütun başlığı⁸⁰ ile Burdur Müzesi'nde⁸¹ korunan İon sütun başlıklarıyla karşılaştırılabilir. Polster bölümünde Ephesos başlıklarında sadece kamış yaprağı işlenmişken, Burdur Müzesindeki başlıkta akanthus yaprağı ile birlikte kamış yaprağı da bulunmaktadır.

İlk karşılaştırma örneği Ephesos Bazilika Salonu'na ait sütun başlığıdır. Kamış yapraklarının plastik bir işçilikte olduğu görülmektedir. Yaprakların ortasında damar kısmının işlendiği, yaprak formlarının polsterin taş formuna uygun bir şekilde uzandığı ve uç kısmının içe doğru kıvrıldığı görülmektedir. İB-4 başlığında orta damar benzerlik gösterse de yaprakların uç kısmında Ephesos örneğindeki gibi bir form görülmemektedir. İB-4 başlığının Augustus Dönemi'ne tarihlenen Ephesos örneğinden ileri bir tarih olduğu düşünülmektedir. Diğer karşılaştırma örneği olan Burdur

⁷⁸ Karaosmanoğlu 1996: 44.

⁷⁹ Bingöl 1980: 85 Kat. 126 Taf. 25.

⁸⁰ Bingöl 1980: 85 Kat. 111 Taf. 25.

⁸¹ Bingöl 1980: 92 Kat. 85 Taf. 29.

başlığında ise kamış yapraklarının ortasında plastik bir şekilde verilmiş damar bölümü İB-4 başlığı ile ortak özelliklerdir. Ayrıca kamış yapraklarının polsterin taş formuna uygun bir şekilde işlendiği görülmektedir. İB-4 başlığı, İ.S. 2. yüzyıla tarihlenen Burdur örneği ile aynı tarihlere verilebilir. Başlıklardaki işçilikler İmparatorluk Dönemi'nin sonlarına doğru özensizleşmeye başlamıştır. İon sütun başlıklarının hem ön yüzünde hem de yan yüzünde görülen bu özensiz işçilik, İB-4 başlığının son karşılaştırma örneği olan Ephesos başlığında da görülmektedir. Kamış yapraklarının orta damar bölümü özensiz ve düz bir çentik şeklinde verilmişken, İB-4 başlığında daha plastik bir şekilde işlenmiştir. Ayrıca, Ephesos örneğindeki kamış yaprakları düz bir formda verilmişken İB-4 başlığında bezeme polsterin taş formuna uygun bir şekilde, dış bükey işlenmiştir. Ephesos örneği İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir. İşçiliğe bakıldığında İB-4 başlığının daha özenli ve plastik bir özellikte olması gibi sebeplerden dolayı, Ephesos örneğinden daha erken bir tarihe verilmesi düşünülmektedir. İB-4 başlığının stil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda Ephesos örneğinden erken, Burdur örneğine yakın bir tarih olduğu düşünülmektedir. Başlığın echinus kısmındaki stil özellikleri ile birlikte polster bölümündeki karşılaştırma ve stil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda İB-4 numaralı başlığın İ.S. 2. yüzyıla tarihlendiği önerilebilir.

Müze ve sur duvarındaki başlıkların yanı sıra ilçe merkezinde atıl bir durumda bulunan ve yoğun tahribata uğradığı görülen eserler de bulunmaktadır. Ayasofya Kilisesi/Orhan Camii bahçesinde bulunan İB-5 numaralı İon sütun başlığı bu örnekler arasında yer almaktadır (Levha 5a). Parçanın ön ve arka yüz bezemelerindeki yoğun tahribat nedeniyle tarihlendirme yapılması mümkün değildir (Levha 5b). Bu başlık için tarih önerisi yan yüzdeki bezeme programına göre getirilmiştir. Başlığın polster ve polster alını bölümlerinde bazı motifler bulunmaktadır. Polster kısmında Augustus Dönemi ile İ.S 3. yüzyıl arasına tarihlenen eserlerde görülen yatay akanthus yaprağı bezemesi görülmektedir. Aynı şekilde polster alnında, balteus bölümünün arkasından kök şeklinde başlayarak volüt kenarlarına doğru iç bükey kıvrım yaparak uzanan bezemeler bulunmaktadır (Levha 5c).

İB-5 numaralı başlığın polster ve polster alnındaki bezemeleri, Herakleia Asklepeion kuzey salonundaki⁸² başlıklarla karşılaştırılabilir. Başlıkların akanthus

⁸² Bingöl 1980: 101 Kat. 58-61 Taf. 32- Kat. 216 Taf. 33.

bezemeleri balteus kısmından başlayarak volüt kenarlarına kadar uzanmaktadır. Yaprak kanallarının derin işlenişi, yaprak dişlerinin sivri yapıda olması ve polster alnındaki bezemelerin İB-5 başlığı ile benzer olduğu görülmektedir. Herakleia başlıkları Hadrian Dönemi'ne tarihlenmektedir. Ayrıca İB-5 başlığının polster alnındaki motife benzer örnekler Hadrian Dönemi'ne tarihlenen Bolu Antinous Tapınağı⁸³ başlıklarında da görülmektedir. Bu örnekler dışında polster alnındaki bezemeye benzer farklı bir dönem işçiliği gösteren bir başlık olmamasından dolayı eserin Hadrian Dönemi'ne yakın bir döneme, İ.S. 2. yüzyıla tarihlendiği düşünülmektedir.

Tez kapsamında incelenen başlıklar arasında devşirme malzeme olarak sur duvarlarında kullanılmış eserlerin çoğunun tarihsel değerlendirmesi yapılamamaktadır. Başlıkların çoğu formunu kaybetmiş, parça şeklindedir. Bu parçalar arasında ender de olsa bezeme programının tanımı ve tarihlendirmesi yapılan başlıklara rastlanılmıştır. İB-6 numaralı başlık İ.S. 3. yüzyılda inşa edilen sur duvarında değerlendirilmesi yapılan eserlerden biridir (Levha 6a-b). Başlığın ön ve arka cephesi duvar içinde kaldığından sadece yan yüz kısmının belgelemesi yapılabilmektedir. Başlığın bu bölümündeki polster ve balteus kısımları korunmuş durumdadır.

Başlığın polster kısmında alttan birbirine bağlanan yatay yaprak bezemesi bulunmaktadır. İB-6 numaralı başlık, Perge Sütunlu Cadde⁸⁴, Laodikeia⁸⁵, Metropolis⁸⁶ ve Antalya Müzesi⁸⁷ başlıklarının polster kısımları ile karşılaştırılabilir. Hadrian Dönemi'ne tarihlenen Perge başlığında yatay uzanan yapraklar daha oval formda olup, yumuşak geçişlere ve hatlara sahiptir. İB-6 başlığında ise yapraklar daha keskin hatlara sahiptir. Bu nedenle İB-6 başlığının Perge örneğinden daha geç olduğu düşünülmektedir. Diğer karşılaştırma örneği ise Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Laodikeia başlığının polster kısmıdır. Laodikeia örneğinde yaprakların dış hatları sivri bir şekilde işlenmiştir. Bezemelerde özensiz ve katı işçilik kendini göstermeye başlamıştır. Laodikeia örneğindeki bezemelerde kullanılan bu işçilik, Metropolis kentinde İ.S. 3. yüzyıla tarihlenen yüzey buluntusunda daha da belirginleşmiştir. İB-6 başlığının son karşılaştırma örneği ise İ.S. 3.-4. yüzyıla tarihlenen Antalya Müzesi

⁸³ Bingöl 1980: 114 Kat. 81 Taf. 40.

⁸⁴ Bingöl 1980: 111-113 Kat. 258 Taf. 38.

⁸⁵ Bingöl 1980: 111-113 Kat. 180 Taf. 37.

⁸⁶ Arslan 2015: 83-85, Kat No:5, 5b.- Ayberk - Arslan 2015: 34, Kat. No: 10, Res. 12b.

⁸⁷ Bingöl 1980: 111-113 Kat. 22 Taf. 37.

başlıdır. Bu başlıkta Laodikeia ve Metropolis örneğinde görülmeye başlanan özensiz işçilik ve bezemelerdeki deformasyon gittikçe artmıştır. İB-6 başlığının Perge başlığı ile Metropolis, Antalya ve Laodikeia örnekleri arasında bir işçiliğe sahip olduğu ve bundan dolayı da İ.S. 2. yüzyıla tarihlendiği düşünülmektedir.

Korunma durumu İB-4 numaralı örnekle benzerlik gösteren bir diğer başlık müze bahçesinde korunan İB-7 numaralı eserdir (Levha 7a). İB-7 başlığında da ön ve arka cephenin büyük bir bölümü, yan yüzlerden de bir tanesi tam korunmuş şekilde günümüze gelmiştir (Levha 7b). Başlığın korunan echinus kısmında, İon kymationları kırılmış ve aşınmış olup yumurtaların oturduğu çanak kısımları korunmuştur. İon kymationu üçlü yumurta- mızrak ucu bezemesinden oluşmaktadır. Echinus bölümünün bu dizilimini Helenistik, Roma İmparatorluk ve Geç Antik Dönemlere tarihlenen başlıklarda görülmektedir. Korunan kısımlardan yola çıkarak yumurtaların üst kısmının oval formda olduğu, alt kısma doğru sivrildiği anlaşılmaktadır. Yumurtanın çanak kısmından ayrıldığı ve yumurtanın oturduğu yuva kısmının ve çanak kısmının oldukça geniş işlendiği görülmektedir. Yumurtaların sivri ucu çanak kısımlarına bir ipçikle bağlanmıştır. Yumurtanın bu özellikleri, Ephesos Serapis Tapınağı ile Milet Faustina Hamamı'na ait mimari parçalarda görülmektedir⁸⁸. Yumurtaların bu özelliği ilk olarak Antoninler Dönemi'nde görülmeye başlanmış ve takip eden dönemlerde genişlemeye devam etmiştir. Yumurtaların yuva ve çanak kısımlarından bu derece ayrılmış işlenmesi, çanak kısımlarının geniş işlenmesi ve yumurtanın alt kısmında yay şeklinde çevrilmesi Severuslar Dönemi özelliklerindedir.⁸⁹ Bu döneme tarihlenen Afyon Müzesi başlığı⁹⁰ ile Laodikeia başlığında⁹¹ da bu özellikler görülmektedir. İB-7 başlığı her iki örnekle benzer stil özelliklerine sahiptir. Başlığın yan yüzündeki polster kısmında, kamış yaprakları bezemesi bulunmaktadır (Levha 7c). Bu bezeme Helenistik Dönem ile Roma İmparatorluk Dönemi'nde kullanılan bir motiftir. İB-4 numaralı başlığı Aydın Müzesi'ndeki⁹², Ephesos'taki⁹³ ve Manisa Müzesi'ndeki⁹⁴ örneklerle karşılaştırabiliriz. Bu örneklerde de polster kısmında kamış yaprakları işlenmiştir.

⁸⁸ Karaosmanoğlu 1996: 50-51, Lev.36a-Lev37a.

⁸⁹ Karaosmanoğlu 1996: 53.

⁹⁰ Bingöl 1980: 37 Kat. 1 Taf. 16.

⁹¹ Bingöl 1980: 36 Kat. 176 Taf. 15.

⁹² Bingöl 1980: 85 Kat. 77-78 Taf. 25.

⁹³ Bingöl 1980: 85 Kat. 111 Taf. 25.

⁹⁴ Bingöl 1980: 85 Kat. 202 Taf. 26.

Aralıklı işlenen yaprakların arasından, volüt kısmına doğru, ikinci bir bezeme olduğu görülmektedir. Yaprakların özellikleri benzer form ve işçilik göstermektedir. Bu eserler İ.S. 2. ve 3. yüzyıl tarihleri arasına verilmektedir.

İB-7 numaralı başlığının ön yüz ve yan yüz karşılaştırma örneklerinden yola çıkarak İ.S. 2. yüzyıl sonu ve İ.S. 3. yüzyıl tarihleri arasına tarihlendiği düşünülmektedir.

Sütun başlıklarının bezeme olarak çeşitliliği Helenistik Dönem’de görüldüğü gibi Roma İmparatorluk Dönemi’nde de görülmektedir. Başlıkların echinus bölümünde, yumurta-mızrak ucu bezemelerinin yanı sıra yumurta-ok ucu bezemeleri de kullanılmıştır. İlk kez Milet Capito Hamamı’nda görülen yumurta-ok ucu bezemesi Traian Dönemi ile birlikte mızrak ucunun yerine geçmeye başlamıştır⁹⁵. İznik başlıklarında bu bezemenin görüldüğü tek örnek İB-8 numaralı başlıktır. Önceki başlıklar gibi İB-8 başlığının da ön cephesinin yarısı tahrip olmuştur. Korunan echinus kısmının da yoğun şekilde aşındığı ve kırılmış bölümlerinin olduğu görülmektedir.

Parçanın ön yüz bölümü, Aydın Müzesi⁹⁶ İon sütun başlığı ile karşılaştırılabilir. Aydın Müzesi örneğinde de echinus kısmının yoğun şekilde aşınmış olduğu gözlenir. Her iki başlığın volüt gözü de echinus alt kenarı ile aynı hizadadır. Volüt kıvrımları ve bant özellikleri benzeyen başlığın İon kymationlarının (alt kısımları) sivri bir formda olduğu anlaşılmaktadır. Yumurta sırasını Aydın örneğinde mızrak uçları ayırırken İB-8 başlığında ise ok uçları ayırmaktadır. Her iki başlığın echinus köşelerinde köşe palmet bezemesi izleri görülmektedir. Aydın örneğinde bu bölüm tahrip olduğu için herhangi bir değerlendirme yapılamamaktadır. Aydın başlığı İ.S. 2-3. yüzyıllara tarihlenmektedir. Başlığın echinus bölümündeki yumurta sırasının stil özelliklerini Afyon Müzesi’ndeki⁹⁷ İon sütun başlıkları ile karşılaştırabiliriz. Afyon örneklerinde echinus üç adet yumurta-ok ucu sırasından oluşmaktadır. Yumurta kabuğundan ve taş yüzeyden ayrılmış bir görünüm veren yumurta sırasının plastik bir yapıda olduğu görülmektedir. İB-8 başlığının korunan yumurta bezemesinde oval bir form ve plastik bir işçilik görülmektedir. İS-8 başlığında kanalis bölümü mevcutken, Severuslar Dönemi’ne tarihlenen Afyon başlıklarında kanalisin işlenmediği görülmektedir.

⁹⁵ Karaosmanoğlu 1996: 35.

⁹⁶ Bingöl 1980: 25 Kat. 78 Taf. 1.

⁹⁷ Bingöl 1980: 37 Kat. 1-2 Taf. 16.

Parçanın yan yüzündeki bezeme programında, polster bölümünün pullu yatay yapraklar ile bezendiği görülmektedir. Bu tip bezeme programı İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. 4. yüzyıl tarihleri arasında kullanılmıştır.⁹⁸ İlk örnekleri, Aphrodisias'taki, Aphrodite Tapınağı başlıklarında görülür.⁹⁹ İB-8 başlığı, Side¹⁰⁰ ve Manisa¹⁰¹ Müzelerindeki başlıklarla karşılaştırılabilir. İznik örneğinde yapraklar sıralı bir şekilde volüt kenarlarına doğru uzanmaktadır. Yaprakların orta damarı belirtilmiş, yaprak uçları sivri bir formda ve plastik bir yapıda işlenmiştir. Side örneğinde ise polster kısmında da yapraklar sıralı bir şekilde verilmiş, ana damar belirtilmiş ve yaprak uçları sivri bir formda işlenmiştir. İB-8 başlığı Side örneğine göre daha plastik işlenmiştir. Side örneği, Antoninler Dönemi'ne tarihlenmektedir. Diğer bir karşılaştırma örneği ise Manisa Müzesi'nde sergilenmektedir. Bu örnekte de yapraklar yatay sıralanmıştır. Stil özellikleri benzer olan Manisa başlığını İB-8 başlığından ayıran özellik ise yaprak sıra sayısının daha fazla olmasıdır. Manisa örneği İ.S. 2-3. yüzyıllara tarihlenmektedir. İB-8 başlığının ön ve yan yüz bezemelerinin stil özellikleri ve karşılaştırma örnekleri göz önünde bulundurulduğunda parçanın İ.S. 2. ve 3. yüzyıl arasına tarihlendiği düşünülmektedir.

Tez içerisinde sadece yan yüzü korunmuş eserlerden bir diğeri İB-9 numaralı başlıktır (Levha 9a-b). Başlığın polster ve balteus bölümlerinde bitkisel bezeme görülmektedir (Levha 9 c). Polster kısmında yatay akanthus yaprağı, balteus kısmında ise dikey akanthus yaprağı bezemesi bulunmaktadır. Akanthus yaprağında, ana damarının her iki yanında fazla derin olmayan kanal işlenmiş, yaprak dilimleri birbirinden ayrılmıştır. Her bir yaprak dilimi arasında matkap izleri görülmektedir. Yapraklar fazla hacimli verilmemiştir. Balteus kısmında ise kenar kısımları tahrip olmakla birlikte birer sınırlandırma bandı içinde dikey akanthus yaprağı bulunmaktadır. Bu bölümdeki akanthus yaprağının stil özellikleri de polster bölümündeki akanthus yapraklarıyla aynıdır. İB-9 numaralı başlık, İzmir Arkeoloji Müzesi¹⁰² ve Hierapolis¹⁰³ başlıklarıyla karşılaştırılabilir. İzmir başlığında akanthus yaprakları üzerinde görülen derin kanal işçiliği İB-9'da da görülmemektedir. Fakat İB-9 başlığındaki bezemeler

⁹⁸ Bingöl 1980: 90.

⁹⁹ Bingöl 1980: 90.

¹⁰⁰ Bingöl 1980: 90 Kat. 291 Taf. 28.

¹⁰¹ Bingöl 1980: 90 Kat. 199 Taf. 28.

¹⁰² Bingöl 1980: 101 Kat. 156 Taf. 33.

¹⁰³ Bingöl 1980: 101 Kat. 150 Taf. 33.

daha hacimli işlenmiştir. Bu özelliklerinden dolayı İB-9 başlığının, İ.S. 2 yüzyıla tarihlenen İzmir başlığından daha geç olduğu düşünülmektedir. Hierapolis örneği ise İB-9 başlığına daha yakın stil özellikleri göstermektedir. Yaprak damarları arasında fazla derin olmayan kanallara sahip olması, yaprak dilimlerinin ayrı yapısı ve her yaprak diliminin tek yaprak dışından oluşması benzer özellikler arasındadır. İki başlık arasındaki fark ise İB-9 başlığında matkap işçiliğinin belirgin olmasıdır. Hierapolis başlığı İ.S. 2-3. yüzyıla tarihlenmektedir. İB-9 başlığının yukarıda verilen özelliklerden dolayı İzmir örneğinden daha çok Hierapolis örneğine yakın olduğu söylenebilir. İB-9 başlığının karşılaştırma örnekleri arasında bir geçiş işçiliğine sahip olduğu düşünüldüğünden dolayı başlığın İ.S. 2- 3. yüzyıl arasına tarihlendiği düşünülmektedir.

Sur duvarlarında görülen başlıklar arasında tarih önerisi getirilebilen bir diğer örnek İB-10 numaralı başlıktır (Levha 10). Başlığın sadece yan yüzü duvar cephesinde görülmektedir. Eserin polster ve balteus kısımlarında bezeme bulunmaktadır. Polster kısmında kamış yaprağı, balteus kısmında ise sarmaşık yaprağı bezemesi işlenmiştir. Her iki bölümde de bezemeler çizgisel verilmiştir. Bezemelerin stil özellikleri Konya Arkeoloji Müzesi'nde korunan 1170 numaralı başlık¹⁰⁴, Santa Pudenziana¹⁰⁵ ve Yalvaç Müzesi¹⁰⁶ başlıklarıyla benzerlik göstermektedir.

Konya müzesinde sergilenen eserde balteus kısmı polsteri sıkılmaktadır. Polster balteusa doğru daralmaktadır. İB-10 numaralı başlığın polster kısmında böyle bir form yoktur. Konya örneğinde bitkisel bezemeler İznik örneğine göre daha hacimlidir. Konya başlığı İ.S. 2-3. yüzyıl aralığına tarihlenmektedir. Bir diğer karşılaştırma örneği Santa Pudenziana ise İB-8 başlığına daha yakın bir örnektir. Korunan kısımlardan anlaşıldığı kadarıyla bezemeler çizgisel bir şekilde işlenmiştir. Santa Pudenziana örneği İ.S. 2. yüzyıla tarihlenmektedir. Yalvaç örneğinde ise polster-balteus formu İB-10 ile benzerdir. Bezemeler İB-10 örneğine göre biraz daha plastik ve hacimli işlenmiştir. Yalvaç Müzesi'nde korunan eser ise İ.S. 3. yüzyıla tarihlenmektedir. İB-10 numaralı başlığın verilen örneklerdeki gibi benzer form ve stil özellikleri göstermesinden dolayı bu başlık için tarih önerisi İ.S. 2-3. yüzyıllar arasındadır.

¹⁰⁴ Mert 2003: 254, Kat No:6 Res. 18.

¹⁰⁵ Herrman 1988: 164-165, Fig. 32 Plt. XIII.

¹⁰⁶ Bingöl 1980: 84-85 Kat. 310 Taf. 26.

İon düzeninde köşe kısmına gelen sütun başlığı, form olarak yapının diğer noktalarındaki örneklerine göre farklılık göstermektedir. Köşe kısmında yer alan başlıklarda birbirini kesen iki volüt kısmının birleşik bir formda işlendiği görülür. Bu tipteki ion başlıklarına örnek vermek gerekirse Atina Agorası kazılarında ortaya çıkartılan başlık verilebilir.¹⁰⁷ İznik başlıkları arasında da bu formda olan bir başlık bulunmaktadır. İB-11 numaralı eserin, kullanıldığı yapıda köşe kısmını süsleyen bir başlık olduğu düşünülmektedir (Levha 11). Başlığın polster kısmında pul şeklinde işlenmiş yatay yaprak bezemesi bulunmaktadır. İB-1 ve İB-8 numaralı eserlerde de görülen bu bezemenin ilk örnekleri Aphrodite Tapınağı başlıklarıdır.¹⁰⁸ İB-11 numaralı eserin yaprak stili, diğer İznik örneklerine göre farklıdır. Yapraklar daha hacimli işlenmiş olmasına rağmen detay işçiliğine yer verilmemiştir. Parçayı Manisa Müzesi'ndeki¹⁰⁹ ve Aphrodisias'ta bulunan¹¹⁰ İon sütun başlıklarının polster kısımlarıyla karşılaştırabiliriz. Her iki örnekte de pul şeklinde sıralanmış yatay yaprakların tipolojideki örneklere göre daha fazla sayıda işlendiği görülmektedir. Manisa örneğinde yaprakların orta damarlarının işlendiği, Aphrodisias'taki ve İB-6 numaralı başlıktaki yaprakların orta damarının işlenmediği görülmektedir. Manisa örneği tarih olarak İ.S. 2 ve 3. yüzyıl aralığına verilmektedir. Aphrodisias örneği ise İ.S. 3-4. yüzyıllara tarihlenmektedir. İB-11 başlığındaki yaprakların stil özellikleri bakımından Aphrodisias örneğine daha yakın olduğu görülmektedir. Stil özellikleri ve karşılaştırma örneklerinden yola çıkarak İB-11 numaralı başlığı İ.S. 3-4. yüzyıllara tarihlendirmek mümkündür.

Tez içerisinde karşılaştırma örneği verilerek tarihlendirilen eser sayısı 11'dir. Geriye kalan İon başlıklarının çoğunun az bir bölümünün korunmuş olması nedeniyle net bir tarih önerisi getirilememektedir. Karşılaştırma örnekli tarihlendirme yapılamadığından dolayı başlıkların tarihsel değerlendirmesi dönemsel stil özellikleri göz önünde bulundurularak yapılacaktır. Metnin bu kısmından itibaren İon sütun başlıkları için getirilen tarihler geniş aralıkta olacaktır.

İB-12 numaralı başlık yukarıda belirtilen tarihlendirme yönteminde incelenen ilk örnektir. Sur duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmış İB-12 başlığının ön cephe

¹⁰⁷ Merrit 1996: 167-168.

¹⁰⁸ Bingöl 1980: 90.

¹⁰⁹ Bingöl 1980: 90 Kat. 199 Taf. 28.

¹¹⁰ Bingöl 1980: 90 Kat. 45 Taf. 27.

kısmı görülmektedir. Başlığın sağ volüt kısmı ile echinus bölümünde işlenen ion kymationuna ait bir adet yumurta bezemesi korunmuştur (Levha 12a). Yoğun aşınmış olmasına rağmen yumurtanın plastik bir formda olduğu, çanak kısmında ayrı bir şekilde işlendiği, çanak ile yumurta arasında derin bir oygu olduğu görülmektedir. Yumurtanın alt kısmının sivri bir forma sahiptir. Yumurtanın sivri formda olması ve çanak ile yumurta arasında derin bir alanın oluşmasından dolayı parçanın Roma İmparatorluk Dönemi eserlerinden olduğu düşünülmektedir.

Tarih önerisi getirilebilen diğer bir eser İB-13 numaralı başlıktır (Levha 12b). Parçanın echinus bölümünde sadece bir yumurtanın korunması, echinus ile abakus arasında kanalis bölümünün olmaması tarihlendirme konusunda bir fikir vermektedir. İon başlıklarında kanalis kısmının işlenmemesi Severuslar Dönemi ile birlikte görülmeye başlanan bir özelliktir¹¹¹. Echinus bölümüne işlenen ion kymation bezemesinden bir tane yumurtanın korunması da tarih konusunda fikir vermektedir. Yumurta bezemesinin alt kısmı görülmemekle birlikte yumurtanın çanak kısmından ayrı işlendiği, çanak ile yumurta arasındaki oygu bölümünün geniş işlendiği anlaşılmaktadır. Echinus kısmındaki bezemelerin tahrip olması, korunan bölümün de tam olarak görülmemesinden dolayı parçanın tarihinin Roma İmparatorluk Dönemi olarak genellendirmenin uygun olduğu düşünülmektedir.

Lefke kapı çevresinde tespit edilen İB-14 numaralı başlık parçası da tarihsel değerlendirme konusunda birkaç ipucu vermektedir (Levha 13 a-b). Başlığın sadece volüt bölümü ve polster bölümünün bir kısmı korunmuştur. Volüt üzerinden tarihlendirme yapmak sağlıklı olmayacağı için polster bölümünde korunan bölümle ilgili öneri getirilmiştir. Korunan polster kısmında kamış yaprağı bezemesi bulunmaktadır. Kamış yaprağı, Helenistik Dönem ile Roma İmparatorluk Döneminde kullanılan bir bezemedir¹¹². Tez içerisinde bu bezemeyi İB-4, İB-7, İB-10 başlıklarında görmekteyiz. İB-14'ün bezemesi bu başlıklar arasında İB-4 numaralı eserin bezemesiyle benzerlik göstermektedir. Bezeme İB-7 ve 10 numaralı örneklerden daha özenli ve plastik bir işçiliğe sahiptir. Fakat kamış yaprağı bezemesinin oldukça küçük bir kısmı korunduğu için detaylı tarihlendirme yapılamamaktadır. Bundan dolayı İB-

¹¹¹ Herrman 1988: 9-10.- Beykan 2004: 37-38.

¹¹² Bingöl 1980: 85.

14'e tarih önerisi getirilirken genel bir ifade ile Roma İmparatorluk Dönemi eseri olduğu söylemek daha uygun olacaktır.

Tez kapsamında incelenen ion başlıklarında 7 farklı polster bezemesi, tipi, görülmektedir. Bu tiplerde, polster bölümü çeşitli bitkisel motiflerle süslenmiştir. Polster bölümü ion sütun başlıklarını yan yüz kısmı tarihlendirirken stil özellikleri incelenen bölümlerdendir. İon başlıklarında bu bölümün bezemeli işlendiği örnekler olduğu gibi bezemesiz, sade bırakılan örneklerde bulunmaktadır. Lefke kapı üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmış İB-15 numaralı başlık bu tipe örnek bir eserdir. Başlığın polster ve balteus bölümleri sade bırakılmıştır (Levha 14a). Sur duvarlarında devşirme olarak kullanılmış diğer eserlerin aksine bu başlık kullanıldığı duvarın köşe kısmına gelmesinden dolayı ön cephesi de görülmektedir. Fakat ön cephe yoğun tahribata uğradığı için başlığın sadece taş yüzeyi günümüze kalmıştır (Levha 14b). Başlığın yan yüzünde, Polster kısmı sade bırakılmış, balteus kısmı ise bezemesiz bir bantla kuşanmıştır. Anadolu'da bezemesiz polster tipli başlıklar Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerinde görülmektedir. Balteus bandı polsteri ortada sıkıca sarmaktadır. Başlığın bu özelliği Pergamon Gymnasionu başlığı¹¹³ ile Eksedra D başlığında¹¹⁴ görülmektedir. Bu parçalarında polster kısmı geç örneklere göre daha ince bir yapıda olup, balteus kısmına doğru daralan bir form göstermektedir. Bu parçalar İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmektedir. Roma İmparatorluk Dönemine tarihlenen, form olarak İB-15'ya benzer örnekler de bulunmaktadır. Atina Agorasında bulunan İon sütun başlığının¹¹⁵ polster kısmı bezemesiz, balteus kısmı ise geniş, birer sınırlandırma bandı ile belirtilmiştir. Başlığın ön yüz kısmının tahrip olması ve yan yüz kısmında da Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemine tarihlenen benzer formlarının olmasından dolayı tarih önerisi getirilememektedir.

Metin içerisinde İon başlıklarına tarih önerisi getirilirken korunan bölümlerdeki stil özellikleri incelenmiş, karşılaştırma örnekleri ve dönemsel stil özelliklerine dikkat edilmiştir. Korunan başlıklar olduğu gibi parça şeklinde korunan eserlerin de değerlendirmesi yapılmıştır. Sur duvarlarında yapılan belgeleme sırasında İon sütun başlığına ait olduğu düşünülen her parça çalışmaya dahil edilmiştir. Bu parçalardan

¹¹³ Bingöl 1980: 79 Kat. 232 Taf. 21.

¹¹⁴ Bingöl 1980: 79 Kat. 231 Taf. 21.

¹¹⁵ Merritt 1996: 129, 23 Fig. 4, 33 plt. 48.

bazılarının korunma durumlarından dolayı tarihlendirme yapabilmek mümkün değildir. Tez çalışması halihazırda korunan başlıkların değerlendirmesini hedeflediği gibi yeni eserlerin de tespitini hedeflediği için tarihlendirme yapılamayan eserler de çalışma içerisine dahil edilmiştir. İB-16 ile İB-45 dahil olmak üzere toplam 30 eser belirtilen grup içerisindedir (levha 15-29). Bu parçalar İ.S. 3. yüzyılda ise İmparator Gallienus tarafından yapımına başlanan, Claudius Gothicus Döneminde bitirilen sur duvarında üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır¹¹⁶. Bu parçaların (İB-41 ve İB-42 hariç) duvarın inşa edilmesinden önce kullanımda olduğu düşünülürse bu eserler de İ.S. 3. yüzyıldan sonraya tarihlenemez. Dolayısıyla bu parçaların Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine tarihlenebileceği düşünülebilir.

İon başlıkları dönemsel dağılımına bakıldığında Helenistik dönem eserlerinin de olduğu fakat tez çalışmasında diğer başlık gruplarında olduğu gibi yoğunluğun Roma İmparatorluk Dönemine, özellikle İ.S. 2. yüzyıl, İ.S. 2.-3. yüzyıla tarihlendikleri anlaşılmaktadır (Grafik 6). Grafik'teki dağılım içerisine tarihsel değerlendirmesi yapılamayan eserler girmemiştir.

3.2. KORİNTH

Tez çalışmasında 19 adet Korinth sütun başlığı incelenmiştir. Bu parçaların 11'i İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunmaktadır. Geriye kalan 8 adet parça da ilçe merkezi ve sur duvarlarında tespit edilmiştir. İlçe merkezinde bulunan başlıklar atıl bir şekilde durmaktadır. Sur duvarlarındaki başlıklar ise devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Eserler metin içerisinde kronolojik sıralanmıştır. Metin içinde Korinth başlıkları için "KORB-" kısaltması kullanılmıştır.

Korinth başlıkları arasında en erken örnek olarak düşünülen parça müze deposunda bulunmaktadır. KORB-1 olarak numaralandırılan eserin yoğun bir tahribata uğradığı görülmektedir (levha 30a-b-c). Anadolu'da Helenistik Dönem sonu ile Roma İmparatorluk Dönemi başına tarihlenen Korinth sütun başlıklarında akanthus yapraklarının kalathos gövdesine yapışık işlendiği, yaprakların yuvarlak kıvrımlı damarlara ve derin işlenmiş kanallara sahip olduğu, kaulislerin uzun ve kalın işlendiği, kalathosun belirgin bir biçimde bezemelerin önüne geçtiği görülmektedir¹¹⁷. KORB-1

¹¹⁶ Foss 2004: 250.

¹¹⁷ İdil 1984: 3.

numaralı sütun başlığında yukarıda belirtilen özellikler görülmektedir. Ayrıca başlıkta, yaprak sıralarından kalathosa yüzey basamaklandırması görülmektedir. Bu özellik Flaviuslar Dönemi özelliklerindedir¹¹⁸. Parçanın kalathos bölümünün belirgin olması, yaprak sıralarının kalathosa aralıklı yerleştirilmesi Augustus ile Hadrian Dönemi arasına tarihlenen Korinth başlıklarında görülen bir özelliktir.

KORB-1 numaralı başlığı Ankara Augustus Tapınağı'nın başlıkları¹¹⁹ ile karşılaştırdığımızda her iki başlığında kalathos yüzeyinin belirgin olduğu, yaprak damarlarının oval olduğu görülmektedir. Ankara örneğindeki akanthus yaprakları, İznik örneğine göre kalathos yüzeyine daha yapışık işlenmiştir. Yaprak kanalları da yine daha sığ işlenmiş, damarlarının ise ovallige doğru gittiği gözlemlenmiştir. İznik örneğinde yaprakların daha dolgun ve hacimli olması, yaprak damarlarının oval ve yumuşak formu, kanalların derin işlenmesi, kalathos zemininin daha özenli bir işçiliğe sahip olmasından dolayı Augustus Tapınağı'ndaki başlıklardan daha geç bir örnek olduğu düşünülmektedir. KORB-1 sütun başlığının diğer bir karşılaştırma örneği ise Milet Delphinion örneğidir¹²⁰. KORB-1 örneğine göre Milet başlığında yaprakların daha geniş işlendiği, yaprakların üst kısımlarının kalathos yüzeyinden biraz sarktığını görülür. İznik örneğinde yapraklar kalathosa yapışiktir. Milet örneğinde yapraklar arasında oval boşlukların oluşmaya başladığını görebilmekteyiz. İznik örneğinde bu daha az hissedilmektedir. Bu özelliklerden dolayı KORB-1'in Milet örneğine yakın bir tarihe ait olduğu düşünülmektedir.

Ankara Augustus tapınağının Korinth başlıklarını çeşitli araştırmacılar Helenistik Dönem'den Roma Dönemi'ne geçiş örneği olarak tarihlendirmektedirler. Milet Delphinion örneği ise İ.S. 1. yüzyılın erken dönemlerine (İlk yarısı) tarihlenmektedir. İznik örneğinin sayılan stil özelliklerinden dolayı Ankara Augustus Tapınağı örneğinden geç, Milet Delphinion örneğinden erken olduğunu düşündürmektedir. Sonuç olarak KORB- 1 numaralı başlık İ.S 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir.

Tez içerisinde İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen başka bir başlık bulunmamaktadır. KORB-1 başlığını izleyen eser ise KORB-2 numaralı sütun başlığıdır. KORB-2'de

¹¹⁸ İdil 1984: 13.

¹¹⁹ Heilmeyer 1970: 78-79 Taf. 20, 3-5.

¹²⁰ Heilmeyer 1970: 85 Taf. 23, 4.

müze içerisinde korunmaktadır (levha 31a-b-c). Eser İ.S. 2. yüzyıl başlıkları arasında en erken örnektir.

Hadrian Dönemi'nde akanthus yaprakları, ana damardan yaprak uçlarına kadar uzanan kanallara sahiptir. Bu kanallar bazen derin bazen de yüzeysel oyulmuştur. Yaprak dilimleri arasındaki geçişlerin yuvarlatılmış ve helezonik olduğu görülür.¹²¹ Bu özellikleri KORB-2 numaralı başlıkta görebilmekteyiz. Eser, ilk olarak "Milet 1, Serapis Tapınağı" kompozit başlığıyla¹²² karşılaştırılabilir. Milet 1 başlığında akanthus yaprakları kalathos üzerine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Üst sıra yapraklar, alt sıra arasında ikinci yaprak dilimi yüzeyinden başlayarak yükselir, yanlara açılan yaprak dilimleri ile alt sıra bir kemer içerisine alınmıştır. Akanthus damarları dolgun, kanalları ise derin işlenmiştir. Yaprak dilimleri arasında oluşturulan damla şeklindeki oval kapalı alanlar da benzerlik gösterir. Yapraklarda işlenen bu özellikler başlık üzerinde ışık-gölge etkisini belirgin bir şekilde göstermektedir. Milet 1 örneği Erken Hadrian Dönemi'ne tarihlenmektedir. KORB-2 başlığındaki akanthus yapraklarının kalathos üzerindeki yayılımını, Fischer'in ikinci ve üçüncü yüzyıl başlıklarını incelediği grup altında II. tip olarak değerlendirdiği Caesarea kentindeki Korinth başlıklarında¹²³ da görülmektedir. KORB-2 nolu başlığı hem form hem de bezeme özelliklerinin benzerlik gösterdiği diğer bir eser ise Bursa'nın Kayapa ilçesindeki köy mezarlığında tespit edilen korinth başlığıdır¹²⁴. Kayapa'daki eserin taş formu KORB-2 örneğindeki gibi elips şeklindedir. Yapraklar kalathos üzerine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. KORB-2 örneğinden fark olarak daha uzun işlenen yaprakların yaprak dilimleri ayrılmış olduğu görülür. Yukarıda verilen karşılaştırma örnekleri İ.S. 2. yüzyılın ilk yarısına, özellikle Hadrian Dönemine tarihlendirilmektedirler. Verilen karşılaştırma örneklerinden yola çıkarak KORB- 2 numaralı başlığın stil gelişimi itibariyle Hadrian Dönemine tarihlendiği düşünülmektedir.

İon sütun başlıklarında görülen form ve bezemelerdeki çeşitlilik Korinth sütun başlıklarında da görülmektedir. Tez içerisinde klasik Korinth başlığından farklı form ve bezemeye sahip sütun başlıkları da bulunmaktadır¹²⁵. Bu parçalar arasında yer alan ve

¹²¹ Başaran 1997: 5.

¹²² Başaran 1999: 18 Res. 5.

¹²³ Fischer 2010: 28-29 Nr. 40-42.

¹²⁴ Ötüken 1996: 179 Taf 30/2 BM18.- Ekmekçi - Yolsal 2016: 265 Kat. 3.

¹²⁵ Klasik korinth başlığının tanımını tipoloji bölümünün başında verilmiştir.

tez içerisinde KORB-3 olarak numaralandırılan eserin kalathos kısmında tek sıra akanthus yaprağı ve onun üzerinde oluk bezemesi işlenmiştir (levha 32a-b-c). KORB-3 numaralı başlıkta görülen bezeme programını Bergama'daki Trajan Tapınağı'nın sütunlu galerilerindeki başlıklarda¹²⁶, Bergama'daki Athena Temenosu¹²⁷, Attaleia Hadrian Kapısı¹²⁸ ile Efes Agorasındaki 3A kompozit başlıklarında¹²⁹, İstanbul Arkeoloji Müzeleri bahçesinde korunan Bergama Tipi I nolu¹³⁰ ve II nolu sütun başlıklarında¹³¹ görebilmekteyiz. Başlıklarda akanthus yaprağı üzerine işlenen bezemeler Hadrian Dönemi itibariyle, Bergama-Efes dekorasyon okulu veya atölyeleri tarafından gerçekleştirilmiş bir yeniliktir.¹³²

KORB-3 başlığı, Attaleia Hadrian Kapısı'ndaki ve Efes Agorasındaki 3A kompozit başlıklarıyla karşılaştırılabilir. Bu örneklerde akanthus yaprakları kalathos yüzeyine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların alt kenarları temas etmektedir. Akanthus yapraklarında ana damar geniş işlenmiş, damarların önceki dönemlerde görülen ovalliği kaybolmaya başlamıştır. Yaprak dişleri sivri işlenen başlıkların yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. KORB-3 başlığında da yukarıda belirtilen özellikler görülmektedir. Başlığın karşılaştırma örneklerinden farkı ise ana damar bölümleri ile yapraklar üzerinde görülen kapalı alanların daha oval olmasıdır. Attaleia Hadrian Kapısı ve Efes örnekleri İ.S 130 yıllarına tarihlenmektedir¹³³. Karşılaştırma örneklerinden dolayı KORB- 3 numaralı başlığın Hadrian Dönemine tarihlendiği düşünülmektedir.

KORB-3 numaralı başlığın bezeme programına benzer bir diğer örnek KORB-4 numaralı başlıktır. KORB-4 başlığında akanthus yapraklarının üstünde saz/kamış yaprağı işlenmiştir (levha 33a-b-c). Başlığın bezeme programı, Efes Celcus Kütüphanesi¹³⁴, Bergama Müzesi'ndeki¹³⁵ ve Bergama Asklepion kutsal yolundaki¹³⁶ kompozit başlıklarda görülmektedir. Başlığın stil özelliklerini Efes Agorasındaki

¹²⁶ Heilmeyer 1970: Taf. 27, 2.- İdil 1984: 18 Lev.9,1.

¹²⁷Çelik 2009: 45 Lev. XXXV Res. 61.

¹²⁸Çelik 2009: 47 Lev. XXXV Res. 69.

¹²⁹Başaran 1999: 21 Res. 11.

¹³⁰Çelik 2009: 46 Lev. XXXVI Res. 64.

¹³¹Çelik 2009: 46 Lev. XXXVII Res. 65.

¹³²İdil 1984: 18.

¹³³Başaran 1999: 47.

¹³⁴Başaran 1999: 16 Res. 2.

¹³⁵Başaran 1999: 19 Res. 7.

¹³⁶Başaran 1999: 19 Res. 8.

kompozit başlık¹³⁷ ve Kyzikos Kyz'88/Ed.6¹³⁸ Korinth başlığıyla karşılaştırılabilir. İznik örneğindeki akanthus yaprakları, Efes başlığına göre kalathos yüzeyine daha sık yayılmışlardır. Akanthus yapraklarının damar ve kanal işçiliği, yaprak dilimlerinin uzun ve ayrılmış işlenişi, yaprak dişlerinin sivri formu her iki başlığın ortak özelliklerindedir. KORB-4'ü Efes Agorasındaki başlıktan ayıran en önemli özellik yaprakların kalathos yüzeyinde yan yaprakla temas etmeye başlamasıdır. Yaprak dişlerinin temas ettiği kısımlarda geometrik kapalı alanlar oluşmaya başlamıştır. Bu özellik Efes örneğinde yoktur. Efes Agora başlığı İ.S.130-138 yıllarına tarihlenmektedir. Yukarıda verilen farklı özellikten dolayı KORB-4 başlığının Efes örneğine göre daha geç bir başlık düşünülmektedir. Değerlendirilmeye alınan diğer karşılaştırma örneği ise Kyz'88/Ed.6 Korinth başlığıdır. Bu başlıkta da kalathos yüzeyine sık bir şekilde işlenmiş akanthus yaprakları görülmektedir. Yapraklar uzun bir formda işlenmiştir. Yaprak dişlerinin birbirlerine temas ettiği ve birden fazla kapalı alanın oluşturulduğu görülmektedir. KORB- 4 başlığındaki kapalı alan sayısı henüz Kyzikos başlığında görülen sayıya ulaşmamıştır. Kyzikos başlığı İ.S. 185-190 yıllarına tarihlenmektedir. KORB- 4 başlığının Kyzikos başlığından daha erken bir örnek olduğu düşünülmektedir. Verilen örneklerdeki akanthus yapraklarının işçilikleri birbirine yakın özellikler göstermektedir. Bu özellikler başlıkta ışık gölge etkisini ortaya çıkartmaktadır. İznik örneğinin akanthus bezemeleri Efes Agora başlığına daha yakın olsa da, yaprakların birbirleriyle temas etmesinden dolayı oluşan kapalı alanların, başlığın Kyzikos örneğine daha yakın olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Verilen bu stil özelliklerinden dolayı KORB- 4 numaralı başlığı İ.S. 2. yüzyılın ortalarına (İ.S 140-150) tarihlendiği düşünülmektedir.

Başlık bezemeleri ile kalathos yüzeylerinin işlenişinde İ.S. 2. yüzyıldan itibaren değişiklikler görülmektedir. Erken dönemlerde kalathos yüzeyi ön planda iken, İ.S. 2 yüzyıl ile birlikte bezemelerin ön plana çıkmasıyla kalathos arka planda kalmaya başlamıştır. İznik başlıklarında da bu özelliğin görüldüğü eserler bulunmaktadır. Bu parçalar arasında yer alan ve tez içerisinde KORB- 5 olarak numaralandırılan eser İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunmaktadır (levha 34a-b-c). Başlık yoğun bir bezeme programına sahiptir. Her ne kadar tahribat oranı yüksek olsa da korunan kısımlar başlığı

¹³⁷Başaran 1999: 21 Res. 11.

¹³⁸Başaran 1997: 15 Res.19.

tarihlendirmeye yardımcı olmaktadır. İki sıra akanthus yaprağının üstünde heliks bezemesi, abakus levhasında ise yatay olarak iki silmeye ayrılmış farklı bezeme bantları bulunmaktadır. Kalathos üzerinde bulunan akanthus yaprakları uzun formda işlenmiştir. Derin kanallarla belirtilmiş ana damarlar oval ve ince formdadır. Yaprak dilimleri uzun, yaprak dişleri sivri işlenmiştir. Yaprak dilimlerinin aralarında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. KORB- 5 numaralı başlığın ilk karşılaştırma örneği Labraunda, Kuzey Stoa'dan Korinth başlığıdır¹³⁹. Bu parçanın akanthus yaprakları kalathosun üzerini sıkı bir şekilde örtmektedir. Yaprakların sivri uçlu oldukları, yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanların olduğu görülmektedir. Bu işçilik yaprakların üzerinde ışık-gölge etkisi yaratmıştır. Bu başlıkta yapraktan yaprağa ve yaprak sıralarından kalathosa olan derin yüzey basamaklandırması vardır. Labraunda'daki Kuzey stoa salonundaki yazıtta göre parça İ.S 107-114 yılı arasına tarihlenmektedir¹⁴⁰. KORB- 5 başlığında yaprakların daha sivri uçlu olduğu, yaprakların üzerinde ışık-gölge etkisinin daha çok hissedildiği görülmektedir. Labraunda örneğinden ayıran özellikler ise yaprak dilimlerinin içe doğru oyulmalarıdır. Bundan dolayı İznik örneği Labraunda başlığında daha geç bir tarihe verilmelidir. KORB- 5 başlığının diğer karşılaştırma örnekleri Balıkesir Edincik'te tespit edilen Kyz'89/Ed.2¹⁴¹ ve Kyz'88/Ed.3¹⁴² numaralı Korinth başlıklarıdır. Kyz'89/Ed.2 başlığında tek sıra akanthus yaprağı kalathos üzerinde aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların kalathos yüzeyinden ayrıldığı görülmektedir. Parça Geç Hadrian-Erken Antoninler Dönemine (İ.S. 140-150) tarihlenmektedir. KORB- 5 numaralı başlık, Kyz'89/Ed.2 başlığı ile karşılaştırıldığında yaprakların işlenişi ve kalathos yüzeyine yayılımı benzerlik göstermektedir. Kyzikos başlığında görülen kaulis çanakları İznik örneğinde işlenmemiştir. KORB- 5 numaralı başlığın Kyzikos başlığına yakın işçilikte olduğu söylenebilir. Parçanın son karşılaştırma örneği ise yine Kyzikos'ta tespit edilen Kyz'88/Ed.3¹⁴³ numaralı Korinth başlığıdır. Bu parçada akanthus yaprakları kalathos yüzeyine sık bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların aralarında boşluk bırakılmamıştır. Yaprak dişlerinin yan yaprakla temasından dolayı oluşan kapalı alanlar bulunmaktadır. Geniş işlenmiş yaprakların KORB- 5 başlığında olduğu gibi uzun ve içi oyulmuş yaprak dilimlerine, sivri yaprak

¹³⁹ Heilmeyer 1970: 87 Taf. 25, 3-4.- İdil 1984: 13 Lev.7, 2.

¹⁴⁰ İdil 1984: 14.

¹⁴¹ Başaran 1997: 10 Res. 8.

¹⁴² Başaran 1997: 12 Res. 12.

¹⁴³ Başaran 1997: 12 Res. 12.

dişlerine sahip olduğu gör÷lmektedir. İki başlığı birbirinden ayıran en önemli fark ise KORB- 5 başlığındaki kapalı alan sayısının Kyzikos örneğindeki gibi birden fazla olmamasıdır. Son verilen karşılaştırma örneği İ.S.150-160 yılları arasına tarihlenmiştir. KORB- 5 numaralı başlığı verilen karşılaştırma örneklerinden dolayı Labraunda örneğinden geç, Kyz'89/Ed.2 örneğine yakın, Kyz'88/Ed.3 başlığından ise erken olduğu düşün÷lmektedir. Karşılaştırma ve stil özelliklerine bakılarak KORB- 5 başlığının İ.S. 2. yüzyılın ortalarına tarihlendiği düşün÷lmektedir.

Tez kapsamında incelenen başlıkların birçoğunun bulunduğu yer, ait olduğu yapı, getirildiği yer bilinmemektedir. Çok az sayıdaki eserin kullanıldığı yapı ve getirildiği mevki bilinmemektedir. Tez içerisinde ait olduğu yapı bilinen tek Korinth başlığı KORB- 6 numaralı eserdir (levha 35a-b-c). Bu başlık İznik Roma Tiyatrosu kazılarında, 1984 kazı sezonunda 35 nolu parsel bahçe kodlu alanda bulunmuştur. Müzeye getirilen eser 2558 sayılı envanter numarası ile koruma altına alınmıştır. KORB- 6 başlığının ilk karşılaştırma örnekleri Kyzikos Kyz'88/32¹⁴⁴ ve Milet 1 (Serapis Tapınağı)¹⁴⁵ başlıklarıdır. Kyzikos örneğinde akanthus yaprakları kalathos yüzeyini sıkıca sarmış, Milet örneğinde ise yapraklar aralıklı bir şekilde bırakılmıştır. Yapraklar kendi içinde bölünmüştür. Yaprak üzerindeki kanallar derin işlenmiştir. İznik örneğinde yapraklar kalathos yüzeyini sıkıca sarmaktadır. Milet örneğinde yaprak dilimlerinin henüz Kyzikos ve KORB- 6 başlıklarında olduğu gibi ayrılmadığı gör÷lmektedir. Milet örneğinde yaprak dilimleri arasında damla şeklinde tek kapalı alan bulunurken KORB- 6 ve Kyzikos örneğinde iki adet kapalı alan vardır. Üst yapraklar, alt yaprakların üzerinde kemer şeklinde birleşmiş olması benzer özellikler arasındadır. KORB- 6 başlığını Kyzikos ve Milet başlıklarından ayıran özellik ise yaprak dişlerinin yan yaprakla temas ederek kapalı alan oluşturmaya başlamasıdır. Kyzikos ve Milet örneklerinde bu özellik gör÷lmemektedir. Her iki örnek İ.S. 2. yüzyılın ortalarına tarihlenmektedir. KORB- 6 başlığı stil özelliklerine Milet ve Kyzikos örneklerinden biraz daha geç olduğu düşün÷lmektedir. KORB- 6 başlığının diğer karşılaştırma örneği Smyrna Agorasındaki korinth bařlıđıdır¹⁴⁶. Bu örnekte akanthus yaprakları kalathos yüzeyini kaplamıştır. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanların olması, ince damar ve derin kanalların olduğu gör÷lmektedir. Bu parça İ.S. 2. yüzyılın

¹⁴⁴ Başaran 1997: 12 Res.10.

¹⁴⁵ Başaran 1999: 24-25 Res. 17.

¹⁴⁶ Vandeput 1997: 173 Pl.120. 1.

ikinci yarısına, İ.S 178 yılından sonraya tarihlenmektedir. Smyrna örneğinin yaprak damarları ve kanallarının işlenişi, İznik örneği ile benzerlik gösterse de yaprak dilimleri ve yaprak dişlerinin henüz Smyrna örneğindeki gibi sivri ve birbirinden ayrılmış bir özellik göstermemesinden dolayı KORB-6 başlığının erken bir tarihe verilmesi düşünülmektedir. Ayrıca İznik örneğinin stil özellikleri Isaura Antik kenti yakınlarında tespit edilen Korinth başlıklarına da¹⁴⁷ benzerlik göstermektedir. Bu başlıklarda İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenir¹⁴⁸. Stil özellikleri ve karşılaştırma örnekleri sonucunda KORB- 6 numaralı başlık İ.S. 2. yüzyılın ortalarına ve ikinci yarısına ait özelliklere sahip olduğu, Geç Hadrian- M.Aurelius Dönemleri arasında tarihlendiği düşünülmektedir.

Tez kapsamında farklı bezeme özelliklerine sahip diğer ikinci başlık tipi içinde yer alan KORB- 7 numaralı eser İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunmaktadır (levha 36a-b-c). Başlığın kalathos bölümünde akanthus yaprakları ile birlikte ion kymationu işlenmiştir. Bu işçilik İ.S. 2 yüzyıldan itibaren görülmektedir. KORB-7 numaralı sütun başlığında görülen bu bezeme programını Ephesos¹⁴⁹, Kyzikos¹⁵⁰, Capitol Müzesi¹⁵¹, Pergamon Asklepieion Kütüphanesi plaster başlığı¹⁵², Allianoi Kuzey Ilıca'da tespit edilen 7 ve 8 numaralı¹⁵³ başlıklarında görmekteyiz. Bu parçalar İ.S. 2.-3. yüzyıllara tarihlenmektedir. Başlığın stil özelliklerini Allianoi ve Pergamon örnekleriyle karşılaştırılabilir. Her iki örnekte de tek sıra akanthus yaprakları başlıkların köşe kısımlarına kadar uzanmaktadır. Yaprakların arasına Allianoi'da tek, Pergamon'da ise üç adet yumurta bezemesi işlenmiştir. Akanthus yapraklarının stil özellikleri benzer özelliktedir. Ana damar ince ve oval yapılmış, her iki yanına derin kanallar açılmıştır. Yaprak dilimleri genişlemeye başlamış, yaprak dişleri sivri bir form almıştır. Bu özellikler başlığa güçlü bir ışık-gölge etkisi kazandırmıştır. Allianoi örneği Geç Hadrian-Erken Antoninus Pius Dönemlerine (İ.S.128-İ.S.140) tarihlenmektedir¹⁵⁴. Pergamon Asklepieion Kütüphanesi ise İ.S.123-İ.S.138 yıllarına

¹⁴⁷ Gider Büyüközer 2013: 101-102 Kat. 1-2.

¹⁴⁸ Gider Büyüközer 2013: 101.

¹⁴⁹ Mercklin 1962: 236 Kat. 572a-e Abb. 1103-1111.

¹⁵⁰ Başaran 1997: 18 Res. 28.

¹⁵¹ Wilson 1991: 123 Fig. 20.iv.

¹⁵² Rohmann 1998: 50. 2

¹⁵³ Yaraş - Şimşek 2011: 227 Fig. 3-4.

¹⁵⁴ Yaraş - Şimşek 2011: 229.

tarihlendirilmektedir.¹⁵⁵ İznik örneğinin akanthus yapraklarındaki stil özellikleri ve karşılaştırma örneklerinden dolayı başlığı Geç Hadrian - Antoninus Pius Dönemi'ne (İ.S.128-İ.S.140) tarihlenmeyi uygun buluyoruz.

KORB- 7 numaralı başlığın tipolojik özellikleri KORB- 8 numaralı başlıkta da görülmektedir (levha 37a-b-c). KORB- 8 başlığını aynı şekilde Allianoi başlığı ile karşılaştırılabilir. Allianoi örneğinde tek sıra akanthus yaprağı başlığın köşe kısımlarını süslemektedir. Yaprakların arasına tek yumurta bezemesi işlenmiştir. Akanthus yapraklarının stil özellikleri benzer özelliktedir. Allianoi örneğinin akanthus yaprakları; ana damar ince ve oval yapılmış, her iki yanına kanallar açılmıştır. Yaprak dilimleri genişlemeye başlamış, yaprak dişleri sivri bir form almıştır. Bu özellikler başlığa güçlü bir ışık-gölge etkisi kazandırmıştır. KORB- 8 başlığında ana damar formu aynı olsa da kanallar Allianoi başlığındaki gibi fazla derin değildir. KORB- 8 başlığının yaprak dilimleri daha uzun ve geniş işlenmiştir. Bu özelliklerden dolayı İznik örneğinin daha geç olduğu düşünülmektedir. Allianoi örneği Geç Hadrian Dönemi- Erken Antoninus Pius Dönemi'ne (İ.S. 128-İ.S. 140) tarihlenmektedir¹⁵⁶. KORB- 8 başlığının akanthus yapraklarındaki stil özellikleri ve karşılaştırma örneklerinden dolayı parçayı İ.S 2. yüzyılın ortalarına tarihlenildiği düşünülmektedir (İ.S 140-160).

İlçe merkezinde Roma İmparatorluk Dönemine tarihlenen diğer bir eser KORB- 9 numaralı başlıktır (levha 38a-b-c). KORB-9 başlığının büyük bir kısmı toprak altında kalmasından dolayı tarihlendirme yapmak zor olmuştur. Başlık bütün öğeleriyle birlikte değerlendirildiğinde daha net bir tarihlendirme yapılacaktır. Başlık ile ilgili değerlendirme stil özellikleri görülebilen alt sıra akanthus yaprakları üzerinden yapılabilir. Yapraklar işçiliklerinde görülen özellikleri karşılaştırma örneklerinde yola çıkarak aşağı yukarı sağlıklı olmasa da tarihi ile ilgili bir fikir elde edilebilir. Parçanın ilk karşılaştırma örneği Filistin'de İ.S. 2. yüzyıla tarihlenen 64 numaralı örnektir¹⁵⁷. Bu parçanın akanthus yaprakları kalathos yüzeyine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların ana damarı ince, kanallar da derin işlenmiştir. Yaprakların stil özellikleri Filistin örneğine benzemektedir. Fakat KORB-9 başlığını 64 numaralı başlıktan ayıran en önemli özelliğin yaprakların kalathos yüzeyine daha sık işlenmiş olması ve yaprakların yana

¹⁵⁵ Rohmann 1998: 50. 2.- Yaraş-Şimşek 2011: 228.

¹⁵⁶ Yaraş - Şimşek 2011: 229.

¹⁵⁷ Fischer 2010: 41 Kat. 64 Taf. 12.

yaprakla temas ettiği görülmeye başlanmasıdır. 64 numaralı başlık Hadrian- Antoninus Pius Dönemlerine, bu dönemin de sonlarına, tarihlenmektedir. KORB-9 başlığının bu parçadan geç olduğu düşünülmektedir. Diğer karşılaştırma örneği ise yine Filistin’de tespit edilen 66 numaralı başlıktır¹⁵⁸. Bu başlıkta ise kalathos yüzeyine işlenen akanthus yaprakların stil özelliklerinin bir önceki döneme göre değiştiği görülmektedir. Kalathos yüzeyine sık bir şekilde işlenen yaprakların yan yaprakla temas ettiği ve birleştiği görülmektedir. Temas eden kısımlarda geometrik kapalı alanların oluştuğu görülmektedir. Yaprakların damar ve kanal işçiliklerinin değiştiği söylenebilir. 66 numaralı başlıkta yaprakların yan yaprakla temasından oluşan kapalı alanlar görülmektedir. KORB-9 başlığında ise yapraklar yeni yeni temas ettiği görülmektedir. Aynı şekilde yaprakların stil özelliklerinin daha doğal ve yumuşak hatlarla işlendiği görülmektedir. 66 nolu başlık Antoninus Pius- Marcus Aurelius Dönemlerine tarihlenmektedir. İznik örneğinin stil özellikleri bakımından henüz 66 numaralı başlıkta olduğu gibi bir işçiliğe ulaşmadığı için daha erken olduğu düşünülmektedir. KORB-9’un tarihinin 64 ve 66 numaralı Filistin örneklerinin arasında yer alan bir işçiliğe sahiptir. Sonuç olarak KORB-9 numaralı başlığı İ.S. 2. yüzyılın ortasından itibaren bir tarihe vermek daha doğru olacaktır.

İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısında Korinth başlıklarında görülen özenli işçilik yavaşça kaybolmaktadır. Severuslar Dönemi ile birlikte özensiz işçilik ve matkap kullanımı yoğun bir şekilde kendini göstermektedir. Akanthus yaprak dişlerinin yan yaprakla birleşiminden oluşan köprüler ve kapalı alanların sayısının artması İ.S. 2. yüzyılın sonlarına ait bir özelliktir¹⁵⁹. Tez içerisinde bu dönem özellikleri görülen başlıklardan KORB-10 numaralı eserde dönem işçiliğinin nereye gittiği görülmektedir (levha 39a-b-c). İznik Arkeoloji Müzesinde sergilenen eserde hemen hemen incelenen bütün başlıklarda olduğu gibi yoğun tahribat izleri vardır. Parçanın korunan kısımlarında özensiz bir işçilik kendini göstermektedir. KORB-10 başlığının ilk karşılaştırma örneği Kyzikos başlıklarından Kyz’88/Ed.9¹⁶⁰ numaralı eserdir. Her iki başlığın akanthus yaprakları kalathos yüzeyini kaplayacak şekilde işlenmiştir. Yaprak dişleri yan yaprak ile temas ederek kapalı alanlar oluşturmuştur. Yaprak dişleri sivri işlenmiştir. KORB-10 numaralı başlığının yapraklarındaki damar ve kanal işçiliği

¹⁵⁸ Fischer 2010: 44 Kat. 66 Taf. 12.

¹⁵⁹ Başaran 1997: 15.

¹⁶⁰ Başaran 1997: 17-18, Res. 27.

Kyzikos örneğine göre daha oval işlenmiştir. Yaprak dilimleri Kyzikos örneğindeki gibi geniş formda değildir. KORB-10 başlığı, Kyz'88/Ed.9 numaralı başlığa göre daha doğal işlenmiştir. Kyzikos örneği İ.S. 210-220 yıllarına tarihlenmektedir. KORB-10 başlığının Kyzikos örneğinden daha erken bir örnek olduğu düşünülmektedir.

KORB-10 başlığının bir diğer karşılaştırma örneği İsrail'de bulunan "Nr. 179"¹⁶¹ numaralı Korinth başlığıdır. Severuslar Dönemi'ne tarihlenen eserin bezeme özellikleri KORB-10 başlığı ile benzerlik göstermektedir. Akanthus yapraklarının kalathos yüzeyine yayılışı, yaprakların oval, ince damarlı ve derin kanallı olması, yaprak dişlerinin sivri bir form alması, yaprak dilimlerinin birbirlerinden ayrılmış yapısı ortak özellikler arasında yer almaktadır. İsrail örneğinde her ne kadar tahrip olmuş olsa da akanthus yapraklarının yan yaprakla birleştiği ve kapalı alan oluşturduğu hissedilmektedir. KORB-10 başlığında da bu işçilik kendini göstermektedir. Üst yaprak sırası ise her iki başlıkta alt sıranın bittiği noktadan başlayarak yükselmektedir. Üst yaprakların alt sıra üzerinde birleştiği görülmektedir. Her iki başlıkta akanthus yaprakları kalathos yüzeyine gömülmüştür. KORB-10 başlığının İsrail örneğine yakın bir başlık olduğu düşünülmektedir.

KORB-10 başlığının karşılaştırıldığı diğer bir eser Roma'da İmparatorluk Sarayı'ndaki 304 numaralı¹⁶² başlıktır. Bu başlık da Severuslar Dönemi'ne tarihlenmektedir. Bu parçanın kalathos bölümünde de iki sıra akanthus yaprağı işlenmiştir. Yaprak dilimleri ve yaprak dişlerinin işlenişi benzerlik göstermektedir. Her iki örnekte de yaprak dişlerinin kıvrımlarından dolayı yaprak dilimleri arasında damla şeklinde oluşmuş kapalı alanları vardır. Damar işçilikleri benzer özellikler gösterse de 304 numaralı başlığın yapraklarındaki kanal bölümleri KORB-10 başlığına göre daha helezoniktir. Üst yapraklar ise alt yapraklara göre daha benzer işçilik göstermektedir. Her iki başlığın da üst akanthus sırasının, alt sıranın üstünde köprü oluşturacak şekilde birleştiği, yaprak dişlerinin temas ettiği kısımlarda geometrik kapalı alanların olduğu görülmektedir. Kaulis çanaklarındaki kapalı yaprak kadehlerinden çıkan heliks bezemeleri de benzerdir. Bu bölümde özensiz matkap darbeleri kendini gösterir. Stil özellikleri ve karşılaştırma örnekleri göz önünde bulundurulduğunda KORB-10

¹⁶¹ Fischer 2010: 50 Kat. 179 Taf. 31.

¹⁶² Freyberger 1990: 127 Kat. 304 Taf. 45.

numaralı Korinth başlığının, Severuslar Dönemine, İ.S. 2. yüzyılın sonları ile İ.S. 3. yüzyılın ilk çeyreği arasına, tarihlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

KORB-10 başlığına yakın diğer bir İznik örneği KORB-11 numaralı başlıktır (levha 40a-b-c). Bu başlık da Kılıçarslan Caddesi üzerinde, İznik Belediye binası önünde bulunmaktadır. Parçanın kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı işlenmiştir. Üst sıra akanthus yapraklarının üstünde yaprak kadehi bezemesi görülmektedir. Yaprak kadehlerinin içinden birbirlerine doğru dalgalı bir şekilde işlenmiş bezeme çıkmaktadır. Parçada heliks bezemesi işlenmemiş, volüt kısımlarının da tahrip olduğu gözlemlenmiştir. Akanthus yapraklarının stil özelliklerinden yola çıkarak tarihlendirme yapılabilir. Alt sıra akanthus yaprakları tahrip olmuş olsa da aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Üst sıra ise alt sıranın arasından, hemen hemen ikinci yaprak diliminden başlayarak yükselmektedir. Üst yapraklar, alt sıranın üzerinde birleşerek köprü oluşturmaktadır. Bu özellik İ.S. 2. yüzyılın ortalarından itibaren görülen bir özelliktir. Üst sıranın ince ana damarı, derin işlenmiş kanalları ve sivri bir forma sahip yaprak dişleri bulunmaktadır. Parçanın korunan kısımlarında özensiz bir işçilik kendini göstermektedir. KORB-11, ilk olarak Kyzikos başlıklarından Kyz'88/Ed.9¹⁶³ numaralı Korinth başlığı ile karşılaştırılabilir. Bezemeler birbirine yakın stil özellikleri göstermektedir. Kyzikos örneği İ.S. 210-220 yıllarına tarihlenmektedir. KORB-11 başlığının Kyzikos örneğine yakın bir tarih olduğu düşünülmektedir. Epigrafik bir belge veya kullanıldığı mimari yapı bilinmediğinden dolayı başlıkların net tarihten kaçınarak başlıkların tarihini dönem ve yüzyıl olarak verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bundan dolayı KORB-11 korinth başlığının, İ.S. 2. yüzyılın sonları ile İ.S. 3. yüzyılın ilk yarısı arasına tarihlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Severuslar Döneminde, başlıklar üzerinde yoğun matkap kullanımını belirgin bir şekilde öne çıkarmaktadır. KORB-12 numaralı sütun başlığında bu dönemin karakteristik özellikleri net bir şekilde görülmektedir (levha 41a-b-c). Parçanın kalathos kısmında iki sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır. Alt sıra yapraklar aralıklı bir şekilde kalathos yüzeyine işlenmiştir. Üst yaprak sırası ise alt sıranın bittiği noktadan başlayarak, iki yaprak arasına gelecek şekilde yükselmektedir. Üst yaprak sırasının

¹⁶³ Başaran 1997: 17-18, Res. 27.

arasından kaplama yaprakları işlenmiştir. Bu bezemenin içinden ise volüt bandı ile birlikte abakusun ortasında birleşen bitki kökleri çıkmaktadır. Parçanın korunan bezeme öğelerinde yoğun matkap izleri görülmektedir. Korinth başlıklarında yoğun matkap kullanımını Geç Caracalla Döneminin özelliğidir¹⁶⁴. KORB-12 numaralı başlık üzerinde de yoğun matkap işçiliği kendini göstermektedir. Parçanın bu işçiliğine örnek olarak Hierapolis Müze 1¹⁶⁵, 2¹⁶⁶ ve 2A(tiyatro)¹⁶⁷ başlıkları verilebilir. Hierapolis örneklerindeki matkap işçilikleri KORB-12 örneğine göre daha muntazam işlendiği görülmektedir. Hierapolis örnekleri İ.S. 212-235 yılları arasına tarihlenmektedir. Karşılaştırma örnekleri ve yoğun matkap kullanımından dolayı KORB- 12 numaralı başlık için Severuslar Dönemine, özellikle Caracalla Dönemine (İ.S. 212-235) tarihlendiği söylenebilir.

İ.S. 3. yüzyıl özellikleri görülen bir diğer eser KORB-13 numaralı korinth başlığıdır (levha 42a-b). Kılıçarslan caddesi üzerinde 15 numaralı evin bahçesinde görülen bu başlıkta da kırık ve aşınmış bölümler bulunmaktadır. Yoğun tahribat izlerine rağmen parçanın bezeme öğelerinden tarih önerisi verilmeye çalışılmıştır. KORB-13 başlığının ilk karşılaştırma örneği 206 numaralı Filistin örneğidir¹⁶⁸. Parçanın alt sıra akanthus yaprakları aralıklı bir şekilde kalathos yüzeyine işlenmiştir. Yaprakların ana damarı İznik örneği gibi düz işlenmiştir. Yaprak dilimleri aynı şekilde geniş işlenmiş fakat iç kısımları oyulmuştur. KORB-13’de bu bölümünün biraz daha özensiz işlendiği görülmektedir. Yaprak kıvrımlarından oluşan damla şeklindeki kapalı alanların Filistin örneğinde daha doğal işlendiği, KORB-13 başlığında ise matkap izlerinin belirgin olduğu söylenebilir. Başlığın yapraklarındaki genel stil itibariyle Filistin örneğinden daha geç bir parça olduğu düşünülmektedir. 206 numaralı parça İ.S. 3. yüzyılın ortasına tarihlenmektedir. KORB-13 başlığının diğer karşılaştırma örneği ise Side Müzesi’nde korunan 18¹⁶⁹ numaralı parçadır. Parçanın kalathos kısmında iki sıra akanthus yaprağı işlenmiştir. Alt sıra yapraklar, İznik başlığında olduğu gibi kalathos yüzeyini kaplayacak şekilde, sık bir şekilde dizilmiştir. Yaprakların yan yaprakla temas ettiği görülmektedir. İznik örneğinde bu özellik henüz oluşmamıştır. Akanthus yapraklarının

¹⁶⁴ Başaran 1999: 36-37.

¹⁶⁵ Başaran 1999: 38 Res. 38.

¹⁶⁶ Başaran 1999: 38 Res. 39.

¹⁶⁷ Başaran 1999: 36-37 Res. 37.

¹⁶⁸ Fischer 2010: 54 Kat. 206 Taf. 37.

¹⁶⁹ Güzel 2007: 75 Res. 18.

ana damarı geniş, yaprak kanalları da aynı derinlikte işlenmiştir. Üst yaprak sırası alt sıranın arasından yükselmektedir. Yaprakların stil özellikleri alt sıra ile aynıdır. Her iki örnekte de üst sıra yaprakların, alt sıranın üzerinde kemer şeklinde birleştiği görülmektedir. Side örneği İ.S. 3. yüzyıl sonrasına tarihlenmektedir. KORB-13 başlığının Filistin örneğinden geç, Side örneğinden erken olduğu düşünülmektedir. Parçanın karşılaştırma örneklerinden yola çıkarak tarihinin İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendiği düşünülmektedir.

Korinth başlıkları içerisinde yaprakların stil özellikleri muallakta kalan, benzer karşılaştırma örneği bulunamayan bir eser vardır. Müze'nin dış kapısında bulunan bu eser son yıllarda ilçe merkezinde gerçekleştirilen alt yapı çalışmaları sırasında yapılan sondajlardan getirilmiştir. Bu parça metin içerisinde KORB-14 olarak numaralandırılmıştır (levha 43a-b). Başlıkla ilgili tarih önerisini bezeme özelliklerinde görülen dönem özellikleri verilerek yapılmaya çalışılmıştır. Başlığın üzerinde iki sıra akanthus yaprağı, kaulis kökü ve kaplama yaprakları işlenmiştir. Yaprakların detayları incelendiği tam işlenmediği görülmektedir. Kalathos bölümünü çevreleyen yaprakların büyük bir çoğunluğunun damar, kanal, yaprak dişi gibi detay işçiliklerinin yapılmadığı, bazılarının ise işlendiği görülmektedir. İşlenmemiş, kaba bırakılan, yaprakların üzerinde kanal ve damar hatlarının çizgisel olarak belirtildiği görülmektedir. Parçanın tarih önerisi form ve yaprakların kalathos üzerindeki kaba işçilikleri göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Yapraklar kalathos yüzeyine sık bir şekilde ve taş yüzeyi kaplayacak şekilde işlenmiştir. Bezemeler başlığın taş yüzeyini kapatmaktadır. KORB-14 numaralı başlığının işlenen bezeme öğelerinde ise kalathos yüzeyinde yaprak dişlerinin yan yaprak temas ettiği ve bu bölümlerde kapalı alanların oluştuğu görülmektedir. Bu özellik ilk olarak İ.S. 2. yüzyıl başında görülmeye başlamış ve yüzyılın ortasından itibaren yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır¹⁷⁰. KORB-14 başlığında yaprakların kalathos yüzeyini kapattığı ve yaprakların birbiriyle temas ettiği görülmektedir. Başlığın bu özelliklerinden dolayı Antoninler Döneminden önceye tarihlenmeyeceği söylenebilir. Üst akanthus yapraklarının arasına işlenen kaulis kökünün aşınmış olmasına karşın üçgen bir formu olduğu görülmektedir. Kaulis köklerinin kabarık üçgen formu Severuslar Dönemi özelliğidir¹⁷¹. Yaprakların detay

¹⁷⁰ Başaran 1997: 15.- Gider Büyüközer 2013: 102.

¹⁷¹ Kaplan 2014: 44.

işçiliğinin yapılmaması KORB-14 başlığının yarım bırakıldığını veya detaylandırılmadığını düşündürmektedir. Anadolu'daki detaylandırılmamış ve yarım bırakılmış başlıklar üzerine yapılan güncel araştırmalarda bu konuyla alakalı değerli bilgiler verilmektedir¹⁷². Bu başlıklar arasında yarım bırakılmış bir örnek olarak Diokaisareia kenti tiyatrosundaki başlık¹⁷³ ile detaylandırılmamış örnek olarak da Cambazlı II no'lu Tapınak Mezar başlığı¹⁷⁴, KORB-14 başlığını daha iyi anlamak için örnek verilebilir. Diokaisareia kenti tiyatrosundaki başlığında kalathos üzerindeki bazı bezeme öğelerinin işlendiği, bazılarının ise kaba bir şekilde korunduğu görülmektedir. Akanthus yapraklarının bazılarının işlenmeyişi bu parçanın yarım bırakıldığı izlenimi vermektedir. Cambazlı II no'lu Tapınak Mezar başlığı'nda ise başlık in-situ durumda tespit edilmiştir. Başlığın öğelerinin kaba hatlara sahip olduğu, herhangi bir detay işçilik uygulanmadığı görülmektedir. KORB-14 başlığındaki durum ise biraz daha farklıdır. Diokaisareia örneğindeki gibi başlığın detay işçiliğinin yapılacağı bölümler (Akanthus yapraklarının formları) işlenmiş fakat yaprakların detay işçiliği yarıda bırakıldığı izlenimi vermiştir. İncelenen eserlerden yola çıkarak KORB-14 nolu başlığın detaylandırılmış örneklerden çok yarım bırakılmış örneklere daha çok benzediği düşünülmektedir. Bir tarih önerisi verilmek istenirse KORB-14 başlığında görülen dönemsal stil özelliklerinden yola çıkarak başlığı Antoninus Pius ile Severuslar Dönemi bitimi arasına verilebilir.

İlçe merkezinde tespit edilen bir diğer başlık KORB-15 numaralı eserdir (levha 44a-b). Bu başlık İlçe Emniyet Müdürlüğü ile Vergi Dairesi arasında kalan bahçesinde bulunmaktadır. Bu başlık da KORB-9 gibi toprağa gömülü bulunmaktadır. Başlığın üst bölümü görülmektedir. Kalathos kısmında işlenen akanthus yaprakları başlığın bulunduğu toprak zemin altında kaldığı için bu bölüm ile ilgili stil değerlendirilmesi yapılamamaktadır. Fakat kalathos bölümünde akanthus yapraklarının üstünde kapalı yaprak kadehi bezemesi ve bu bezemenin içinden çıkan heliks ve volüt bandı bezemeleri bulunmaktadır. Başlığın abakus kısmı ve volütleri tahrip olduğu için değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Başlığın tarih önerisi, bezemelerinin tam olarak görülebilmesi nedeniyle net bir şekilde yapılamamaktadır. Heliks bezemesi ile birlikte işlenen yaprak kadehi bitkisel bezemesinin birlikte işlenmesi Roma İmparatorluk

¹⁷² Kaplan 2014: 9 vd.

¹⁷³ Kaplan 2014: 11 Fig. 3.

¹⁷⁴ Kaplan 2014: 44 Fig. 34.

Döneminde görülen bezeme programlarındandır. Bundan dolayı başlığı sadece Roma İmparatorluk Dönemi olarak tarihlendirmek daha doğru olacaktır.

Tez kapsamında Müze dışında, İlçe merkezinde atıl bir şekilde bulunan korinth başlıklarının yanı sıra sur duvarlarında devşirme olarak kullanılmış korinth başlıklarının değerlendirilmesi de yapılmaya çalışılmıştır. Sur duvarında devşirme olarak kullanılmış başlıkların çoğunun bezeme öğeleri duvar içerisinde kalmasından dolayı sağlıklı bir tarih önerisi getirilemeyeceği düşünülmüştür. Bu parçalarla ilgili katalog bölümünde tanım bilgilerine yer verilmiştir. Bu bölümde verilerin tekrarlanmaması adına sadece bu şekilde kullanımı olan başlıkların katalog numarası verilmiştir. Sur duvarında KORB-16 (levha 45a-b), KORB-17 (levha 46a-b), KORB-18 (levha 47a-b), KORB-19 (levha 48a-b) numaralı eserler İ.S. 3. yüzyıl sur duvarı üzerinde devşirme olarak kullanılmıştır. Bu Sur duvarı İmparator Gallienus tarafından yapımına başlanan Claudius Gothicus Döneminde bitirilmiştir¹⁷⁵. Sur duvarının yapıldığı dönemden günümüze kadar ki süreçte birden fazla onarım görmüştür. Bu eserlerin sur duvarının yapımı veya tadilat yapılan dönemlerde sur duvarına eklendiği düşünülmektedir.

Korinth başlıklarının tarihsel dağılımına bakıldığında grup içerisinde Helenistik Dönem'e tarihlenen bir eser olmadığı, korinth başlıklarının Roma İmparatorluk Dönemine tarihlendiği görülmektedir (Grafik 6). İon başlıklarında da olduğu gibi imparatorluk dönemine tarihlenen Korinth başlıklarında da İ.S. 2. yüzyıl yoğunluğu dikkat çekmektedir.

3.3. KOMPOZİT

Tez çalışmasında, İznik Arkeoloji Müzesi'nde korunan üç tane kompozit başlığın değerlendirilmesi yapılmıştır. Sur duvarları ve ilçe merkezinde gerçekleştirilen yüzey araştırmasında tez kapsamına giren bir esere rastlanılmamıştır. Kompozit başlıklara metin içinde kısaltma olarak "KOMB-" ifadesi kullanılmıştır. Bu başlık altında eserler kronolojik olarak sıralanmıştır.

Kompozit başlıklar içerisinde en erken parçanın KOMB-1 numaralı başlık olduğu düşünülmektedir (levha 49a-b-c). Bu eser de İznik Arkeoloji Müzesi bahçesinde sergilenmektedir. Parça geniş ve basık bir formdadır. Kalathos kısmında iki sıra

¹⁷⁵ Foss 2004: 250.

akanthus yaprağı işlenmiş, üst sıra ile kalathos dudağı arası boş bırakılmıştır. Yaprak dişlerinin birbirine temasından dolayı kapalı alanlar oluşmuştur. İ.S. 1. yüzyılın ortasından itibaren görülmeye başlanan, İ.S. 2. yüzyıl örneklerinde yoğun şekilde gözlenen başlanan yapraktan yaprağa, yaprak sırasından kalathosa olan derin yüzey basamaklandırması KORB-3 başlığında görülmektedir¹⁷⁶. Parçanın ilk sıra akanthus yapraklarının alt kısmında birleşerek kapalı alanlar oluşturması, yaprakların birbirine yakın işlenmesi, üst yaprak sırasının alt sıranın arasından yükselmesi, echinus bölümünün yuvarlak bir kavis yaparak öne çıkması gibi özellikler İ.S. 2. yüzyılın ortasından itibaren başlayan bir özelliktir¹⁷⁷. Başlığın çanak kısmının, üst sıra akanthus yaprakları ile kalathos dudağı arasında kalan alanın boş bırakılması geç dönem örneklerinde görülmeyen bir özelliktir¹⁷⁸. Parçayı İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısına, İ.S. 170-180 tarihlerine verilen Milet Faustina Hamamı kompozit başlığı¹⁷⁹ ile karşılaştırılabilir. Her iki başlığın ortak noktaları kalathos üzerinde görülen yüzey basamaklandırması, echinus bölümün oval olarak işlenmesi ve öne doğru çıkartılması, kymation bezemesini oluşturan yumurtanın çanaktan ayrı işlenmesi, yumurtanın sivri bir formda olması, mızrak uçlarının ince işlenmesidir. İznik örneğini Milet örneğinden ayıran özellik ise akanthus yaprak dilimlerinin stil özellikleridir. Milet örneğinde yaprak kanallarının ince ve derin işlenmesiyle oluşan ışık-gölge etkisi KOMB-1 numaralı başlıkta görülmemektedir. Ayrıca volüt kısımları İznik örneğinde daha basık bir formda olup, tek kıvrım yapmaktadır. Yukarıda verilen özelliklere dayanarak KOMB-1 numaralı parçanın Milet örneğine yakın bir parça olduğu, İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 3. yüzyıl arasına tarihlendiği düşünülmektedir.

Çalışma içerisinde bir diğer eser KOMB-2 numaralı sütun başlığıdır (levha 50a-b-c). Başlığın yoğun bir tahribata maruz kaldığı söylenebilir. KOMB-2 numaralı eserin üst yaprak sırası alt sıra üzerinde köprü oluşturacak şekilde birleşmektedir. Yaprak dilimleri arasında hissedilmeye başlanan matkap işçiliği ve buna bağlı olarak bezemelerde görülen bozulma Severus Dönemi stil özellikleri arasında yer almaktadır. Başlığı, Aydın Müzesi'nde Env. No. 85 numaralı parça¹⁸⁰ ile Hierapolis Müze 2

¹⁷⁶ İdil 1984: 12.

¹⁷⁷ İdil 1984: 28.

¹⁷⁸ Başaran 1999: 42-44.

¹⁷⁹ İdil 1984: 28-29 Lev.13, 2.- Başaran 1999: 32 Res. 31.

¹⁸⁰ Başaran 1999: 36 Res. 36.

numaralı başlık¹⁸¹ ile karşılaştırabiliriz. Aydın Müzesi'ndeki örneğin kalathos üzerindeki yaprak dizilişi ve yaprakların işleniş biçimleri KOMB-2 numaralı başlığa benzemektedir. Alt sıra yapraklar kalathos yüzeyinde sık bir şekilde işlenmiş, aralarında küçük boşluklar bırakılmıştır. Üst yaprakların alt sıranın üstünde, köprü şeklinde birleşmesi gibi özellikler iki başlıkta da görülmektedir. İznik başlığının yaprak dilimleri arasında matkap izlerinin görülmesi Aydın örneğinden geç bir örnek olduğunu göstermektedir. KOMB-2 başlığının diğer karşılaştırma örneği "Hierapolis Müze 2" numaralı başlıktır. Bu eserin akanthus yapraklarında artık kendini belli eden matkap işçiliği bulunmaktadır. Üst yaprak sırasının alt bölümlerinin yan yaprakla birleşmesi ortak özellikler arasındadır. KOMB-2 başlığında matkap işçiliğinin yeni görülmesi, Hierapolis örneğinden erken olduğunu göstermektedir. Aydın örneği İ.S. 211-217, Hierapolis örneği ise İ.S. 212-235 yıllarına tarihlenmektedir¹⁸². Yukarıda verilen özellikler ve karşılaştırma örneklerine göre KOMB-2 numaralı başlık İ.S. 3. yüzyılın ilk çeyreğine (İ.S. 200-225) tarihlenmelidir.

Bu bölümde incelenen son eser KOMB-3 numaralı sütun başlığıdır (levha 51a-b-c-d). Bezemelerinin stil özelliği KOMB-2 başlığı ile benzerlik göstermektedir. Bu parçanın form ve bezeme yoğunluğu göz önünde bulundurulursa basık bir yapıda olduğu söylenebilir. Kalathos üzerindeki bezeme yoğunluğu, alt sıranın sık bir şekilde işlenmesi ve stil olarak yaprak dişlerinin yan yaprak dişleriyle birleşmeye başlaması İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısından sonra görülen bir özelliktir. Ayrıca yaprakların dilimleri arasında matkap işçiliğinin kendini yavaş yavaş hissettirmesi İ.S. 3. yüzyıl başlarından itibaren gördüğümüz bir özelliktir¹⁸³.

KOMB-3 numaralı kompozit başlığı Aydın Müzesi'nde korunan İ.S. 211/217 yıllarına tarihlenen Env. No 85 no'lu parça¹⁸⁴ ile karşılaştırılabilir. Aydın örneğinde kalathos üzerindeki akanthus yaprakları derin kanallı işlenmiş, bezeme öğelerinde matkap işçiliği kendini göstermiştir. Bu işçilik bezemelerin doğallığını bozmaktadır. Bezeme öğelerindeki matkap işçiliğini KOMB-3 başlığında da görmekteyiz. Fakat İznik örneğindeki matkap işçiliğinin daha yoğun olduğu ve buna bağlı olarak bozulma oranının daha fazla olduğu söylenebilir. Aydın örneği, KOMB-3 başlığına göre daha erken bir

¹⁸¹ Başaran 1999: 38 Res. 39.

¹⁸² Başaran 1999: 48-49.

¹⁸³ Başaran 1997: 18.

¹⁸⁴ Başaran 1999: 36 Res. 36.

örnek olarak değerlendirilebilir. Aydın örneğinin bir sonraki safhası olarak düşündüğümüz KOMB-3 başlığında akanthus yapraklarının daha sıkışık bir şekilde işlendiği, yaprakların ve echinus kısmının dönem özelliklerini gösterdiği, matkap işçiliğinden oluşan bozulmaların daha çok olduğu söylenebilir. İkinci karşılaştırma örneği olarak Hierapolis 2A¹⁸⁵ başlığını verebiliriz. Bu örnekte de yoğun bir matkap işçiliği vardır. Bezeme öğelerinin tamamında bundan dolayı oluşan bir bozulma görülür. Hierapolis başlığı İ.S. 212- 235 yıllarına tarihlenmektedir¹⁸⁶. KOMB-3 henüz bu seviyedeki bir matkap işçiliğine ulaşmamıştır. KOMB-3 başlığının Aydın müzesindeki örnekten sonra, Hierapolis örneğinden önce bir işçilik gösterdiği düşünmekteyiz. Bu özelliklerden dolayı KOMB-3 başlığını İ.S. 3. yüzyılın ilk yarısına, İ.S. 211-235 yılları arasına verilebilir.

Kompozit başlıkların genel dağılımına bakıldığında Roma İmparatorluk Dönemi'nin İ.S. 2 ve İ.S. 3. Yüzyıla eşit dağıldığı söylenebilir (Grafik 7). Şehir merkezi ve sur duvarlarında görülmeyen kompozit başlıkların tamamı İznik Arkeoloji Müzesinde korunmaktadır.

3.4. ANTE / PLASTER

Tez kapsamında değerlendirilen bütün ante/plaster başlıkların hepsi İznik Arkeoloji Müzesinde bulunmaktadır. İlçe merkezinde ve sur duvarlarında bu tipte bir başlık görülmemiştir. Tez içerisinde değerlendirilen diğer başlıklar gibi metin içinde bu tip için "APB-" kısaltması kullanılmıştır.

Bu bölümde incelenen en erken eser APB-1 olarak numaralandırdığımız İznik Roma Tiyatrosu kazısında tespit edilmiş başlıktır (levha 52a-b-c-d). İznik Roma Tiyatrosu kazısının 2001 yılındaki kazı kampanyası sırasında parados bölümünde yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilmiştir. Parçanın kazı envanter numarası "İTK 2001/1", müze envanterinde ise 3812 sayılı eser olarak geçmektedir. Trajan Döneminde yapımına başlanan tiyatronun mimari bezemeleri Hadrian Dönemine tarihlenmektedir¹⁸⁷. Akanthus yapraklarındaki ışık gölge etkisi, yaprakların başlığın taş

¹⁸⁵ Başaran 1999: 37 Res. 37.

¹⁸⁶ Başaran 1999: 37.

¹⁸⁷ Koçel Erdem 1995: 61.

yüzeyden ayrılmış gibi plastik işlenmesi başlığın tarihlendirilmesindeki önemli özelliklerdir.

APB-1 numaralı eseri Bergama Kızıl Avlu ante başlığı¹⁸⁸ ve konsol parçası¹⁸⁹ ile karşılaştırabiliriz. Kızıl avlu başlıkları ve mimari bezemeleri dönem içerisinde ayrı bir stil özelliği göstermektedir. Kızıl Avlu mimari bezemeleri “Geç Trajan-Erken Hadrian” Dönemine tarihlenmektedir¹⁹⁰. Örnek verilen ante başlığında akanthus yaprakları başlığın alt bölümünü sık bir şekilde örtmekte, kanalların derin olarak oyulduğu, yaprak dilimlerinin katlanmalarının yüzeysel olduğu göze çarpmaktadır.¹⁹¹ Konsol parçası ise ante başlığından biraz değişik bir biçimde yapılmıştır. Burada yaprağın yüzeyi bütün damarları ile aynı ölçüde düzleştirilmiştir. Kanallar uzun, derin çizgiler halinde orta damarın kenarındadırlar. Yaprak dilimleri de sıkı bir şekilde yan yana bulunan uzun ve oval yaprak dişlerini kapsamaktadır”¹⁹². APB-1 nolu ante başlığın akanthus yapraklarının işleniş biçimi kızıl avlu örneklerine benzerlik göstermektedir. İznik örneğinde de yapraklar başlığın alt yüzeyini sıkı bir şekilde sarmaktadır. Ana damar oval işlenmiş, her iki yanında derin çizgiler halinde kanallar işlenmiştir. Yaprak dilimleri oluşmaya başlamıştır. Yaprak dişleri oval bir yapıda olup, birbirlerinde ayrılmaktadırlar. İznik örneğinin Bergama Kızıl avlu ante başlığına benzer olduğunu, Konsol parçasından ise erken olduğu düşünülmektedir.

Parçanın verilen stil özellikleri ve karşılaştırma örnekleri sonucunda Geç Trajan-Erken Hadrian Dönemine, İ.S 2. yüzyılın ilk çeyreğine (İ.S 100-125) tarihlendiği düşünülmektedir.

Tez kapsamında incelenen diğer bir eser APB-2 numaralı başlıktır (levha 53a-b-c). Başlığın akanthus yapraklarının hacimli işlenmesi, yaprak dilimleri arasındaki damla şeklindeki kapalı alanlar, yaprak dişlerinin uzun ve sivri bir form göstermesi tarihlendirme özelliklerindedir. Parçayı Kyzikos'ta Edincik mahallesinde tespit edilen Kyz'89/Ed.2 numaralı korinth başlığı¹⁹³ ve Efes Liman hamamında tespit edilen kompozit başlıkla¹⁹⁴ karşılaştırılabilir. Efes örneği Hadrian Dönemi ile Antoninler

¹⁸⁸ İdil 1984: 15-16 Lev. 8, 2.

¹⁸⁹ İdil 1984: 16 Lev. 8, 3.

¹⁹⁰ İdil 1984: 18.

¹⁹¹ İdil 1984: 16.

¹⁹² İdil 1984: 16.

¹⁹³ Başaran 1997: 10 Res.8.

¹⁹⁴ Heilmeyer 1970: 94 Taf. 27, 3.

Dönemi başına¹⁹⁵ Kyzikos örneği ise Antoninler Dönemine¹⁹⁶ tarihlenmektedir. Her iki örnekte de akanthuslar başlığın taş yüzeyine aralıklı işlenmiştir. Yaprakların alt bölümleri yan yaprakla birbirine temas ettiği görülmektedir. Yaprak dilimleri uzun bir forma, yaprak dişleri de daha sivri bir forma sahiptir. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar görülmektedir. Akanthus yapraklarının bu özellikleri başlığa ışık gölge etkisi kazandırmaktadır. İznik örneği ise verilen bu iki örneğe de benzemektedir. Yaprakların dizilişleri, alt kısımların birbiriyle teması, yaprak dişlerinin sivri formu ve dilimler arasında kalan damla şeklindeki kapalı alanlar bu özellikler arasında kalmaktadır. Karşılaştırma örnekleri ve stil özelliklerinden dolayı APB-2, Hadrian Dönemi sonuna Antoninler Dönemi başına, İ.S. 2. yüzyılın ikinci çeyreğine (125-150) tarihlendiği düşünülmektedir.

Ante/Plaster başlıklar içinde İ.S. 2. yüzyıl özelliklerini gördüğümüz diğer eser APB-3 numaralı başlıktır (levha 54a-b-c-d). Başlığın akanthus yapraklarının aralıklı bir şekilde yerleştirilmesi, yaprak dilimlerinin geniş, yaprak dişlerinin sivri işlenmesi başlığa ışık-gölge etkisi kazandırmıştır. Başlığı, Efes Celsus Kütüphanesi Plaster başlığı¹⁹⁷, Kyz'88/32 numaralı Korith başlığı¹⁹⁸ ve Efes Agoras'ındaki 3C numaralı kompozit ante başlıkla¹⁹⁹ karşılaştırabiliriz. Başlıklardaki akanthus yapraklarının ve yaprak dilimlerinin geniş işlenmesi, yaprak dişlerinin ayrı ve sivri olması, damla şeklindeki kapalı alanın daralması ve bu alanların stil gelişiminde bir sonraki aşamada sayısının artması İ.S. 2. yüzyılının ikinci yarısındaki başlıklarda görülen bir özelliktir. Karşılaştırma örneklerinde akanthus yaprakları geniş işlenmiştir. Yaprak dilimleri geniş, yaprak dişleri de sivri işlenmiştir. Yaprakların üzerindeki kapalı alanların sayısının arttığı görülmektedir. APB-3 başlığında ise sayılan bu özellikler görülmeye başlamış fakat tam olarak gerçekleşmemiştir. Bundan dolayı İznik örneği Kyzikos ve Efes örneklerinden erkene tarihlenmelidir. Verilen karşılaştırma örnekleri İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir. Karşılaştırma örnekleri ve stil özelliklerinden dolayı AB-3 başlığı İ.S. 2. yüzyılın ortalarına tarihlendiği düşünülmektedir.

¹⁹⁵ İdil 1984: 19.

¹⁹⁶ Başaran 1997: 10.

¹⁹⁷ Heilmeyer 1970: 94 Taf. 28, 1.- İdil 1984: 20 Lev. 9, 4.

¹⁹⁸ Başaran 1997: 12 Res. 10.

¹⁹⁹ Başaran 1999: 24 Res. 16.

Ante/Plaster başlıklar arasında değerlendirilen son eser ise APB-4 numaralı başlıktır (levha 55a-b). Başlık, Afyon Müzesi'nde²⁰⁰ ve Şuhut'ta²⁰¹ bulunan plaster başlıklarla karşılaştırılabilir. Parçanın alt bölümündeki akanthus yapraklarının işçilikleri benzer stil özellikleri gösterir. Yaprakların taş yüzeydeki dizilişi, yaprak dilim sayısı, yaprak dişlerinin sivri formda olması ve yaprakların yan yaprakla temas etmesiyle oluşan geometrik kapalı alanlar ortak özellikler arasında sayılabilir. İznik örneğini Afyon örneklerinden ayıran özellik ise akanthus yaprak dilimlerinin içlerinin derin bir şekilde işlenmesi mesidir. Afyon örnekleri İ.S. 3. yüzyılın sonu ile İ.S. 4. yüzyıla tarihlenmektedirler²⁰². Verilen stil özelliklerinden yola çıkarak İznik örneğinin İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendiği düşünülmektedir.

Ante/Plaster başlık grubunda da Kompozit düzende olduğu gibi ilk iki sütun başlığı tipine göre sayısal olarak az görülmektedir. Tarihsel dağılımına bakıldığında kompozit başlıklarda görülen dağılıma yakın bir grafik gözlemlenmektedir (Grafik 8). Bu grup altında incelenen eserlerin hepsinin Roma İmparatorluk Dönemine tarihlendiği düşünülmektedir.

²⁰⁰ Kramer 1994: 132 Kat. 34 Taf. 6.

²⁰¹ Kramer 1994: 132 Kat. 30 Taf. 5.

²⁰² Kramer 1994: 132.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÜTUN BAŞLIKLARINA GÖRE OLASI YAPI PROGRAMI

Tarafımızca yapılan tarihsel değerlendirme önerilerini, epigrafik eserlerdeki bilgilerle ve üzerinde Nikaia mimarisine ait yapıların resmedildiği sikkelerin tarihleriyle de karşılaştırmak, tarihlediğimiz başlıkların ait olabileceği yapılarla ilgili bir fikir vermesi açısından önemli görülmektedir. Bu nedenle Nikaia'nın mimari tarihi ile sütun başlıklarının birlikte görülebildiği kronolojik bir tablo oluşturulmuştur (Ek-1). Dördüncü bölüm altında yapılan değerlendirmeleri ek-1'de toplu olarak görülmektedir.

Sikkeler üzerinde kentler önemli gördükleri, saygı duydukları figürlere ve önemli mimari yapılarına yer vermekteydiler. Nikaia sikkeleri üzerinde de kentin prestij yapıları olan tapınaklar ve sur duvarları işlenmiştir.

4.1. EPİGRAFİK VE NUMİZMATİK VERİLER IŞIĞINDA YAPI PROGRAMI

Helenistik Dönem boyunca kentin mimarisi ile ilgili çok az bilgi bulunmaktadır. Sütun başlıklarının görülebileceği binalar için sadece Strabon tarafından yapılan tanımlamada dolaylı olarak gymnasium yapısının varlığı bilinmektedir²⁰³. Tez çalışmasının belirli bölümlerinde de belirtildiği gibi günümüze kadar sur içerisinde Helenistik Dönem yapısı tespit edilememiştir.

Geçiş dönemi olarak isimlendirdiğimiz İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 1. yüzyılın ilk yarısında Nikaia mimarisi ile ilgili bildiklerimiz sınırlıdır. Augustus tarafından İ.Ö. 29 yılında Nikaia'da Roma Tanrıçası ve Caesar için bir temenos yaptırıldığı bilinmektedir. Bu bilgi ile birlikte Nikaia'da Roma kültürünün tapınımlarını gerçekleştirdikleri bir tapınağın varlığını öğrenmekteyiz²⁰⁴. Bu tespiti kuvvetlendiren diğer önemli bulgu ise Vespasian ve Titus dönemlerinde Bithynia eyaleti prokonsüllük görevinde bulunan "M.Plancius Varus" döneminde yaşadığı bilinen C. Cassius Chrestus'un lahidi üzerindeki yazıta ait bilgilerdir²⁰⁵. Lahit üzerinde Cassius Chrestus'un Augustus rahibi olduğu bilgisini öğrenmekteyiz. Bu tespitlerle birlikte Augustus Dönemi'nde Nikaia'da bir tapınak olduğu anlaşılmaktadır. Tez parçaları içerisinde İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenen İB-1, İB-2 İon sütun başlıkları ile İ.S. 1. yüzyılın ilk

²⁰³ Strab. XII: 59-60.

²⁰⁴ Şahin 1978: 83.

²⁰⁵ Şahin 1978: 80-82.

yarısına tarihlenen KORB- 1 numaralı Korinth sütun başlıkları belirtilen tapınağa ait başlıklar olabilirler.

Nikaia sikkeleri üzerinde de kent mimarisi ile ilgili fikir verebilecek kanıtlar bulunmaktadır. Bunlardan ilki M. Aurelius Dönemi'ne (İ.S. 161-180) tarihlenen sikkenin arka yüzünde üzerindeki hexastyle tipte işlenmiş bir tapınak verilebilir²⁰⁶. Bu döneme tarihlenen bir diğer sikke üzerinde ise Korinth düzeninde olduğu belirtilen ve tapınağın belirtilen yüzünde, sütunlar arasında Asklepios heykeli olmasından dolayı Asklepios tapınağı olduğu belirtilir²⁰⁷. Her ne kadar bu sikke ile ilgili detay tarafımca ulaşılamamasına rağmen kaynakta belirtilen araştırmacının ifadeleri üzerinden bir değerlendirme yapılacaktır. Anlaşıldığı kadarıyla Aurelius Dönemi sikkeleri üzerinde farklı betimlemelerle birlikte aynı tapınağa ait betim kullanılmıştır. Tez içerisinde, KORB-6 ve KORB-9 numaralı Korinth başlıkları İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısına, Aurelius'un imparator olarak görevde kaldığı dönemlere tarihlenmektedir.

Yalman, İmparator Commodus'un imparatorluğu süresinde (İ.S. 180-193) Nikaia'da Commodia Bayramları adına inşa ettirilen bir tapıntan bahsetmektedir. Tapınağın dört tane ön sütuna (Tetrastyle) sahip olduğunu belirtmektedir. Bu bilgi ile alakalı herhangi bir atıfta bulunulmamış olmasından dolayı tarafımızca net bir yorum yapılamamaktadır. Fakat Antik kaynaklarda Commodus Dönemin'de, İ.S. 183'te tanrı Apollon adına sur dışında bir tapınak yapıldığı ve bu inşaatın Bactyanus isimli mühendis tarafından da yönetildiği belirtilmektedir²⁰⁸. Kataloğumuzda yer alan KORB-10 numaralı Korinth başlığı bu döneme denk düşmektedir.

Nikaia'da sikke betimlemeleri üzerinden Severuslar Dönemi'ndeki tapınak yapıları ile ilgili bilgilere ulaşmaktadır. Sırasıyla Septimius Severus, Caracalla, Macrinus, Elagabalus, Alexander Severus Dönemlerine ait sikke betimlemelerinde tapınak formları görülmektedir. Bu hanedanlık içerisinde ilk bilgileri Septimius Severus Dönemi'ne (İ.S.193-211) tarihlenen sikkeler üzerinden ulaşılmaktadır. Bu döneme tarihlenen sikkeler üzerindeki betimlemelerde ön yüzde profilden imparator büstü, arka yüzde ise üç krepisli, tetrastyle bir tapınak betimi görülmektedir²⁰⁹. Aynı şekilde

²⁰⁶ Şahin 2009: 16 Kat. 11.

²⁰⁷ Yalman 2000: 60.

²⁰⁸ Şahin 2004: 10, 16.

²⁰⁹ Şahin 2009: 16 Kat. 19.

Severus dönemine tarihlenen sikke üzerindeki betimde tetrastyle (dört sütun) nizamında bir tapınak betimi görülmektedir. Korinth düzenindeki tapınak betiminde sütunlar arasında Severus ile birlikte Caracalla ve Geta'nın heykellerinin olduğu belirtilmektedir²¹⁰. Aynı döneme tarihlenen diğer bir sikkede ise ön yüzde S. Severus'un karısı Julia Domna'nın (İ.S. 193-217) profilden büstü, arka yüzde ise hexastyle bir tapınak cephesi işlenmiştir²¹¹. Bu döneme tarihlenen sikkeler üzerinde tetrastyle ile hexastyle tiplerdeki farklı tapınaklar olduğu anlaşılmaktadır. Tez malzemesi içerisinde bu döneme İB-7, İB-8, İB-9, İB-10, KORB-11, KORB-10, KOMB-2 numaralı sütun başlıkları tarihlenmektedir.

Nikaia'da Severus hanedanlığı tarihlenen diğer bir sikke Caracalla tarafından darp edilmiştir. Ön yüzde defne çelenkli imparator büstü, arka yüzde tetrastyle bir tapınak betimi görülmektedir²¹².

Macrinus Dönemi'ne (İ.S. 217-218) tarihlenen sikke üzerinde ise hexastyle bir tapınak betimi bulunmaktadır²¹³. Sikkenin ön yüzünde profilden çelenkli imparator büstü, arka yüzde ise tapınak betimi işlenmiştir. Sikkenin arka yüzü korunma durumu iyi durumda olmasından dolayı tapınağın sütun başlıklarının ion tipinde olduğu düşünülmektedir. Tez kapsamında değerlendirilen başlıklar arasında bu döneme İB-7, İB-8, İB-9, İB-10 numaralı ion başlıkları tarihlenmektedir.

Tapınak betimi görülen diğer bir sikke ise Elagabalus (İ.S. 218-222) Dönemi'ne tarihlenmektedir. İki farklı sikke üzerinde ön yüzlerde imparatorun sağ profilden defne çelenkli büstü, arka yüzlerde ise hexastyle nizamda tapınak formu görülmektedir²¹⁴. Sikkelerden birisinde sütunlar arasında ayakta işlenmiş tapınağın kült heykeli görülmektedir²¹⁵.

Severus Alexander dönemin'de (İ.S. 222-235) Nikaia'da bastırılan bir sikke üzerinde, hexastyle nizamında bir tapınak yer almaktadır²¹⁶.

²¹⁰ Yalman 2000: 61.

²¹¹ Şahin 2009: 16 Kat. 12.

²¹² Şahin 2009: 16 Kat. 20.

²¹³ Şahin 2009: 16 Kat. 13.

²¹⁴ Şahin 2009: 16 Kat. 14-15.

²¹⁵ Şahin 2009: 16 Kat. 15.

²¹⁶ Şahin 2009: 16 Kat. 16.

Nikaia mimarisinde üzerinden sütun başlıklarının görüldüğü en son eser Maximinus Thrax olarak bilinen I. Maximinus (İ.S. 235-238) dönemine ait olan sikkelerdir²¹⁷. Her iki sikke üzerinde de ön yüzde imparatorun profilden büstü, arka yüzde ise hexastyle nizamda bir tapınak betimi görülmektedir.

Caracalla ile başlayıp I. Maximinus dönemleri arasındaki süreçte basılan sikkelerde tetrastyle ve hexastyle tapınak formları görülmektedir. Bu dönemlerdeki imparatorların hükümdarlık süreleri kısa olduğu için her imparatorun adına tapınak yapıldığı düşüncesi çok zayıftır. Bundan dolayı her basılan sikkede dönemin imparatoruna teşekkür mahiyetinde kentteki tapınağın ithafı söz konusu olabilir. İkinci bir fikir ise belirtilen dönemlerde imparatorların kentteki yapıları onarmak için para yardımında bulunması yine aynı şekilde tapınağın ithaf edilmesine neden olmuş olabilir. Belirtilen dönemlere tez malzemesi içerisinde İB-7, İB-8, İB-9, İB-10, KOMB-2, KOMB-3, KORB-12 numaralı sütun başlıkları tarihlenmektedir.

²¹⁷ Şahin 2009: 16 Kat. 17-18.

SONUÇ

Tez çalışmasında 45 adet İon, 19 adet Korinth, 3 adet kompozit sütun başlığı, 4 adet ante/plaster başlık olmak üzere 71 adet parçanın değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu eserler içerisinde tarihlendirmesi yapılan eserler olduğu kadar, yapılamayanlar da bulunmaktadır. İstatistiki bilgi için çalışma kapsamına alınan bu başlıklar genellikle devşirme olarak kullanılmışlardır.

Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine tarihlenen başlıklar, kronolojik sıralanmaları daha iyi anlaşılın düşüncesi ile bir tablo üzerinde gösterilmiştir (Ek-1).

Çalışma Nikaia'nın bu dönemlerindeki olası yapı programına ait mimari bezemelerin, öğelerin ilk kez işlenmesi açısından önem arz etmektedir. Müze içerisindeki malzeme ile birlikte ilçe merkezi ve sur duvarlarındaki başlık parçaları birlikte değerlendirilmiş ve belgelenmeleri detaylı bir şekilde yapılmaya çalışılmıştır.

Günümüzde daha çok geç dönem mimari yapıların ayakta durduğu kentte Helenistik Dönem yapıları ne yazık ki korunamamıştır (Harita 2). Sütun başlıkları arasında bu döneme tarihlenenler yok denecek kadar azdır. Buluntu durumu, Anadolu'da yapı yoğunluğunun yaşandığı Roma İmparatorluk Döneminde biraz daha iyidir. Roma İmparatorluk Dönemine tarihlendirilen sütun başlıkları özellikle İ.S. 2. yüzyıl'da sayı olarak artmaktadır (Grafik 10). Kent içerisinde Roma İmparatorluk Dönemleri arasında tiyatro, sur duvarları ve kapılar ayakta. Her ne kadar tez kapsamına girmese de belgeleme çalışması sırasında Bizans Dönemine tarihlenen başlıklar da çeşitlilik ve yoğunluğa dikkat çekmek amacıyla gözden geçirilmiştir. Tez kapsamına alınmayan bu başlıklar oldukça önemli bir yekûn tutmaktadır.

İznik/ Nikaia kentinin mimari yoğunluğu ile ilgili günümüze yaklaştıkça erken dönem yapı malzemelerinin geç dönem yapılarında devşirme olarak kullanıldığı saptanmaktadır. Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemine tarihlenen başlıkların büyük çoğunluğu için de bu tespit söylenebilir. Başlıkların geç dönem mimarisinde, özellikle savunma yapılarında yoğun olarak, orijinal kullanımlarından farklı bir işlevde kullanılmışlardır.

Nikaia kentinde İon, Korinth, Kompozit düzenlerde sütun başlıkları kullanıldığı, aynı dönem içerisinde bu üç düzenin de tercih edildiği anlaşılmaktadır. Dor düzeninde

herhangi bir başlık veya başlık parçası tespit edilememiştir. Değerlendirdiğimiz eserlerden birçoğunun tahrip olması ve ait oldukları mimari yapıların bile bilinmemesi gibi sorunsallardan dolayı Dor düzeni ile ilgili kesin bir yargıdan kaçınılmış olup, Dor düzeni İznik'te kullanılmayan bir başlık türü olduğu savının iddialı ve kesin bir yargı olmayacağı düşünülmüştür. Tez malzemesi içerisinde başlıkların ayrı değerlendirmesini yapmak gerekirse; İon başlıklarında eserlerin büyük birçoğunun volüt olması tarihlendirmeyi engellemiştir. Tarihlendirilen başlıklara göre, Helenistik Dönem'den Roma İmparatorluk Dönemi'nin orta ve son dilimlerine kadar sıralandığı görülmektedir. Korinth başlıklarda bu durum biraz farklıdır. Tarihlendirilebilen başlıkların hepsi Roma İmparatorluk Dönemine tarihlenmektedir. Kompozit ve Ante/plaster başlıklarda ise ilk iki düzen ile kıyaslandığında oldukça az sayıda parça olduğu görülmektedir. Her iki tipe ait başlıklar da Korinth başlıklarında olduğu gibi Roma İmparatorluk Dönemine tarihlenmektedir. Üç düzen içerisinde sayısal yoğunluğa bağlı olarak Helenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerinde İon ve Korinth tiplerinin kullanıldığı söylenebilir.

Başlıklara genel bakıldığında kronolojik olarak Roma İmparatorluk Döneminde bir yoğunluğun olduğu görülmektedir (Grafik 5). Tez malzemesi içerisinde tarihlenen eserlerin İ.S. 100- İ.S. 250 aralığında yoğun şekilde görüldüğü, bu dönemde Nikaia'daki yapı faaliyetleri ile ilgili bir hareketlenmenin olduğu düşünülmektedir (Ek-1). Başlıklardaki hem ölçü hem de bezeme olarak farklı tarzlardaki çeşitlilik bu dönemde inşa faaliyetlerinin şehrin prestijini arttırması amacıyla önemsendiği ve farklı tanrı ve imparatorlara tapınakların yapıldığı söylenebilir. Roma barışının hüküm sürmesiyle kentin savunma ihtiyaçlarının ikinci planda kaldığı bu dönemde Nikaia, çevredeki diğer kentlerin önüne geçmek için yapı inşaatlarına giriştikleri düşünülmektedir. Bu savı yazıtlardan çevredeki kentlerle, özellikle de Nikomedia ile eyaletin baş şehri olarak yaşadıkları rekabetten de çıkarabiliriz. Ne yazık ki bu savı güçlendirmek adına elimizde korunmuş yapılarla ilgili çok az veri bulunmaktadır. Antik dönem yapılarından çok az bir bölümü günümüze gelmiştir. Fakat başlıkların ölçü ve bezeme farklılıklarındaki çeşitlilik yapı yoğunluğunun Antoninler ve Severuslar Dönemlerinde arttığı fikrimizi güçlü kılmaktadır.

Sütun başlıklarının sivil mimariden ziyade kamu binalarında kullanıldığı düşünüldüğünde başlıklardaki çeşitlilik ve yoğunluğun Antoninler ve Severuslar

Dönemlerinde fazla olması, kentin bu dönemlerdeki refah seviyesinin görülmesi, saygınlığı ve önemine gösterilen hassasiyeti ortaya çıkartmaktadır.

Ayrıca Antik Dönem mimarisine ait bilgilerimizin temelini oluşturan Roma'lı mimar Vitruvius tarafından kaleme alınan "Mimarlık Üzerine On kitap" adlı eserde belirtilen bir yapının oransal değerlendirmesi ve önerisini bu tez kapsamında değerlendirilmemiştir. Bunu Vitruvius'un yaşadığı dönemin İmparatorluk Döneminin genel mimari anlayışını yansıtmadığı düşüncesidir. Vitruvius Augustus Dönemi'nde yaşamış olmasına rağmen Roma Mimarisini oluşturan eserlerden büyük bir çoğunluğunu görmemiştir. Mimarın kaleme aldığı oranlar kendisinden önce yaşamış mimarların, ortaya konulmuş eserlerin, yapıların birikiminin bir külliyatı olarak düşünülmektedir. Tez malzemesinde de daha çok İ.S. 2. yüzyıl ile İ.S. 3. yüzyıl eserlerinin olması, bize bu eserlerin oransal açıdan Vitruvius'un belirlediği oranlara göre yapılmadığını düşünüldüğünde oransal yaklaşım bölümü oluşturulmamıştır.

Bu çalışma Nikaia kentindeki mimari yapıları anlama, mimari elemanların envanterini çıkartarak kapsamlı değerlendirme yapılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Elbette eksik olan kısımları bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi, çalışma kapsamına aldığımız başlıkların mermerlerinde henüz analiz yapılmamış oluşudur. Bu nedenle mermer tedarikinin hangi ocaklardan olduğunu henüz bilemiyoruz.

Bu çalışma ile birlikte Nikaia kent merkezinde bulunan sütun başlıkları tespit, ve tasnif edilerek kayıt altına geçmiştir. Bu nedenle sonraki çalışmalara bir model olacağını ümit ediyoruz.

KATALOG

Katalog bölümünde sütun başlıkları tiplerine göre ayrı alt başlıklarda ele alınmıştır. Karışıklığa vermemek için başlıklarda kodlamaya gidilmiştir. Örneğin İon sütun başlıkları için “İB-”, Korinth sütun başlıkları için “KORB-”, Kompozit sütun başlıkları için “KOMB-”, Ante ve Plaster başlıklar için “APB-” harfleri alınarak kısaltmalar oluşturulmuştur.

Ölçülerde her türlü oran verilmeye çalışılmıştır. Ancak etkili şekilde tahribata uğramış başlıklarda sadece korunan bölümlerinin ölçülerine yer verilmiştir.

Katalog içerisinde, günümüzde iki farklı sur duvarı bulunan Nikaia'nın ilçe merkezine bakan hattına iç sur duvarı, kır hattına bakan hattına ise dış sur duvarı ismi verilmiştir. Bu iki sur duvarı farklı evrelerde inşa edilmiştir.

İON SÜTUN BAŞLIKLARI

Kat. No.: İB-1

Eser Adı: İon sütun başlığı

Bulutnu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze, 1 numaralı depo/ G1 rafı

Envanter Numarası: 3706

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın ön ve arka cephesinde echinus bölümü kopmuştur. Abakus ile volüt bölümlerinde yer yer kırık ve aşınmış kısımlar bulunmaktadır. Parçanın bir yan yüzü iyi bir şekilde korunmuş, diğer yan yüzde ise balteus bölümünden başlayarak volüt kenarlarına kadar ki polster bölümü kopmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 17 cm Genişlik: 40 cm
Derinlik: 27 cm Abakus Ölçüleri: 28,5 x 29 cm
Abakus Yüksekliği: 5 cm Dübel Deliği(sütun): 4,5 x 4 x 4 cm
Sütunun oturduğu çap: 16 cm

ÖN YÜZ (A)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: 28 cm	
	Volüt Çapı: 12 cm	Volüt Gözü Çapı: 2 Cm
	Echinus Genişliği: 16 cm	Echinus Yüksekliği: 4 cm
	Yumurta Genişliği: -	Yumurta Yüksekliği: -
ÖN YÜZ (B)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: -	
	Volüt Çapı: 12 cm	Volüt Gözü Çapı: 2 cm
	Echinus Genişliği: 16 cm	Echinus Yüksekliği: 4 cm
	Yumurta Genişliği: -	Yumurta Yüksekliği: -
YAN YÜZ (A)	Kor. Polster Uzunluğu: 19 cm	Balteus Genişliği: 8 cm
	Polster Alnı Yüksekliği: 6 cm	
YAN YÜZ (B)	Kor. Polster Uzunluğu: 19 cm	Kor. Balteus Genişliği: 4 cm
	Polster Alnı Yüksekliği: 6 cm	

Tanım: Başlığın korunan ön ve arka cephelerinde volüt üç dönüş yapmaktadır. Geniş kanallı olan volütlerin spiralleri ince bir bantla çevrilmiştir. Echinus bölümündeki kymation bezemesi ile ilgili tanım yapılamamakta olup, bu bölümün köşelerini süsleyen köşe palmetine ait çok az bir kısım korunmuştur. Palmet yaprak sayısı belli olmamasına rağmen, formlarının ince bir işçiliğe sahip olduğu korunan kısımlardan anlaşılmaktadır. Echinus bölümünü sınırlayan üst kanalis kenar çizgisi görülmektedir. Volüt göz merkezi echinus taban çizgisi ile aynı hizadadır (Levha 1a).

Başlığın yan yüzlerinde polster ve balteus kısımları işlenmiş, polster alnı ise sade bırakılmıştır. Polster bölümünde pullu yatay yaprak bezemesi bulunmaktadır. Başlığın balteus kısmında ise iki farklı bezeme görülmektedir. Alt planda polster bölümünde görülen pullu yatay yapraklar, bu bezemenin üstünde de sarmaşık motifi (ranke) işlenmiştir. Balteus bölümünü oval ve ikili işlenmiş, üç tane ince bant sınırlamaktadır (Levha 1b). Balteus sınırları sarmaşık motiflerini birbirinden ayırmaktadır.

Abakus levhasının ön ve arka cephesi yer yer aşınmış ve kopmuştur. Korunan yan yüzde abakus levhasının üzerine işlenmiş İon kymation sırası görülmektedir

(Levha 1c). Bu bezemenin de kırık ve aşınmış yüzeyinden dolayı sağlıklı bir tanımı yapılamamaktadır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl (Bingöl 1980: 90 Kat. 36, 202 Taf. 27)

Kat. No.: İB-2

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze, 5 numaralı depo / Ç2 rafı

Envanter Numarası: 4633

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın arka ve ön cephesinde sağ volüt bölümü kopmuştur. Cephelerin tahrip olduğu yan yüzlerde de polster bölümleri zarar görmüştür. Belirtilen bölümlerin dışında başlık iyi korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 23 cm Genişlik: 47 cm Derinlik: 42 cm

Abakus Ölçüleri: 33x33 cm

Abakus Yüksekliği: 3 cm

Sütunun oturduğu çap: 34 cm

Dübel Deliği(sütun): -

ÖN YÜZ(A)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: 25 cm	
	Volüt Çapı:12 cm	Volüt Gözü Çapı:2 cm
	Echinus Genişliği:19 cm	Echinus Yüksekliği: 5 cm
	Yumurta genişliği: 7 cm	Yumurta Yüksekliği: 5 cm
ÖN YÜZ(B)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: 25 cm	
	Volüt Çapı:12 cm	Volüt Gözü Çapı:2 cm
	Echinus Genişliği: 19 cm	Echinus Yüksekliği: 5 cm
	Yumurta genişliği: 7 cm	Yumurta Yüksekliği: 5 cm
YAN YÜZ (A)	Polster Uzunluğu: 29 cm	Balteus Genişliği:6,5 cm
	Polster Alın Yüksekliği:6 cm	
YAN YÜZ (B)	Polster Uzunluğu:29cm	Balteus Genişliği:6,5 cm
	Polster Alın Yüksekliği: 6 cm	Balteus Yüksekliği:-

Tanım: Ön ve arka cephelerde, abakus ve kanalis bölümleri bezemesiz bırakılmıştır. Echinus bölümünde ion kymation bezemesi bulunmaktadır. Kymation, üç tane tam yumurta-mızrak ucu bezemesinden oluşmaktadır. (levha 2a). Yumurtalar oval formdadır. Yumurta ile çanak arasında oygu (yuva) bulunmamaktadır. Echinus köşelerinde palmet betimi görülmektedir. Palmetler derin kanallı dört yapraklı oluşmaktadır. Volüt üç dönüş yapmakta, dar kanallı ve spiralleri bantsız işlenmiştir. Volüt göz merkezi echinusun alt hizası ile aynı seviyededir. Başlığın polster ve balteus bölümlerinde bitkisel bezeme görülmektedir. Polster kısmında bir tane yatay palmet bezemesi, balteus kısmında ise pul şeklinde dikey yaprak bezemesi işlenmiştir. Balteus sınırları ise her iki yanda birer yuvarlak bilezikle kuşatılmıştır (levha 2b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl sonu - İ.S. 1. yüzyıl (Bingöl 1980: 24 Kat. 165 Taf. 1.-
Söğüt – Şimşek 2002: 280 Res. 3.-
Söğüt 2011: 81 Res. 17.)

Kat. No.: İB-3

Eser Adı: İon sütun başlığı parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze, 1 numaralı depo/ A1 rafı

Envanter Numarası: 212

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece polster ve volüt bölümlerinin bir kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 12 cm Genişlik: 25 cm Derinlik: -
Abakus Ölçüleri: - Abakus Yüksekliği:- Dübel Deliği(sütun): -
Sütunun oturduğu çap: -

ÖN YÜZ (A)	Volüt Çapı: 12 cm	Volüt Gözü Çapı: 3 cm
	Echinus Genişliği:-	Echinus Yüksekliği:-
	Yumurta genişliği:-	Yumurta Yüksekliği: -
YAN YÜZ (A)	Polster Uzunluğu: 19,5 cm	Balteus Yüksekliği: 8 cm
	Balteus Genişliği: 5,5 cm	

Tanım: Volüt bantlı ve oval spiralli, geniş içbükey kanallı bir yapısı vardır (levha 3a). Polster kısmında ranke motifine yer verilmiştir (levha 3b). Motif merkezinde akanthus yaprağı kullanılmıştır. Ayrıca merkez motiften çıkan ana ve yan dallar sade işlenmiş, bunlarla birlikte rozet bezemesine yer verilmiştir. Ranke motifini oluşturan motifler hacimli bir yapıya sahiptir. Balteus kısmı oval formu bir bilezik ile sınırlandırılmıştır (levha 3c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyıl (Bingöl 1980: 113 Kat. 264, 280 Taf. 40)

Kat. No.: İB-4

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze bahçesi

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın bütün yüzlerinde tahribat izleri görülmektedir. Abakus levhası tamamen, echinus, volüt ve polster bölümlerinin bir kısmı kopmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 32 cm Genişlik: 68 cm Kor. Derinlik: 55 cm
Abakus Ölçüleri:- Abakus Yüksekliği:- Sütunun oturduğu çap: 50 cm
Dübel Deliği(sütun):-

ÖN YÜZ (A)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: Tahribat	
	Volüt Çapı:21cm	Volüt Gözü Çapı:3cm
	Echinus Genişliği:18cm	Echinus Yüksekliği:8cm
	Yumurta genişliği:6cm	Yumurta Yüksekliği: 7cm
YAN YÜZ (A)	Kor. Polster Uzunluğu:20 cm	Balteus Genişliği:10cm
	Polster Alnı Yüksekliği:8cm	Balteus Yüksekliği:8cm
YAN YÜZ (B)	Polster Uzunluğu:29 cm	Balteus Genişliği:-
	Polster Alnı Yüksekliği:-	

Tanım: Başlığın alt kısmı 9 santimetre yüksekliğe sahip sütun bölümüyle birlikte işlenmiştir. Bu bölümün altında dübel bulunmamaktadır. Korunan echinus üzerinde bir tam, bir yarım yumurta bezemesi görülmektedir (levha 4a). Echinus bölümünün tamamı korunsaydı bu bölümle ilgili daha net bir tanım yapılabilirdi. Yumurta ile ine işlenmiş çanak arasında oygu (yuva) bölümü bulunmaktadır. Alt bölümü sivri bir forma sahip olan yumurtanın çanak kısmı ile bu bölümde temas ettiği görülmektedir. Yumurta dizileri arasında mızrak ucu kullanılmıştır. Echinus köşelerinde palmet kullanımı görülmemektedir. Volüt iki merkezli, spiralleri oval-bantlı ve derin kanallı işlenmiştir. Volüt göz merkezi echinus bölümünün alt hizasından yukarıda kalmaktadır. Başlığın polster kısmının bezemeli, balteus kısmının bezemesiz, sade bir bant şeklinde işlendiği görülmektedir (levha 4b-c). Polster kısmında detay işçiliği verilmiş kamyş yaprakları işlenmiştir. Balteus kısmı her iki yandan birer oval bantla sınırlandırılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: İ.S. 2. yüzyıl (Bingöl 1980: 85 Kat. 111, 126 Taf. 25; 92 Kat. 85 Taf. 29)

Kat. No.: İB-5

Eser Adı: İon sütun başlığı

Bulutnu Yeri: -

Korunduğu Yer: Ayasofya Kilisesi / Orhan Camii bahçesi

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın büyük bölümü kopmuştur. Aşınma ve kırık izleri de görülen başlığın doğal korozyona uğradığı ve karardığı görülmektedir. Parçanın sadece yan yüzlerindeki bezeme programları korunmuştur.

Ölçüler: Detaylı ölçüler tahribattan dolayı alınamamaktadır.

Yükseklik: 24,5 cm

Genişlik: 66 cm

Derinlik: 51 cm

Abakus Ölçüleri: -

Abakus Yüksekliği: -

Sütunun oturduğu çap: -

Dübel Deliği(sütun): -

Tanım: Başlığın tahribattan dolayı ön ve arka cephelerdeki bölümlerin tanımı yapılamamaktadır (levha 5a). Korunan yan yüzde polster, balteus ve polster alını bitkisel motiflerle süslenmiştir (levha 5b). Polster kısmında yatay akanthus bezemesi işlenmiştir. Balteus kısmı tahrip olduğundan bezeme net anlaşılamamıştır. Balteus bölümünün her iki yanında bükülmüş formda işlenmiş birer oval balteus sınırı vardır. Polster alnında da ortadan başlayarak köşelere doğru spiral şeklinde uzanan sarmaşık bezemesi bulunmaktadır (levha 5c). Tanım yapılabilen yan yüzde, abakus levhasının da bezemeli olduğu anlaşılmaktadır. Levha üzerinde yoğun şekilde aşınmış olsa da İon kymation bezemesinin işlendiği görülmektedir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyıl (Bingöl 1980: 101 Kat. 58-61 Taf. 32; 101 Kat. 216 Taf. 33; 114 Kat. 81 Taf. 40)

Kat. No.: İB-6

Eser Adı: İon sütun başlığı

Bulutnu Yeri:

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 110-111. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Sur duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Polster ve balteus kısmı işlenmiş yan yüz. Muhtemelen başlığın korunan ön ve arka yüzleri duvar içerisinde kalmaktadır.

Ölçüler: Detaylı ölçüler duvar yüksekliğinden dolayı alınmamaktadır.

Yükseklik: 20 cm Genişlik: - Derinlik: 44,5 cm

Abakus Ölçüleri: - Abakus Yüksekliği:-

Sütunun oturduğu çap: - Dübel Deliği(sütun): -

Tanım: Polster kısmında alttan birbirine bağlanan yatay yaprak bezemesi bulunmaktadır (levha 6a). Yapraklar polster alanını kaplayacak şekilde işlenmiştir. Polster alını sade işlenmiştir. Balteus kısmı ortada iki geniş, yanlarında iki dar dikey yuvarlak bant ile sınırlandırılmıştır (levha 6b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyıl (Bingöl 1980: 111 -113 Kat. 180 Taf. 37; Kat. 258 Taf. 38.-
Ayberk-Arslan 2015: 34 Kat. No: 10 Res. 12b)

Kat. No.: İB-7

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze bahçesi

Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın ön ve arka cephelerinde yer yer kopmuş bölümler bulunmaktadır. Yan yüzlerden biri tamamen korunmuş, diğer yan yüz ise tamamen tahrip olmuştur. Ayrıca korunan ön ve arka cephelerde kymation ile volüt kısımlarının yer yer aşınmış, kırılmış olduğu görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 26 cm Genişlik: 59 cm Derinlik: 52 cm

Abakus Ölçüleri: - Abakus Yüksekliği:-

Sütunun oturduğu çap: 50 cm Dübel Deliği(sütun): 6 cm çap, 1 cm derinlik

ÖN YÜZ (A)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: Tahribat	
	Volüt Çapı:18 cm	Volüt Gözü Çapı:4 cm
	Echinus Genişliği:29 cm	Echinus Yüksekliği:7 cm
	Yumurta genişliği:3,5 cm	Yumurta Yüksekliği: 6 cm
ÖN YÜZ (B)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: Tahribat	
	Volüt Çapı:18 cm	Volüt Gözü Çapı:4 cm
	Echinus Genişliği:29 cm	Echinus Yüksekliği:7 cm
	Yumurta genişliği: 3,5 cm	Yumurta Yüksekliği: 6 cm
YAN YÜZ (A)	Polster Uzunluğu: 20 cm	Balteus Genişliği:12 cm
	Polster Alını Yüksekliği:9 cm	

Tanım: Ön ve Arka cephelerde 3 adet yumurta mızrak ucundan oluşan İon kymationu bulunmaktadır. Echinus köşelerinde üç yapraklı palmet görülür (levha 7a). Yumurta sırası geniş işlenmiş, yumurta ve çanak kısmı arasında geniş ve derin oygu (yuva) bölümü oluşturulmuştur. Başlığın geniş bir kanalis bölümü olduğu olduğu anlaşılmaktadır. Volüt kısmı üç merkezli, bantsız spiralli işlenmiştir.

Volüt göz merkezi, echinus taban seviyesi ile hemen hemen aynı hizadadır (levha 7b).

Korunan yaz yüzde balteus ve polster kısımları işlenmiş, polster alnı bezemesiz bırakılmıştır. Polster bölümünde ortasında derin bir kanal şeklinde verilmiş damar kısmı bulunan kamış yaprak bezemesi bulunmaktadır. Balteus bölümüne ise pul şeklinde asılı yaprak sırası bezemesi işlenmiştir (levha 7c). Balteus bölümü dıştan birer oval bilezikle sınırlandırılır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyıl sonu- İ.S. 3. yüzyıl

(Bingöl 1980: 36 Kat. 176 Taf. 15; 37 Kat. 1 Taf. 16;

85 Kat. 111, 77-78 Taf. 25; Kat. 202 Taf. 26)

Kat. No.: İB-8

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: Kaynarca, Kiliseler mevki

Korunduğu yer: Müze bahçesi

Envanter Numarası: 3711

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın ön ve arka cephelerin bir bölümü ile bir yan yüz korunmuştur. Korunan bölümlerde de yer yer kırık ve kopmuş kısımlar bulunmaktadır.

Başlığın doğal korozyona uğradığı, yer yer karardığı görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 22 cm Genişlik: 42cm Derinlik: 48 cm

Abakus Ölçüleri: 33x50 cm Abakus Yüksekliği: 2cm

Sütunun oturduğu çap: 48 cm Dübül Deliği(sütun): -

ÖN YÜZ (A)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: Tahribat	
	Volüt Çapı:20 cm	Volüt Gözü Çapı:3 cm
	Echinus Genişliği:19 cm	Echinus Yüksekliği:12 cm
	Yumurta genişliği: 4 cm	Yumurta Yüksekliği: 7cm
ÖN YÜZ (B)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: Tahribat	
	Volüt Çapı:20 cm	Volüt Gözü Çapı: 1 cm
	Echinus Genişliği:21 cm	Echinus Yüksekliği:-
	Yumurta genişliği:-	Yumurta Yüksekliği: -
YAN YÜZ (A)	Polster Uzunluğu: 48 cm	Balteus Genişliği:-
	Polster Alnı Yüksekliği:9 cm	

Tanım: Korunan cephelerden birinde İon kymation sırasına ait bir tam yumurta bezemesi ile ok ucu bezemesi korunmuştur. Diğer cephe de ise echinus bölümü tahribata uğramıştır (Levha 8a). Echinus bölümünde ion kymationunun yumurta sayısı ile ilgili bir tahmin yapılamamaktadır. Echinusun köşesinde palmet bezemesi bulunmaktadır. Köşe palmeti birbirinden ayrı, üç yapraklı bir şekilde işlenmiştir. Korunan İon kymation bezemesinde yumurtalar dolgun ve oval hatlara sahiptir. Yumurta ile çanak arasında oygu (yuva) bölümü bulunmaktadır. Yumurta çanaktan ayrı bir şekilde, plastik formda işlenmiştir. Bezemenin alt kısmı tahrip olduğu için yumurta ile çanak arasındaki bağlantı ile ilgili bir tanım yapılamamaktadır. Kanalis bölümünde sigma harfi (S) işlenmiştir (levha 8b). Bu işleme muhtemelen başlığın doğru sütun üzerine yerleştirilmesi için işlenmiştir. Volüt iki merkezli olup, ortasında ince bir silme işlenmiş dar spiralli, derin ve geniş kanallı işlenmiştir. Başlığın volüt göz merkezi, echinus bölümünün alt hizasından yukarıda kalmaktadır.

Yan yüz de ise polster üzerinde üst üste gelecek şekilde yerleştirilmiş yatay yaprak bezemesi işlenmiş, balteus bölümüne yer verilmemiştir(levha 8c). Diğer yan yüz ise tahrip olmuştur (levha 8d).

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: İ.S. 2.-İ.S. 3. yüzyıl (Bingöl 1980: 25 Kat. 78 Taf. 1; 37 Kat. 1-2, Taf. 16; 90 Kat. 199, 291 Taf. 28)

Kat. No.: İB-9

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze, 5 numaralı depo / A3 numaralı raf

Envanter Numarası: 979

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın cephe bölümlerinin yarısı ile bir yan yüz korunmuştur. Korunan ön yüzde sadece volüt bölümü belli olmakta, echinus kısmındaki bezeme programı tahribattan dolayı anlaşılammaktadır. Ayrıca parçanın tamamında aşınma ve korozyona bağlı renk değişimi görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 15 cm Genişlik: 23,5 cm Derinlik: 29 cm
Kor. Abakus Ölçüleri: 33,5 x 16,5 cm Abakus Yüksekliği: 2,5 cm
Sütunun oturduğu çap: - Dübел Deliği(sütun):-

ÖN YÜZ	Volüt Gözleri Arası Genişlik: Tahribat	
	Volüt Çapı:13 cm	Volüt Gözü Çapı:2,5 cm
	Echinus Genişliği: Tahribat	Echinus Yüksekliği: Tahribat
	Yumurta genişliği: Tahribat	Yumurta Yüksekliği: Tahribat
YAN YÜZ		
	Polster Uzunluğu: 29 cm	Balteus Genişliği:8 cm
	Polster Alnı Yüksekliği:5 cm	

Tanım: Başlığın envanter kaydında getirildiği yer belirtilmemektedir. Korunan ön yüzde volüt üç merkezli bir şekilde, derin kanallı, ince bantlı bir şekilde işlenmiştir (levha 9a). Echinus bölümü ile ilgili bir tanım yapılamamaktadır. Yan yüzde polster ve balteus kısımlarında akanthus yaprağı bezemesi bulunmaktadır. Akanthus bezemeleri polster üzerinde yatay, balteus üzerinde ise dikey işlenmiştir. Yapraklar üzerinde matkap kullanımı görülmektedir. Balteus kenarlarda oval formlu birer bilezik ile sınırlandırılmıştır (levha 9b). Polster alnı bezemesiz bırakılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: İ.S. 2.- İ.S. 3. yüzyıl (Bingöl 1980: 101 Kat. 150,156 Taf. 3)

Kat.No.: İB-10

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, 39. kule

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Sur duvarındaki kule üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Parçanın ön ve arka cephesi kule duvarı içerisinde kalmıştır. Duvar

cephesinde yan yüzü görülmektedir. Korunan bölümün yoğun şekilde aşındığı ve birkaç noktadan kırıldığı görülmektedir.

Ölçüler: Detaylı ölçüler duvar yüksekliğinden dolayı alınamamaktadır.

Yükseklik: 23 cm Genişlik: 57,5 cm

Abakus Ölçüleri: - Abakus Yüksekliği:-

Tanım: Başlığın duvar cephesinde görülen kısımlarından volüt bölümü İki merkezli, dar ve dış bükey spiralli, dar ve iç bükey kanallı volüt kısmının göz bölümü küçük işlenmiştir (levha 10a). Polster ve balteus kısmı bezemeli, polster alını sade işlenmiştir. Polster bölümünde yatay kamış yaprağı bezemesi vardır (levha 10b). Balteus bölümünde üst üst dikey şekilde dizilmiş sarmaşık yaprağı bezemesi bulunmaktadır. Polster ve balteus bölümlerinde işlenen bezemeler çizgisel bir şekilde verilmiştir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. - 3. yüzyıl (Bingöl 1980: 84-85 Kat. 310 Taf. 26.-

Herrman 1988: 164-165 Plt. XIII Fig. 32.- Mert 2003: 254, Kat No:6 Res. 18.)

Kat. No.: İB-11

Eser Adı: İon sütun başlığı parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze, 1 numaralı depo/ D1 rafı

Envanter Numarası: 913

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt ve polster kısmının bir bölümü korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 29 cm Genişlik:- Derinlik: -

Abakus Ölçüleri: - Abakus Yüksekliği:4 cm

Sütunun oturduğu çap: - Dübel Deliği(sütun): -

ÖN YÜZ (A)	Volüt Gözleri Arası Genişlik: -	
	Volüt Çapı: Yarı Çap 12,5 cm	Volüt Gözü Çapı: -
	Echinus Genişliği:-	Echinus Yüksekliği:-
	Yumurta genişliği:-	Yumurta Yüksekliği:-
YAN YÜZ (A)	Polster Uzunluğu: 20 cm	Balteus Genişliği:-
YAN YÜZ (B)	Polster Uzunluğu:13 cm	Balteus Genişliği:-

Tanım: Envanter kayıtlarında başlığın buluntu yeri belirtilmemiştir. Parça birbirini kesen volüt bölümlerinden ve polster kısmından oluşmaktadır (levha 11a). Başlığın yapıların köşe kısımlarını süsleyen başlıklardan olduğu düşünülmektedir. Polster bölümünde pul şeklinde işlenmiş yatay yaprak bezemesi bulunmaktadır (levha 11b). Yaprakların detay işçiliği verilmemiştir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 3- 4 yüzyıl (Bingöl 1980: 90 Kat. 45 Taf. 27; Kat. 199 Taf. 28)

Kat. No.: İB-12

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri:-

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 74-75. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Sur duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Başlığın volüt ve echinus kısmının bir bölümü korunmuştur. Korunan bölümlerde de yer yer aşınmalar ve kopmalar mevcuttur. Başlığın yan yüzleri ve arka cephe duvar içinde kaldığı için tanım yapılamamaktadır

Ölçüler: Ölçüler sur duvarının yüksekliğinden dolayı alınmamıştır.

Yükseklik: 23 cm

Genişlik:-

Derinlik:-

Abakus Ölçüleri: - Abakus Yüksekliği:- Sütunun oturduğu çap: -
Dübel Deliği(sütun): -

Tanım: Başlığın abakus bölümü sade işlenmiştir. Volüt iki dönüş yapmakta, spiraller bantlı ve düz, kanallar geniş ve iç bükey işlenmiştir. Volüt gözü büyük verilmiştir. Echinus bölümünde tahrip olmasına karşın korunmuş bir adet yumurta bezemesi bulunmaktadır. Bezemenin geri kalanı tahribata uğramıştır. Yumurta bezemesinin ince bir forma sahip olduğu ve çanakdan ayrı olduğu görülmektedir. Yumurta ile çanak arasında derin bir oyuğu (yuva) bulunmaktadır. Yumurtanın alt bölümü sivri bir forma sahiptir (levha 12a).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-13

Eser Adı: İon sütun başlığı parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 78-79. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Sur duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Başlığın volüt ve echinus kısmının bir bölümü korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 17 cm Genişlik (volütlerle beraber): 26 cm Derinlik: 25 cm

Tanım: Volüt iç bükey ve geniş ve derin kanallı yapılmıştır. Spiral iki merkezli ve dar çizilmiştir. Volüt gözü büyük işlenmiştir. Gözün ortasında nokta benzeri bir çıkıntı olduğu görülmektedir. Echinus bölüme geçişte köşe palmeti görülmektedir. Echinus bölümünde ion kymation bezemesine ait bir tane yumurta bulunmaktadır. Yumurta çanak kısmından ayrı, plastik bir formda verilmiştir. Yumurta ile çanak arasında derin bir oyuğu (yuva) bölümü görülmektedir (levha 12b). Bezemenin geri kalan bölümlerinin tahrip olması nedeniyle detaylı bir tanım yapılamamaktadır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-14

Eser Adı: İon sütun başlığı parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: Lefke Kapı, Şehir tarafı

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece sol volüt ile polster bölümünün bir kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 28,5 cm Çap: 21,5 cm Kor. Derinlik: 19 cm

Tanım: Başlığın volüt kısmı iki merkezli dönüş yapmakta, kanallar iç bükey derin, spiral çizgisi ise bantlı ve düz, volüt gözü de büyük işlenmiştir (levha 13a).

Polster bölümde iki adet kamış yaprağı motifi görülmektedir. Yaprakların damarları ortada iki çizgisel kanalla belirtilmiştir (levha 13b). Kamış yaprağı hacimli verilmiş, polster zemininde plastik bir görünüm vermektedir. Malzemenin üzerindeki harç izlerinden Lefke Kapının şehire bakan kuzey bölümünde devşirme malzeme olarak kullanıldığını söylenebilir. Tespit sırasında atıl bir şekilde bu mevkide bulunmaktadır.

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: -

Kat. No.: İB-15

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: Lefke Kapı, Kuzey Cephesi

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlık duvar üzerinde devşirme olarak kullanılmıştır. Cephe kısmı tamamen, yan yüzdeki bölümlerinde ise yer yer tahrip olmuş kısımlar bulunmaktadır.

Ölçüler: Detaylı ölçüler duvar yüksekliğinden dolayı alınamamaktadır.

Yükseklik: 20 cm

Genişlik: 23 cm

Derinlik: 44,5 cm

Abakus Ölçüleri:

Abakus Yüksekliği:

Tanım: Başlığın cephe kısımlarının tanımı yapılamamaktadır. Aşınma ve kopma nedeniyle parçanın sadece taş yüzeyi günümüze kalmıştır (levha 14a). Başlığın yan yüzünde ise polster bölümü sade, balteus kısmı ise iki geniş oval bant şeklinde işlenmiştir (levha 14b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-16

Eser Adı: İon sütun başlığı, Volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 106-107. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Sur duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 40 cm

Tanım: Volüt üç merkezli dönüş yapmaktadır. Volüt spiralleri bantsız, ince ve düz, volüt kanalları ise içbükey şekilde derin işlenmiştir. Volüt gözü küçük işlenmiştir. Volüt gözü dışarıya doğru çıkıntı yaptığı görülmektedir (levha 15a).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: Roma İmparatorluk Dönemi

Kat. No.: İB-17

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 90-91. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın abakus ve sağ volüt bölümünün bir kısmı korunmuştur. Bezemelerin işlendiği alanlar kopmuştur. Parçanın cephe yüzü duvar üzerinde görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 20 cm Genişlik: 35 cm Derinlik: 20 cm

Abakus Ölçüleri:-

Abakus Yüksekliği:-

Sütunun oturduğu çap: -

Dübel Deliği(sütun): -

Tanım: Abakus bölümü sade bir işçiliğe sahiptir. Volüt kısmı iki merkezli dönüş yapmaktadır. Volüt spiralleri bantsız, oval işlenmiştir. Volüt kanalları ise geniş ve iç bükey verilmiştir. Aşınmış olmasına rağmen volüt gözünün büyük işlendiği görülmektedir (levha 15b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-18

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri:-

Korunduğu Yer: İç Sur, 111. kule

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın echinus bölümü tamamen tahrip olmuştur. Volüt ve abakus bölümlerinde de yer yer kopmuş bölümler görülmektedir.

Ölçüler: Ölçüler sur duvarının yüksekliğinden dolayı alınamamıştır.

Tanım: Başlığın abakus bölümü sade bir işçiliğe sahiptir. Volüt iki merkezli, geniş kanal ve spiralli işlenmiştir. Volüt gözü büyük işlenmiştir (levha 16a).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-19

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 111-112. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın sol volüt kısmı dışında bütün bölümleri tahrip olmuştur. Echinus ve abakus bölümlerinin taş yüzeyi korunmuştur.

Ölçüler: Ölçüler sur duvarının yüksekliğinden dolayı alınamamıştır.

Yükseklik: 25 cm

Tanım: Başlık duvar cephesinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Volüt iki merkezli çizilmiştir. Spiraller geniş bantlı ve geniş kanallı olup, sığ işlenmiştir. Volüt gözü büyük verilmiştir. Echinus ve abakus bölümleri arasında kanalis bölümünün bulunmadığı görülmektedir. Bezemeli bölümlerin tahrip olmasından dolayı tanım yapılamamaktadır (levha 16b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-20

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 74-75. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sol cephe kısmı tahrip olmuştur. Korunan sağ bölümünde büyük bir bölümünde kopmuş, kırılmış alanlar görülmektedir.

Ölçüler: Ölçüler sur duvarının yüksekliğinden dolayı alınamamıştır.

Yükseklik: 25 cm Genişlik: 27 cm

Tanım: Başlığın korunan bölümlerinde echinus kısmında yumurta ok ucu bezemesine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bölümün yoğun aşınmaya maruz kalmasından dolayı tanım yapılamamaktadır. Volüt kısmı ise iki merkezli dönüşe sahip olup, derin kanallı, dar ve bantlı spiral ile bezenmiştir. Volüt gözünün de tanımı yapılamamaktadır (levha 17a).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-21

Eser Adı: İon sütun başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 74-75. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece taş formu korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 18 cm Genişlik: 47 cm

Detaylı ölçüler duvar yüksekliğinden dolayı alınamamaktadır.

Tanım: İon sütun başlığına ait taş form. Başlığın sadece formu korunmuştur. Sur duvarı üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. (levha 17b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-22

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 10-11. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur. Korunan bölümde de kopmuş ve kırık kısımlar mevcuttur.

Ölçüler: Derinlik: 25 cm Çap:37 cm

Tanım: Volüt spiralleri derin iç bükey kanallı olup, spiral çizgisi bulunmamaktadır. Spiral iki dönüş yapmaktadır. Form olarak oval ve bantsız işlenmiştir. Volüt gözü büyük verilmiştir (levha 18a).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-23

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 10-11. kule arası

Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı ile bu bölümün üzerindeki abakus kısmı korunmuştur. Korunan bölümde de yer yer kırıklar vardır.

Ölçüler: Yükseklik: 18,5 cm Genişlik (Volütlerle beraber): 16,5 cm
Çap: 15cm

Tanım: Volüt spiralleri iç bükey kanallı olup derin değildir. Spiral iki dönüş yapmaktadır. Volüt gözü küçük boyuttadır (levha 18b). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-24

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 29-32. kule arası

Envanter No.: -

Malzeme: Beyaz Mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 22 cm Çap: 24 cm

Tanım: Volüt spiralleri iç bükey geniş kanallı olup fazla derin değildir. Spiral iki dönüş yapmaktadır. Ayrıca spiraller bantlı işlenmiştir. Volüt gözü küçük boyuttadır. Parçanın echinus bölümüne geçiş bölümünde kopmalar ve kırılmalar nedeniyle bu bölümdeki bezeme programı anlaşılabilir değildir (levha 19a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-25

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 56-57. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmının bir bölümü korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 18 cm Çap: 20 cm

Tanım: Volüt spiralleri iç bükey geniş kanallı olup derindir. Volüt iki dönüş yapmaktadır. Ayrıca spiral bantlı işlenmiştir. Volüt gözü büyüktür (levha 19b). Başlık devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-26

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 56-57. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Sütun başlığının sadece volüt kısmı korunmuştur. Volüt üzerinde de yer yer tahribat gözlemlenmektedir.

Ölçüler: Çap: 32 cm

Tanım: Volüt üç merkezli bir dönüş yapmaktadır. Volüt kanalları iç bükey, spiraller oval ve bantlı işlenmiştir (levha 20a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-27

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 56-57. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Sütun başlığının sadece volüt kısmı ile abakus bölümünün küçük bir kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 29 cm Kor. Abakus Ölçüleri: 13,5 x 27,5 cm

Çap: 27,5 cm Derinlik (Ölçülebilen): 25 cm

Tanım: Volüt spiralleri bantlı ve dar işlenmiş, kanallar derin, spiraller üç merkezli bir dönüş yapmaktadır. Volüt gözü büyüktür (levha 20b). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-28

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 56-57. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Sütun başlığının sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 27,5 cm

Tanım: Volüt parçası. Volüt spiralleri iç bükey dar kanallıdır. Spiral iki merkezli dönüş yapmakta ve dolgun çizilmiştir (levha 21a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-29

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 56-57. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Sütun başlığının volüt ve abakus kısımları korunmuştur. Volüt üzerinde de yer yer kırıklar mevcuttur. Abakus bölümün aşınmıştır.

Ölçüler: Yükseklik: 31 cm Çap: 33 cm

Tanım: Volüt spiralleri, ince ve bantlı, geniş kanalıdır. Spiral üç merkezli dönüş yapmaktadır. Volüt gözü işlenmiştir. Volütün echinus bölümüne geçişte görülen tahribat bu bölümde köşe palmeti olduğu izlenimi uyandırmaktadır (levha 21b). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-30

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 56-57. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 22 cm

Tanım: Volüt parçası. Volüt, spiralleri bantlı, kanalı geniş ve derin işlenmiştir. Spiral üç merkezli dönüş yapmaktadır. Volüt gözü işlenmiştir (levha 22a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-31

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 56-57. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur. Parça, muhtemelen aynı başlığa ait başka bir volüt yan yana işlenmiştir.

Ölçüler: Çap: 22 cm

Tanım: Volüt parçası. Volüt, spiralleri bantlı, kanalı geniş ve derin işlenmiştir. Spiral üç merkezli dönüş yapmaktadır. Volüt gözü işlenmiştir (levha 22a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-32

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 57-58. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt ile abakus bölümün bir kısmı korunmuştur. Korunan bölümlerde de yoğun aşınma ve kırık görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 18 cm Çap: 23 cm

Tanım: Volüt spiralleri ince çizilmiş, bantsız, geniş kanallı ve derindir. Spiral iki merkezli dönüş yapmaktadır. Echinus bölüme geçişte kopmalara rağmen köşe palmetine ait izler bulunmaktadır. Başlığın abakus kısmı dar işlendiği görülmektedir (levha 23a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-33

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 67-68 . kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 18,5 cm Çap: 13,5 cm

Tanım: Volüt spiralleri ince ve bantlı, kanalları geniş ve derin yapılmıştır. Spiral iki merkezli dönüş yapar. Volüt gözü küçük işlenmiştir. Echinus kısmına geçiş bölümünde palmet işleri görülmektedir (levha 23b). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-34

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 86-87. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 27 cm

Tanım: Volüt spiralleri bantsız, kanalları geniş ve fazla derin yapılmamıştır. Spiral iki merkezli dönüş yapar. Volüt gözü küçük işlenmiştir (levha 24a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-35

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri:-

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 100-101. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmının bir bölümü korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 15 cm

Tanım: Volüt spiralleri geniş ve bantlı, kanalları ise geniş ve derin işlenmiştir. Volüt gözü büyük işlenmiştir (levha 24b). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-36

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Şehir tarafı, 102-103. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur. Korunan parçanın tamamı yoğun aşınmaya maruz kalmıştır.

Ölçüler: Çap: 20 cm

Tanım: Volüt iki merkezli dönüş yapar. Göz kısmı küçük işlenmiştir (levha 25a). Parça devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-37

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri:

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 104-105a. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Parçanın sadece volüt kısmı korunmuş olup, bu bölümde de kırık ve kopmuş olduğu görülmektedir.

Ölçüler: Çap: 20 cm

Tanım: Volüt spiralleri bantlı, kanalları derin yapılmıştır. Spiral iki merkezli dönüş yapar. Volüt gözü büyük işlenmiştir (levha 25b). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-38

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 106-107. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer?

Korunma Durumu: Başlığın volüt ve abakus bölümlerinin bir kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 15 cm

Tanım: Volüt bölümün yarısı kopmuş olduğu için tanım sağlıklı yapılamamaktadır. Başlıkta, volütten echinusa geçişte kopmalar olmasına rağmen köşe palmeti olduğu izlenimi bırakmaktadır. Abakus kısmı ince işlenmiştir (levha 26a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-39

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 106-107. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer?

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 15 cm

Tanım: Volüt spiralleri ince ve bantsız, kanalları ise geniş ve iç bükey işlenmiştir. Spiral iki merkezli dönüş yapar. Volüt gözü küçük işlenmiştir (levha 26b). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-40

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: İç sur, Kır tarafı, 105a-106. kule arası

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur. Korunan bölümün de yarısı tahrip olmuştur.

Ölçüler: -

Tanım: Volüt parçası. Volüt üç merkezli dönüş yapar, ince spiralli ve geniş kanallıdır (levha 27a). Devşirme malzeme olarak sur duvarında kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-41

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: Dış Sur, 67. Kule

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Parçanın sadece taş formu korunmuştur.

Ölçüler: Çap: 21 cm

Tanım: Volüt parçasının sadece taş formu korunduğu için tanım yapılamamaktadır (levha 27b). Parça, geç dönem sur duvarı üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-42

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: Dış Sur, 67. Kule

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı ile echinus kısmının bir bölümü korunmuştur. Bu bölüm de yoğun aşınma görülmektedir.

Ölçüler: Çap: 12,5 cm Kor. Genişlik: 21 cm

Tanım: Volüt, iki merkezli dönüş yapmakta. Spiralleri bantlı olup, geniş ve oval verilmiştir. Volüt gözü küçük işlenmiştir (levha 28a). Parça, geç dönem sur duvarı üzerinde devşirme olarak kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-43

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: Güçlü sokak, 4 No'lu bina duvarı üzerinde

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: Kor. Genişlik: 25 cm Çap: 19 cm

Tanım: Volüt iki merkezli dönüş yapar, spiraller bantlı ve düz işlenmiştir. Parçada, echinusa geçiş bölümünde kopmalar olmasına rağmen bu bölümde bir bezemenin olduğu düşünülmektedir (levha 28b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: İB-44

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: Maltepe caddesi, II. Murat Hamamı duvarı üzerinde

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur.

Ölçüler: -

Tanım: Volüt parçası. Volüt üç merkezli dönüş yapar. Spiraller ince, bantlı ve düz yapılmıştır. Volüt gözü büyük işlenmiştir (levha 29a). Parça II. Murat Hamamında, yapının caddeye bakan dış duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: -

Kat. No.: İB-45

Eser Adı: İon volüt parçası

Buluntu Yeri: -

Korunduğu Yer: Ayasofya kilisesi/Orhan Camii, Yapının iç kısmında, kuzey nef duvarında

Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz Mermer

Korunma Durumu: Başlığın sadece volüt parçası korunmuştur. Volüt üzerinde kırık kısımlar ile birlikte kilisenin restorasyonunda kullanılan harç izleri görülmektedir.

Ölçüler: Çap: 18 cm

Tanım: Volüt parçası. Volüt iki merkezli dönüş yapmakta, spiralleri ince ve bantlı olup, geniş ve içbükey bir kanala sahiptir. Volüt gözü küçük boyuttadır (levha 29b). Parça, Ayasofya kilisesinin duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih:-

KORİNTH KATALOG

Kat. No.: KORB-1

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze 1 nolu depo, A2 rafı

Müze Envanter Numarası:272

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Müze deposunda korunan eserin sadece kalathos kısmı korunmuştur. Korunan bölümün genelinde de kırık ve aşınmış yüzeyler bulunmaktadır.

Ölçüler: Yükseklik: 30 cm Abakus Ölçüleri: 25x27 cm
Alt Çap: 20 cm Abakus Yüksekliği: 6cm
Dübel Deliği(sütun): 4,5x5x3 cm Kalathos Yüksekliği:24 cm
5x5x2,5 cm

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprağı (Alt Sıra)	İkinci Sıra Kenger Yaprağı (Üst Sıra)
Yaprak Sayısı: 5	Yaprak Sayısı:5
Yükseklik:13 cm	Yükseklik: 10 cm
Alt Genişlik:-	Alt Genişlik:-
Üst Genişlik:-	Üst Genişlik:-
Göz Sayısı:-	Göz Sayısı:-
Göz Uzunluğu:-	Göz Uzunluğu:-
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği:-	Göz Derinliği:-
Yaprakların Rölyef Yüksekliği:-	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:-
Alt Kısmı: -	Alt Kısmı:-
Üst Kısmı:-	Üst Kısmı:-

Tanım: Müze envanter defterinde parçanın buluntu yeri belirtilmemiştir. Kalathos kısmı korunan başlık, iki sıra akanthus yaprağı ve kaulis bezemelerine sahiptir (levha 30a).

Alt sıra yaprak sırası taban bileziğinden itibaren yükselmektedir. Alt sıra kalathos yüzeyine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların birbirleriyle teması yoktur. Yaprakların sadece ana damar bölümü korunmuştur. İnce ve oval işlenen ana damarın iki yanında ince ve derin kanallar bulunmaktadır. Üst sıra, alt sıranın arasından ve hemen hemen bittiği noktadan başlayarak kalathos yüzeyinde yükselmektedir. Yaprak damarları ince ve oval işlenmiştir. Yaprak damarları arasında ince ve derin kanallar bulunmaktadır (levha 30b).

Kalathosun çanak kısmında üst sıra akanthus yapraklarının arasından yükselen kaulis bezemeleri bulunmaktadır. Kaulisler uzun ve kalın işlenmiştir. Kaulislerin taşıdığı yaprak kadehlerinin işçiliği de akanthus özellikleriyle aynıdır. Yaprak kadehlerinden çıkan heliks sapları görülmektedir. Heliks kısımları tahrip olmuştur. Bezemelerin yoğun tahribata uğramasından dolayı detaylı bir tanımı yapılamamaktadır (levha 30c).

Kaynakça:

Yayınlanmamış

Tarih:

İ.S 1. yüzyılın ilk yarısı (Heilmeyer 1970: 78-79 Taf. 20, 3-5;
85 Taf. 23, 4)

Kat. No.: KORB-2

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:288

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Parçanın bir kısa ve uzun yüzünde abakus levhasından başlayarak kalathosun orta bölümüne kadar inen kopmuş bir alan görülmektedir. Parçanın hava şartlarından dolayı mermer renginin değiştiği, bitkisel bezemelerin aşınmış olduğu gözlemlenmiştir.

Ölçüler: Yükseklik: 50 cm Abakus Ölçüleri: 67x49 cm
Alt genişlik: 55x43 cm Abakus Yüksekliği: 6 cm
Kalathos Yüksekliği: 44 cm
Dübel Deliği(abakus üstünde iki adet):1- 8x7x3 cm Kanal uzunluğu: 22 cm
2- 8x7x3 cm Kanal uzunluğu: 22 cm

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı (Alt sıra)	İkinci Sıra Kenger Yaprığı (Üst sıra)
Yaprak Sayısı:11	Yaprak Sayısı:11
Yükseklik:16 cm	Yükseklik:12 cm
Alt Genişlik:11 cm	Alt Genişlik: 5 cm
Üst Genişlik:9 cm	Üst Genişlik: 10 cm
Göz Sayısı:2	Göz Sayısı:2
Göz Uzunluğu:1 cm	Göz Uzunluğu: 1 cm
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği:1cm	Göz Derinliği:1cm
Yaprakların Rölyef Yüksekliği:3 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:6,5 cm
Alt Kısmı:	Alt Kısmı:
Üst Kısmı:	Üst Kısmı:

Tanım: : Envanter defterinde eserin buluntu yeri belirtilmemiştir.

Alt yaprak sırası başlığın taban kısmından başlayarak yükselir. Aralıklı yerleştirilmiş yaprakların birbirleriyle temasları yoktur. Formları oval ve dolgun damarlı, ince ve derin kanallıdır. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. Yaprak dişleri kısa ve sivridir. Yapraklar kalathos yüzeyinden rölyef yüksekliği kadar ayrıdır. Akanthus yapraklarının belirgin biçimdeki plastik hacimleri ile öne doğru çıkmaları ve yüzeyel olmayan kapalı gözlerin derin oyulmalarıyla, ışık-gölge etkisi yaratılmaya çalışılmıştır (levha 31a).

Üst yaprak sırası, alt sıranın arasından, hemen hemen orta noktasına gelen bir noktadan başlayarak kalathos yüzeyinde yükselirler. Oval ve dolgun ana damar derin kanallarla süslenmiştir. Yapraklar, orta bölümden başlayarak üst kısmına doğru kalathos yüzeyinden dışa doğru sarkmaktadır. Yaprakların yan dilimleri alt sıranın üstünde birleşerek köprü kurmaktadır. Üst sıranın yaprak dilimleri arasında da damla şeklinde kapalı alanlar mevcuttur. Derin kanalların işlenmesi ve yaprakların orta-üst kısımlarının dışbükey sarkması başlığa ışık-gölge etkisi yaratmıştır. Alt sıra ile üst sıra arasındaki işçilikler benzerdir. Aralarındaki tek fark olarak üst sıranın kalathos yüzeyinden ayrılması, sarkması, verilebilir (levha 31b).

Başlığın çanak kısmında kaulis kökleri, heliks ve volüt bantları işlenmiştir. Ayrıca heliks kıvrımları arasından abakus levhasına doğru uzanan abakus çiçeği sapı görülmektedir. Kaulisler(ölçüleri 5 cm genişlik, 13 cm yükseklik), üst sıra yaprakların arasından çıkar. Akanthus yapraklarının

işçilikleri ile aynı olan kaulis çanakları arasından volüt ve heliks bantları çıkmaktadır. Volüt kısımları tahrip olan başlığın heliksleri korunmuştur (levha 31c).

Kalathosun dudağında ince profilden sonra kalın abakus levhası gelmektedir. Abakus levhası bezemesiz işlendiği görülmektedir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: Hadrian dönemine (İ.S.117-138)

(Ötüken 1996: 179 Taf 30/2 BM18.- Başaran 1999: 18 Res. 5.-

Fischer 2010: 28-29 Nr. 40-4.- Ekmekçi-Yolsal 2016: 265 Kat. No. 3.2)

Kat. No.: KORB-3

Eser Adı: Oluklu/yivli Korinth başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz-Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın kalathos ve abakus formunun hemen hemen tamamının korunduğu görülmektedir. Kalathos üzerindeki akanthus yapraklarının aşınmış olduğu ve yer yer kırık kısımlarının olduğu görülmektedir. Abakus bölümünde ise levhanın köşelerinde kırık bölümler bulunmaktadır. Ayrıca başlığın üzerinde, kalathostan akabus bölümüne kadar uzanan dikdörtgen şeklinde bir oyuk bulunmaktadır.

Ölçüler: Yükseklik: 34 cm

Abakus Ölçüleri: 43x43 cm

Çap: 31 cm

Abakus Yüksekliği: 9 cm

Kalathos Yüksekliği: 25 cm Dübél Deliği(sütun): 9 cm çap, 1 cm derinlik

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yapağı	İkinci Sıra Kenger Yapağı
Yaprak Sayısı:8	Yaprak Sayısı:-
Yükseklik:17 cm	Yükseklik:-
Alt Genişlik:9 cm	Alt Genişlik: -
Üst Genişlik:8cm	Üst Genişlik:-
Göz Sayısı:4	Göz Sayısı:-
Göz Uzunluğu:-	Göz Uzunluğu:-
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği:-	Göz Derinliği:-
Yaprakların Rölyef Yüksekliği:	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:-
Alt Kısmı:2 cm	Alt Kısmı:-
Üst Kısmı:2cm	Üst Kısmı:-

Tanım:

Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası olmadığından dolayı nereden getirildiği ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Eserin kalathos kısmında tek sıra akanthus yapağı ve onun üzerinde bergama bezemesi(dil/oluk/yiv) bulunmaktadır (levha 32a).

Akanthus yaprakları kalathos yüzeyine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların kalathos bölümünün büyük bir kısmını dolduracak şekilde uzun işlendiği görülmektedir. Yaprakların yan bölümlerinin yan yaprakla temas ettiği, tahribata rağmen hissedilmektedir. Bu bölümlerde kapalı alanlar oluşmuştur. Yaprakların ana damarı ince ve oval, kanallar derin işlenmiştir. Yaprak dişleri de sivri bir yapıdadır. Dişlerin kendi kıvrımlarından dolayı yaprakların üzerinde oval kapalı alanlar oluşmuştur. Akanthus yapraklarının

bittiği kısımda Bergama bezemesi(dil/oluk/yiv) başlayarak kalathos dudağına kadar uzanmaktadır. Bu bezeme kalathos yüzeyinin kaplayacak şekilde yan yana, sıkı bir şekilde işlenmiştir. Bezeme küçük boyutlarda(5 cm yükseklik, 5 cm genişlik) işlenmiştir. Bezeme “S” kıvrımı almamış, her biri ayrı bantla sarılmaktadır. Bantlar arasında çok az boşluk vardır. Her bir bezemenin alt kısmında yarım daire şeklinde işlenmiş motif görülür. Bezemelerin ağız kısmı yuvarlatılmış, derin oyulmamıştır. Kalathos dudağı belirgindir. Abakus levhası kare şeklindedir. Levha üzerinde ince bir şekilde iki silme işlenmiştir. Levha sade bir şekilde bezemesiz bırakılmıştır (levha 32b).

Başlığın genelinde ikinci kullanıma ait bir bölüm bulunmaktadır. Başlığı boydan boya geçen dikdörtgen şeklinde bir oyuk bulunmaktadır (levha 32c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: KORB-3 numaralı başlık Geç Hadrian dönemine tarihlenmektedir.
(Başaran 1999: 21 Res. 11.- Çelik 2009: 47 Lev. XXXV Res. 69)

Kat. No.: KORB-4

Eser Adı: Kamış yapraklı Korinth başlığı

Bulut Yeri: -

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:286

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Parçanın her iki abakus köşesinde kopmuş bölümler bulunmaktadır. Parçanın korozyondan dolayı renginin değiştiği, bezemelerinde yer yer kırık ve aşınmış kısımların olduğu görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 42 cm Abakus Ölçüleri: 67x67 cm
Alt Çap: 45 cm Abakus Yüksekliği: 11,5 cm
Kalathos Yüksekliği:30,5 cm Döbel Deliği(sütun): -

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yapağı	İkinci Sıra Kenger Yapağı
Yaprak Sayısı:8	Yaprak Sayısı:-
Yükseklik:15 cm	Yükseklik: -
Alt Genişlik:13 cm	Alt Genişlik:-
Üst Genişlik:11cm	Üst Genişlik:-
Göz Sayısı:2	Göz Sayısı:-
Göz Uzunluğu:3x1,5 cm	Göz Uzunluğu:-
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği:1,5cm	Göz Derinliği:-
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:1,5 cm Üst Kısmı:1,5cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:- Alt Kısmı:- Üst Kısmı:-

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin, envanter defterinde nereden getirildiği belirtilmemiştir. Eserin kalathos kısmında tek sıra akanthus yaprağı ve onun üzerinde saz/kamış yaprağı bezemesi bulunmaktadır (levha 33a).

Akanthus yaprakları kalathos yüzeyine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların yan bölümlerinin yan yaprakla temas ettiği, tahribata rağmen görülmektedir.. Bu bölümlerde kapalı alanlar oluşmuştur. Yaprakların ana damarı ince ve düz, kanallar derin işlenmiştir. Yaprak dişleri de sivri bir yapıdadır. Dişlerin kendi kıvrımlarından dolayı yaprakların üzerinde damla şeklinde kapalı alanlar oluşmuştur. Akanthus yapraklarının bittiği kısımda

saz/kamış yaprağı bezemesi başlayarak kalathos dudağına kadar uzanmaktadır. Bu bezeme kalathos yüzeyinin kaplayacak şekilde yan yana, sıkı bir şekilde işlenmiştir. Bezemelerin her biri 11 santimetre yüksekliğinde, 3cm genişliğinde işlenmiştir. Bezeme “S” kıvrımı almamıştır. Yapraklar arasında çok az boşluk vardır. Yaprakların ortasında derin kanal işlenmiştir. Kalathos dudağı belirgindir (levha 33b). Abakus levhası kare şeklinde ve oldukça kalındır. Levha üzerinde ince silme işlenmiş, bunun üzerinde oval dış bükey bir formdan sonra ince bir silme daha işlenmiştir. Abakus levhası sade bir şekilde bezemesiz bırakılmıştır (levha 33c).

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: İ.S 140-150. (Başaran 1997: 15 Res. 19.- 1999: 21 Res. 11)

Kat. No.: KORB-5

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Parçanın sadece bir yüzü korunmuştur. Korunan yüzün de büyük bir bölümü kopmuştur.

Ölçüler: Yükseklik: 67 cm Abakus Ölçüleri(Korunan): 38x29 cm
Alt Çap: 50 cm Abakus Yüksekliği: 12 cm
Dübel Deliği(sütun):- Kalathos Yüksekliği: 55 cm

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:7	Yaprak Sayısı:5
Yükseklik:29 cm	Yükseklik:29 cm
Alt Genişlik:19 cm	Alt Genişlik:-
Üst Genişlik:16 cm	Üst Genişlik:-
Göz Sayısı:2	Göz Sayısı:2
Göz Uzunluğu:4x1 cm	Göz Uzunluğu:4x1 cm
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği:2 cm	Göz Derinliği:2,5 cm
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:2 cm Üst Kısmı:3 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:- Üst Kısmı:5 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası bulunmamaktadır. Parçanın müzeye nereden getirildiği ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Alt sıra yaprak sırası başlığın taban kısmında başlayarak yükselir. Aralıklı yerleştirilmiş yaprakların birbirleriyle temasları yoktur. Oval ve ince damarlar işlenen yaprakların ince derin kanalları vardı. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. Yaprak dişleri sivri, yaprak dilimleri geniş işlenmiştir. Geniş ve uzun işlenen yapraklar kalathos yüzeyinden rölyef yüksekliği kadar ayırır. Akanthus yapraklarının belirgin biçimdeki plastik hacimleri ile öne doğru çıkmaları ve derin damla şeklindeki kapalı alanlar ve derin kanallarla ışık-gölge etkisi yaratılmaya çalışılmıştır (levha 34a).

Üst yaprak sırası, alt sıranın arasından, hemen hemen bittiği noktadan başlayarak yükselirler. Oval ve ince damarlar işlenen yaprakların ince derin

kanalları vardı. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. Yaprak dişleri sivri, yaprak dilimleri geniş işlenmiştir. Geniş ve uzun işlenen yaprakların üst kısımları başlık yüzeyinden sarkmaktadır. Yaprakların yan kısımlarının birbirlerine birleşmeye başladıkları söylenebilir. Derin kanalların işlenmesi ve yaprakların üst kısımlarının dışbükey sarkması başlığa ışık-gölge etkisi yaratmıştır (levha 34b). Alt sıra ile üst sıra arasındaki işçilikler benzerdir. Aralarındaki tek fark olarak üst sıranın kalathos yüzeyinden ayrılması, sarkması, verilebilir.

Başlığın çanak kısmında kaulis kökleri, heliks işlenmiştir. Ayrıca heliks kıvrımları arasından abakus levhasına doğru uzanan abakus çiçeği sapı görülmektedir. Kaulisler üst sıra yaprakların arasından çıkar. Akanthus yapraklarının işçilikleri ile aynı olan kaulis çanakları arasından heliks bantları çıkmaktadır. Volüt kısımları tahrip olan başlığın heliksleri korunmuştur. Kalathosun dudağında ince profilden sonra kalın abakus levhası gelmektedir. Levha yatay bir silme ile ortada sınırlandırılmıştır. Alt bölümde çizgisel ranke motifi işlenmiştir. Bu bölümün ortasına ise abakus çiçeği işlenmiştir. Üst bölümde ise ion kymationu bezemesi görülmektedir (levha 34c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyıl ortaları (Heilmeyer 1970: 87 Taf. 25, 3-4.- İdil 1984: 13 Lev.7, 2. Başaran 1997: 10 Res. 8; 12 Res. 12)

Kat. No.: KORB-6

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri: İznik Roma Tiyatrosu, 1984 kazı sezonu, 35.parsel bahçe

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:2558

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Parçanın yarısı tahribattan dolayı eksiktir. Korunan yüzde de abakus levhasında ve kalathos kısmında yer yer kırıklar görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 66 cm Abakus Ölçüleri(ölçülebilen): 33x59 cm
Alt Çap: 58 cm Abakus Yüksekliği: 11 cm
Kalathos Yüksekliği: Dübél Deliği(sütun):-

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yapağı	İkinci Sıra Kenger Yapağı
Yaprak Sayısı:3	Yaprak Sayısı:3
Yükseklik:25 cm	Yükseklik:15 cm
Alt Genişlik:22 cm	Alt Genişlik:8 cm
Üst Genişlik:20 cm	Üst Genişlik:24 cm
Göz Sayısı:	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı: Üst Kısmı:3,5 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı: Üst Kısmı:5 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter kayıtlarında İznik Roma Tiyatrosu'ndan, 1984 kazı sezonunda 35 nolu parsel bahçe kodlu alanda tespit edildiği ve getirildiği belirtilmektedir.

Alt sıra yaprak sırası başlığın taban kısmında başlayarak yükselir. Aralıklı yerleştirilmiş yaprakların alt yan bölümleri birbirlerine temas etmektedir (levha 35a). Oval ve ince damarlar işlenen yaprakların ince derin kanalları vardı. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. Bu örnekte kapalı alanlar aynı kısımda ikiye çıkarılmıştır. İlk yaprak dişi ile oluşturulan kapalı alan ikinci yaprak dişinin de aynı yaprak dilimine kıvrılması ile art arda ikinci kapalı alan oluşturulmuştur. Yaprak dişleri sivri işlenmiştir. Geniş ve uzun işlenen yapraklar kalathos yüzeyinden rölyef yüksekliği kadar ayırır. Akanthus yapraklarının belirgin biçimdeki plastik hacimleri ile öne doğru çıkmaları ve derin damla şeklindeki kapalı alanlar ve derin kanallarla ışık-gölge etkisi yaratılmaya çalışılmıştır.

Üst yaprak sırası, alt sıranın arasından, hemen hemen bittiği noktadan başlayarak yükselirler. Oval ve ince damarlar işlenen yaprakların ince derin kanalları vardı. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. Yaprak dişleri sivri işlenmiştir. Geniş ve uzun işlenen yaprakların üst kısımları başlık yüzeyinden sarkmaktadır. Yaprakların yan kısımlarının birbirlerine birleşmeye başladıkları söylenebilir. Derin kanalların işlenmesi ve yaprakların orta kısımlarından itibaren dışbükey sarkması başlığa ışık-gölge etkisi yaratmıştır (levha 35b).

Alt yaprakların üst yapraklarla aynı boyutta işlenmiştir. Üst yaprakların ana damarı alt sıraya göre daha kalın işlenmiştir. Başlığın çanak kısmında, üst sıranın arasından başlayarak abakus levhasına kadar yükselen bitki sapları görülmektedir. Kalathos dudağı belirgindir. Kalathosun dudağında ince profilden sonra kalın abakus levhası gelmektedir. Levha üst kısma doğru yatay bir silme ayrılmıştır. Alt bölümde bezemesi işlenen levhanın ortasında abakus çiçeği bulunmaktadır. Üst bölümde ise bir adet ion kymationu bezemesi görülmektedir. Bezemenin devamında plaka sade bir şekilde bırakılmıştır (levha 35c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: Geç Hadrian- M. Aurelius dönemleri arasına
(Vandeput 1997: 173 Pl.120. 1.- Başaran 1997: 12 Res.10.- 1999: 24-25 Res. 17)

Kat. No.: KORB-7

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:273

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın genelinde yer yer kırılmış ve kopmuş parçalar bulunmaktadır. Ayrıca korozyondan oluşan aşınma izleri ve kararmalar görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 44 cm Abakus Ölçüleri: 56x56 cm
Alt Çap: 43 cm Abakus Yüksekliği: 6 cm
Kalathos Yüksekliği:38 cm
Dübel Deliği(Abakus üstü): 1- 8x6x4 cm kanal uzunluğu:17 cm
2- 8x7x4 cm kanal uzunluğu:18 cm
3- 6x7x4 cm kanal uzunluğu:18 cm

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:4	Yaprak Sayısı:4
Yükseklik:22 cm	Yükseklik:20 cm

Alt Genişlik: 10 cm	Alt Genişlik:9 cm
Üst Genişlik:13 cm	Üst Genişlik:13 cm
Göz Sayısı:	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:3 cm Üst Kısmı:7 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı: Üst Kısmı:6 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası olmasına rağmen nereden getirildiği bilinmemektedir.

Kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır. Alt sıra kalathos yüzeyine aralıklı bir şekilde işlenmiştir. Alt sıra akanthus yaprakları kalathos kaidesinden başlayarak yükselmektedir (levha 36a). Yaprakların üst kısımları kalathos yüzeyinden dışa doğru biraz sarktığı görülmektedir. Ana damar oval ve ince bir şekilde işlenmiş, derin kanalların işlendiği, yaprak dişlerinin uzun ve sivri bir yapıda olduğu görülmektedir. Yaprak dişlerinin kıvrımlarından dolayı yaprak dilimleri arasında ince kapalı alanlar oluşmuştur. Aralıklı işlenmiş yaprakların arasında kalan boş bölüme, başlığın kaide kısmında, ion kymation bezemesi işlenmiştir. Kymation bezemesi üç adet yumurta-mızrak ucundan oluşmaktadır. Yumurta yüksekliğinin 7 santimetre, genişliği de 6 santimetre ölçülmüştür. Üst yaprak sırası, alt sıranın arasından, ion kymation bezemesinin üstünden yükselmektedir (levha 36b). Yaprakların üst kısımlarının kalathos yüzeyinden, alt yapraklar göre daha fazla dışa sarktıkları görülmektedir. Üst yaprakların stil özellikleri de alt sıra ile aynıdır. Üst yaprak sıranın arasından volüt bandı çıkmaktadır. Volüt kısımları tahrip olduğu için tanım yapılamamaktadır. Volüt bantlarının arasında dış bükey iki yaprak bezemesi bulunmaktadır. Bu yaprakların arasından abakus çiçeği sapı çıkmaktadır. Kalathos dudağı kalın ve belirgindir. Abakus levhası bir silme ile ikiye ayrılmıştır. Levha bezemesiz bırakılmıştır. Levhanın ortasında dışa doğru form veren üç yapraklı abakus çiçeği bezemesi yer almaktadır (levha 36c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: Geç Hadrian Dönemi- Antoninus Pius Dönemleri arasına
(Rohmann 1998: 50. 2.- Yaraş - Şimşek 2011: 227 Fig. 3-4.)

Kat. No.: KORB-8

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:279

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın bir yüzünde Abakus bölümünden başlayarak üst yaprak sırasının ortasına kadar görülen bir tahribat bulunmaktadır. Başlığın genelinde aşınmalar ve yer yer kırıklar, korozyona bağlı kararmalar da görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 52 cm Abakus Ölçüleri: 60x42 cm
Alt Çap: 51 cm Abakus Yüksekliği: 8 cm
Kalathos Yüksekliği: 44 cm Dübel Deliği(sütun):
Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprağı	İkinci Sıra Kenger Yaprağı
Yaprak Sayısı:4	Yaprak Sayısı:4
Yükseklik:25 cm	Yükseklik:28 cm
Alt Genişlik:23 cm	Alt Genişlik:10 cm
Üst Genişlik:13 cm	Üst Genişlik:14 cm
Göz Sayısı:2 cm	Göz Sayısı:2
Göz Uzunluğu:1x5 cm	Göz Uzunluğu:1x5 cm
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:1,5 cm Üst Kısmı:4 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı: Üst Kısmı:3 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası olmasına rağmen nereden getirildiği bilinmemektedir. Müzenin envanter defterinde, parçanın satın alma yoluyla müzeye getirildiği belirtilmiştir. Başlıkta iki sıra akanthus yaprağı ile ion kymationu, abakus çiçeği sapı ve köşe volütlerinin bantları, abakus levhası işlenmiştir (levha 37a).

Kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı işlenmiştir. Alt sıra yaprak 2 cm yüksekliğindeki kalathos kaidesi üzerinde yükselmektedir. Taş yüzeyle aralıklı yerleştirilen yaprak sırasının arasında ion kymationu(9 cm yükseklik, 9 cm genişliğe) bezemesi işlenmiştir (levha 37b). Yaprak kanalları ince işlenmiştir, yaprak dişleri uzun verilmiş, yaprak kanalları ve dişler arasında kapalı alanlar oluşturulmuştur. üst yaprak sırası alt sıranın hemen hemen ortasına gelen kısımdan, kymation bezemesinin üstünden başlayarak kalathos dudağına kadar uzanmaktadır. Yapraklar et kalınlıkları dışında plastik bir özellik göstermezler. Üst yaprak sırası arasında abakus çiçeğine ait sapın işlendiği, bu sapın ana damarından her iki yana üç yapraklı bir bezemenin çıktığı görülmektedir (levha 37c). Kalathos dudağı belirgin olan başlığın abakus levhasında yatay olarak dışa doğru bıçak sırtı şeklinde bir bant işlenmiştir. Ayrıca levhanın ortasında dışa doğru çıkıntı yapan, koza şeklinde form veren bir bezeme de görülmektedir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S 2. yüzyılın ortalarına. (Yaraş - şimşek 2011: 227 Fig. 3-4.)

Kat. No.: KORB- 9

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: Mehmet Gündem sokak 7 numaralı evin önünde

Envanter No.: -

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlık yol zemininin altına gömülmüş bir şekilde durmaktadır. Evin duvarına yakın bir noktada yarısı zemin üstünde bulunmaktadır

Ölçüler: Yükseklik: 18 cm Abakus Ölçüleri:
Alt Çap: 43 cm Abakus Yüksekliği:
Üst Çap: Kalathos Yüksekliği:
Dübel Deliği(sütun): 8x3 cm genişliğinde, 3 cm derinliğinde

Tanım: Başlık yol zemininin altına gömülmüş bir şekilde durmaktadır. Evin duvarına yakın bir noktada yarısı zemin üstünde bulunmaktadır (levha 38a).

Korinth başlığı. Kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır. Alt sıra akanthus yaprakları aralıklarla yerleştirilmiştir. Bu yaprak sırasının üst

bölünmüne doğru, iki yaprak arasından üst sıra akanthus yaprağı yükselmektedir (levha 38b). Akanthus yaprakları kalathos yüzeyine yapışık işlenmiştir. Yaprak damarları kanallı işlenmiştir. Sütunun oturduğu alt yüzeyde dübel deliği bulunmaktadır (levha 38c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S 2. yüzyılın ortalarına. (Fischer 2010: 41 Kat. 44 Taf. 12; 44 Kat. 66 Taf. 12)

Kat. No.: KORB-10

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri:

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz-Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın kalathos kısmında yer yer kırık bölümler olduğu görülmektedir. Volüt kısımlarının koptuğu parçanın abakus levhasının köşeleri ve abakus çiçeği bezemesinin kopmuş olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüler: Yükseklik: 44 cm Abakus Ölçüleri: 49x49 cm
Alt Çap: 36 cm Abakus Yüksekliği: 7 cm
Kalathos Yüksekliği:37 cm Dübel Deliği:-

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:8	Yaprak Sayısı:8
Yükseklik:16 cm	Yükseklik:15 cm
Alt Genişlik:12 cm	Alt Genişlik:10 cm
Üst Genişlik:9 cm	Üst Genişlik:12 cm
Göz Sayısı:	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği:	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:
Alt Kısmı:	Alt Kısmı:
Üst Kısmı:2 cm	Üst Kısmı:4 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası bulunmamaktadır. Parçanın müzeye nasıl kazandırıldığı ile ilgili bir bilgi mevcut değildir.

Alt sıra yaprak sırası başlığın taban kısmında başlayarak yükselir. Sıkı bir şekilde yerleştirilmiş yaprakların yan bölümleri birbirlerine temas ederler. Oval ve ince damarlar işlenen yaprakların ince derin kanalları vardı. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. Yaprak dişleri sivri işlenmiştir. Akanthus yapraklarının belirgin biçimdeki plastik hacimleri ile öne doğru çıkmaları ve derin damla şeklindeki kapalı alanlar ve derin kanallarla ışık-gölge etkisi yaratılmaya çalışılmıştır (levha 39a).

Üst yaprak sırası, alt sıranın arasından, hemen hemen bittiği noktadan başlayarak yükselirler. Sıkı bir şekilde işlenen yaprakların yan uçlarının birleşmesiyle kare şeklinde kapalı alanlar oluşmuştur. Yaprakların birbirleriyle temaslarından dolayı alt yaprakların üstün kemer şeklinde bir görünüm kazanmıştır. Oval ve ince damarlar işlenen yaprakların ince derin kanalları vardı. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde kapalı alanlar bulunmaktadır. Yaprak dişleri sivri işlenmiştir. Yaprakların üst kısmı kalathos yüzeyinden biraz

sarkmaktadır. Kapalı alanların oluşturulması ve yaprakların üst kısımlarının dışbükey sarkması başlığa ışık-gölge etkisi yaratmıştır (levha 39b).

Üst sıra akanthus yaprakların arasından kaulis kökleri ve kapalı yaprak kadehleri yükselmektedir. Yaprak kadehlerinin içinden heliks ve volüt bantları çıkmaktadır. Heliks bezemeleri korunan başlığın volüt bölümleri tahrip olmuştur. Heliksler ince işlenmiş kalathos dudağını alt sınırdan kıvrım yaparak iç bükey bir şekilde son bulmaktadır (levha 39c).

Abakus levhası bezemesi bir şekilde bırakılmıştır. Levhanın üzerinde ince bir silme bulunmaktadır. Tahribattan anlaşıldığı kadarıyla bu bölümün ortasında abakus çiçeği bezemesi bulunduğu düşünülmektedir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyılın sonları ile İ.S. 3. yüzyılın ilk çeyreği arasına,
(Freyberger 1990: 127 Taf. 45, 304.- Başaran 1997: 17-18, Res. 27.-
Fischer 2010: 50 Taf. 31, 179)

Kat. No.: KORB-11

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: Kılıçaslan caddesi 97 numara, belediyenin önü

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Parçanın sadece kalathos kısmı korunmuştur. Korunan bu bölümün büyük bir bölümünde yoğun aşınma ve kopmuş bölümler görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 65 cm Abakus Ölçüleri: -
Alt Çap: 53 cm Abakus Yüksekliği: 8 cm
Üst Çap: - Kalathos Yüksekliği: 57 cm
Dübel Deliği(sütun): -

Tanım: Kalathos kısmında iki sıra akanthus yaprağı işlenmiştir (levha 40a). Alt sıra yapraklar aralıklı bir şekilde yerleştirilmiştir. Üst sıra ise alt yaprakların hemen hemen ortasına gelecek bir noktadan kalathos yüzeyinde yükselir. Üst yaprakların yan bölümlerinin birleştiği ve alt sıranın üstünde köprü oluşturulduğu söylenebilir. Yaprakların stil özellikleri arasında ince damar ve kanalların olduğunu, yaprak dişlerinin sivri bir yapıda olduğu söylenebilir (levha 40b). Kalathosun üst kısmında, çanak kısmında, bitkisel motifler işlenmiştir. Başlığın ince bir kalathos dudağına sahip olduğu söylenebilir. Abakus levhası tahrip olduğu için bu kısım ile ilgili tanım yapılamamaktadır (levha 40c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyılın sonları ile İ.S. 3. yüzyılın ilk yarısı.
(Başaran 1997: 17-18, Res. 27.)

Kat. No.: KORB-12

Müze Envanter Numarası:309

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri:

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın yarım çap kadar boyutundaki bölümü tahrip olmuştur. Ayrıca korunan bölümün kalathos ve abakus kısımlarında da yer yer kırık yerler vardır. Ayrıca başlığın bezemelerinde aşınmalar da mevcuttur.

Ölçüler: Yükseklik: 41 cm Abakus Ölçüleri: 25x38 cm
Alt Çap: 31 cm Abakus Yüksekliği: 4 cm
Kalathos Yüksekliği:37 cm Dübél Deliği(abakus): 9x6x5 cm
Dübél Deliği(sütun): gen:3 cm, tahribattan dolayı uzunluk yok, der: 5 cm

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yapradı	İkinci Sıra Kenger Yapradı
Yaprak Sayısı:4	Yaprak Sayısı:4
Yükseklik:13 cm	Yükseklik:11 cm
Alt Genişlik:11 cm	Alt Genişlik:3 cm
Üst Genişlik:8 cm	Üst Genişlik:9 cm
Göz Sayısı:	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği:	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:
Alt Kısmı:2 cm	Alt Kısmı:-
Üst Kısmı:2 cm	Üst Kısmı:4cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin, envanter defterinde nereden getirildiği belirtilmemiştir. Eserin kalathos kısmında iki sıra akanthus yaprağı ve onun üzerinde kaplama yaprakları işlenmiştir.

Alt sıra aralıklı bir şekilde, kalathosun alt kısmından başlayarak yükselmektedir. Yan yaprakların tahrip olmasından dolayı akanthus sırasının birleşip birleşmediği ile ilgili bir tanım yapılamamaktadır. Yaprak damarları ince ve derin yapılmıştır. Yaprakların üzerinde oval küçük gözler oluşturulmuştur. Üst yaprak sırası, alt sıranın arasından hemen hemen üst bölümlerine yakın bir noktadan başlayarak yükselmektedir. Üst sırasın orta bölümünden başlayarak kalathos yüzeyinden ayrıldığını söyleyebiliriz. Üst sıranın yan yapraklarının alt kısmında birleştiklerini söyleyebiliriz (levha 41a).

Akanthus yapraklarının damar kısımlarında matkap izleri yoğun bir şekilde kendini hissettirmektedir (levha 41b).

Üst yaprak sırasının arasından kaplama yaprakları yükselmektedir. Bu yapraklarının içinden çıkan, kalathos dudağında birleşen iki bitki sapı bulunmaktadır. Bu sapların abakus levhasının ortasına gelen bezeme ile ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. İnce bir kalathos dudağı kendini göstermektedir. Abakus levhası bezemeli bir yapıya sahiptir. Sarmaşık benzeri bitkisel bir bezeme abakus levhasının korunan kısmında kendini göstermektedir (levha 41c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 212-235 yılları (Başaran 1999: 36-37 Res. 37; 38 Res. 38,39)

Kat. No.: KORB-13

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: Kılıçarslan caddesi 15 numaralı binanın bahçesinde

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın kalathos bölümünde aşınmış ve kopmuş bölümler bulunmaktadır. Abakus bölümünün tamamen tahrip olduğu söylenebilir. Akanthus yapraklarında yoğun aşınma ve hava şartlarından dolayı mermer renginin karardığı söylenebilir.

Ölçüler:	Yükseklik: 35 cm Alt Çap: 32 cm Üst Çap: Dübel Deliği(sütun): 6 cm çap, 7 cm derinlik	Abakus Ölçüleri: Abakus Yüksekliği: Kalathos Yüksekliği:
Tanım:	Kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır (levha 42a). Alt sıra kalathos yüzeyini kaplayacak şekilde, aralarında küçük boşluklar bırakılarak işlenmiştir. Kalathos kaidesinden başlayan akanthusların üst bölümlerinin kalathos yüzeyinden biraz dışarı sarkmaya çalıştığı görülebilir. Yaprakların ana damarı düz işlenmiş, kanallar fazla derin işlenmemiştir. Yaprak dişlerinin sivri bir formda olduğu görülmektedir. Yaprak dişlerinin kıvrımlarından dolayı, yaprak üzerinde damla şeklinde kapalı alanlar oluşmuştur. Yaprakların yan yaprakla temas etmediği fakat çok yakın işlendiği söylenebilir. Üst yaprak sırası ise alt sıranın arasından, hemen hemen üst yaprak diliminin arasından başlayarak kalathos yüzeyinde yükselmektedir. Üst sıra yaprakların stil özellikleri de alt sıra ile aynıdır. Korunan kısımlarda, üst yaprak sırasının altından volüt bantları çıkmaktadır. Başlığın üst bölümündeki bölümler kırık ve kopmuş oldukları için tanım yapılamamaktadır (levha 42b).	
Kaynakça:	Yayınlanmamış	
Tarih:	İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısına (Fischer 2010: 54 Taf. 37, 206.- Güzel 2007: 75 Res. 18.)	

Kat. No.: KORB-14

Eser Adı: Korinth Başlığı

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze dışı, Kapı önü

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Parçanın üst bölümü(Abakus bölümü) tahribat olmuştur. Parçanın alt yüzeyinde de yer yer kırılmış ve kopmuş bölümler bulunmaktadır. Parçanın üzerinde korozyondan oluşan aşınma ve renk değişikliği görülmektedir.

Ölçüler:	Yükseklik: 48 cm Alt Çap: 42 cm Kalathos Yüksekliği: 48 cm	Abakus Ölçüleri: - Abakus Yüksekliği: - Dübel Deliği(sütun):7x7x4 cm
-----------------	--	--

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:8	Yaprak Sayısı:8
Yükseklik:17 cm	Yükseklik:21 cm
Alt Genişlik:15 cm	Alt Genişlik:7 cm
Üst Genişlik:9 cm	Üst Genişlik:12 cm
Göz Sayısı:	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:2 cm Üst Kısmı:5 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:2 cm Üst Kısmı:6 cm

Tanım: Müze kapısının önünde korunan eserin envanter numarası olmadığından dolayı nerenden getirildiği ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır (levha 43a). Alt sıra yapraklar kalathos tabanından başlayarak yükselmektedir. Yan yana, sık bir şekilde kalathos zemini kaplayacak şekilde işlenen yaprakların birbirleriyle temas ettikleri görülmektedir. Bu bölümlerde kapalı alanlar oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Yaprakların üst kısımları kalathos yüzeyinden dışa doğru sarktıkları görülmektedir. Yaprakların damar kısımlarına ait belli belirsiz çizgisel hatları olduğu, bazı yapraklarda bu bölümlerin işlendiği görülmektedir. Üst yaprak sırası ise alt sıranın arasından, hemen hemen bittiği noktadan başlayarak kalathos yüzeyinde yükselmektedir. Aynı şekilde üst sıra yapraklarında damar ve kanal bölümleri çizgisel olarak belirtilmiş fakat işlenmemiştir. Yapraklar arasında bu bölümlerin işlediği akanthuslar bulunmaktadır. Akanthus yapraklarının üzerinde kaulis kökü ve kaplama yaprağı bezemesi bulunmaktadır. Başlığın abakus bölümü tahrip olduğu için tanımı yapılamamaktadır (levha 43b).

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: Antoninus Pius - Severuslar dönemleri arasına.
(Kaplan 2014: 11 Fig. 3.- 44 Fig. 34.)

Kat. No.: KORB-15

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: Kılıç aslan caddesi 73 nolu binanın önünde

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Kalathos bölümünün alt kısmı zemin altındadır. Başlığın kalathos yüzeyinde ve abakus bölümünde kopmalar, kırılmalar ve aşınma vardır.

Ölçüler: Yükseklik: 44 cm Abakus Ölçüleri:
Alt Çap: Abakus Yüksekliği:
Üst Çap: 57 cm Kalathos Yüksekliği:
Dübel Deliği(sütun): Dübel 1: 8x8x6 cm
Dübel 2: 9x9x5,5 cm

Tanım: Kalathos yüzeyinin belli bir kısmı toprağa gömülü olduğu için o bölümlerle ilgili tanım yapılamamaktadır. Görünüm kalathos yüzeyinde bir sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır. Bu yaprak sırası aralıklarla işlenmiş, yaprakların üst kısmına doğru, iki yaprak arasından bitkisel bir bezeme??(Tahribattan dolayı tam anlayamamaktadır.) çıkmaktadır (levha 44a). Bu bitkisel bezemenin arasından spiraller yükselmektedir. Bu spiraller ufak boyutta olup abakus kısmının alt sınırına kadar uzanmaktadır. Abakus kısmı yoğun tahribata uğradığı için bu bölümdeki bezeme programıyla ilgili tanım yapılamamaktadır (levha 44b). Başlığın üst yüzeyinde kare şeklinde iki adet dübel deliği ve akıtma kanalı bulunmaktadır.

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: Roma İmparatorluk Dönemi

Kat. No.: KORB-16

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: İç sur, 15. kule

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz Mermer

Korunma Durumu: Başlık Sur duvarı üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Başlığın sadece üst taşıyıcının oturduğu bölüm görülebilmektedir. Diğer bölümlerin durumu ile ilgili bir değerlendirme yapılamamaktadır.

Ölçüler: Duvar içinde kaldığı için detay ölçüleri alınmamaktadır.
Yükseklik: 51 cm Abakus Ölçüleri: 88x88 cm
Alt Çap:- Abakus Yüksekliği: -
Kalathos Yüksekliği: -
Dübel Deliği(abakus): 8 cm çap, 8.5 cm derinlik

Tanım: Başlığın üst bölümü, üst taşıyıcının oturduğu bölüm duvar cephesine gelecek şekilde durmaktadır (levha 45a). Duvar hattının aralıklarından başlığın kalathos bölümünün duvarın içine doğru uzandığı görülmektedir. Duvarın içinde kalan bölümle sadece iki sıra akanthus yaprağı bezemesinin görülebildiği söylenebilir. Bu bölümle ilgili net bir tanım yapılamamaktadır. Parçanın üst yüzeyinde dübel deliği ve akıtma kanalı bulunmaktadır. Bu bölüm yer yer külünlü bırakılmıştır (levha 45b). Parçanın bir cephesindeki bezeme programı net olmamakla birlikte görülmektedir. Abakus bölümü eşkenar dörtgen şeklinde, bezemesiz işlenmiştir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: KORB-17

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: İç sur, 36. kule

Envanter No.: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlık kule duvarı üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Başlığın sadece üst taşıyıcının oturduğu bölüm ile abakus ve kalathos bölümlerinin bir kısmı görülebilmektedir. Bu kısımlarda kopmuş ve kırık bölümler bulunmaktadır. Diğer bölümlerin durumu ile ilgili bir değerlendirme yapılamamaktadır.

Ölçüler: Duvar içinde kaldığı için detay ölçüleri alınmamaktadır.
Ölç. Yükseklik: 24 cm Abakus Ölçüleri: 51x45,5 cm
Alt Çap: - Abakus Yüksekliği: -
Kalathos Yüksekliği: - Dübel Deliği(sütun):-

Tanım: Başlığın üst bölümü, üst taşıyıcının oturduğu bölüm duvar cephesine gelecek şekilde durmaktadır (levha 46a). Kalathos bölümünün duvarın içine doğru uzandığı anlaşılmaktadır. Parçanın üst yüzeyinde dübel deliği ve akıtma kanalı bulunmamaktadır. Bu bölüm külünlü bırakılmıştır. Abakus bölümü kare şeklinde, bezeme işlenen bölümlerde kopmalar olduğu için tanım yapılamamaktadır. Parçanın kalathos bölümünün üst kısmındaki bezeme görülmektedir. Burada heliksler ve helikslerin arasından, kalathosun alt yüzeyinden abakusa uzanan bitki kökü görülmektedir. Ayrıca kalathosun sağ köşe kısmında, köşe volüt parçalarının oturduğu bölümün altında bir tane akanthus yaprağı görülmektedir (levha 46b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: KORB-18

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: İç sur, 39. kule

Envanter No.: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlık kule duvarı üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Başlığın sadece üst taşıyıcının oturduğu bölüm ile abakus ve kalathos bölümlerinin bir kısmı görülebilmektedir. Bu kısımlarda kopmuş ve kırık bölümler bulunmaktadır. Diğer bölümlerin durumu ile ilgili bir değerlendirme yapılamamaktadır.

Ölçüler:

Duvar içinde kaldığı için detay ölçüleri alınamamaktadır.

Ölç. Yükseklik: 36 cm Abakus Ölçüleri: 28,5x63 cm

Alt Çap: - Abakus Yüksekliği: -

Kalathos Yüksekliği: - Dübel Deliği(sütun):-

Tanım:

Başlığın üst bölümü, üst taşıyıcının oturduğu bölüm duvar cephesine gelecek şekilde durmaktadır. Kalathos bölümünün duvarın içine doğru uzandığı anlaşılmaktadır (levha 47a). Parçanın üst yüzeyi kaba bırakılmış, dübel deliği ve akıtma kanalı bulunmamaktadır. Abakus bölümü dikdörtgen şeklindedir. Abakus bölümünde kopmalar olduğu halde bezeme olduğu anlaşılmaktadır. Fakat bu bölümdeki bezeme programı ile ilgili net bir tanım yapılamamaktadır. Parçanın kalathos bölümünün üst kısmındaki bezeme görülmektedir. Burada heliksler ve helikslerin ortasından kalathosun alt yüzeyinden abakusa uzanan bitki kökü görülmektedir (levha 47b). Ayrıca kalathos üzerinde iki sıra akanthus yaprağı görülmektedir.

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

Kat. No.: KORB-19

Eser Adı: Korinth Başlığı

Korunduğu Yer: İç sur, 41. kule

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlık kule duvarı üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Başlığın kalathos bölümünün üst kısmı korunmuştur. Abakus bölümü tamamen tahrip olmuştur. Kalathos bölümünün üst kısmında, yoğun tahribattan dolayı anlaşılmayan iki adet bezeme görülmektedir. Parçanın duvar cephesinde kalan kısımlarında kopmuş ve kırık bölümler bulunmaktadır. Diğer bölümlerin durumu ile ilgili bir değerlendirme yapılamamaktadır.

Ölçüler:

Duvar içinde kaldığı için detay ölçüleri alınamamaktadır.

Ölç. Yükseklik: 26,5 cm Abakus Ölçüleri: -

Alt Çap: - Abakus Yüksekliği: -

Kalathos Yüksekliği:- Dübel Deliği(sütun):-

Tanım:

Başlığın üst bölümü, üst taşıyıcının oturduğu bölüm duvar cephesine gelecek şekilde durmaktadır. Kalathos bölümünün duvarın içine doğru uzandığı anlaşılmaktadır. Parçanın üst yüzeyi kaba bırakılmış, dübel deliği ve akıtma kanalı bulunmamaktadır (levha 48a). Abakus bölümü yuvarlak bir formdadır. Abakus bölümünde kopmalar olduğu için tanım yapılamamaktadır. Parçanın kalathos bölümünün üst kısmındaki bezeme görülmektedir. Burada heliksler ve akanthus yaprağı olduğu düşünülen bitkisel bezemeler bulunmaktadır (levha 48b).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: -

KOMPOZİT KATALOG

Kat. No.: KOMB-1

Eser Adı: Kompozit Başlık

Buluntu Yeri: Bilinmiyor

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası: -

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Parçanın abakus bölümünde(başlığın üç yüzünde), kalathostaki akanthus yapraklarında kopmalar ve kırılmalar vardır. Başlığın genelinde aşınmalardan oluşan tahribat bulunmaktadır.

Ölçüler: Yükseklik: 30 cm Abakus Ölçüleri: 40x40 cm
Alt Çap: 26 cm Abakus Yüksekliği: 10 cm
Kalathos Yüksekliği:20 cm Dübél Deliği(sütun): 5x5x7 cm
Echinus gen: 20 cm Echinus yük: 4 cm
Volüt çapı: 10 cm

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yapağı	İkinci Sıra Kenger Yapağı
Yaprak Sayısı: 8 adet	Yaprak Sayısı: 8 adet
Yükseklik:8 cm	Yükseklik: 14 cm
Alt Genişlik:10 cm	Alt Genişlik: 10 cm
Üst Genişlik:6 cm	Üst Genişlik: 5 cm
Göz Sayısı:4	Göz Sayısı: 2
Göz Uzunluğu:-	Göz Uzunluğu: -
Göz Çapı:1 cm	Göz Çapı: 1 cm
Göz Derinliği: 1,5 cm	Göz Derinliği: 1,5 cm
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:- Üst Kısmı:2,5	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:- Üst Kısmı: 5 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan kompozit başlığın envanter numarası olmadığından dolayı nereden getirildiği ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Başlık müzeye satın alma yoluyla kazandırılmıştır.

Başlığın kalathos bölümünde iki sıra akanthus yapağı işlenmiştir. kalathos çanağı ve dudağı belirgin işlenmiştir. Ayrıca başlığın üst bezeme programı da korunmuştur. Abakus bölümü aşınmalar ve kırıklardan dolayı sağlıklı bir tanımlaması yapılamamaktadır (levha 49a).

Kalathos üzerindeki alt sıra akanthus yaprakları birbirlerine yapışık bir şekilde, geniş bir şekilde sık bir aralıkta işlenmiştir. Yaprakların yan bölümleri birleşmektedir. Yaprakların birleştikleri alanlarda kapalı alanlar oluşmuştur. Yaprakların kalathos yüzeyindeki rölyef yüksekliğinden plastik bir hava kazanmıştır. Üst sıra akanthus yapağı alt sıra yapraklarının aralarından yükselmektedir. Alt rölyef yüksekliğinden, üst sıra sanki altın arkadaşıdan çıkıyormuş gibi bir izlenim bırakmaktadır. Kalathos yüzeyindeki bezemelerin biçim özelliklerinden basamaklandırma yapıldığını söyleyebiliriz. Üst sıra yaprak sırası alt sıraya göre daha büyük boyutta olup, kalathos dudağına kadar yükselmektedir. Yaprakların yan kısımlarının birleşmeye doğru gittiğini söyleyebiliriz. Her iki yaprak sırasında da yuvarlak/oval kapalı alanlar görülmektedir (levha 49b).

Kalathos yüzeyi akanthus yapraklarının bittiği kısımdan dudak kısmına kadar başlığın taş yüzeyinde belirgin bir şekilde görülmektedir. Kalathosun çanak kısmı bezemesiz bırakılmıştır. Kalathos dudağının ince bir şekilde

işlenmiştir. Echinus bölümünde ion kymationu ortada üç tam yumurta sırası, köşe kısımlarda da birer tane yarım yumurta bezemesi bulunmaktadır. Yumurta sıralarının arasında mızrak ucu bezemesi kullanılmıştır. Volütler echinus bölümünün yüksekliği ile aynı boyutta olup, başlıktan fazla ayrılmış bir izlenim vermemektedir (levha 49c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 3. yüzyıl aralığında
(İdil 1984: 28-29 Lev.13, 2.- Başaran 1999: 32 Res. 31)

Kat. No.: KOMB-2

Eser Adı: Kompozit Başlık

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın kalathos bölümündeki bezeme programı yer yer kırık ve kopmuş bölümleri olsa da korunmuştur. kalathos dudağından başlayarak kompozit bir başlığın bölümleri arasında yer alan echinus kuşağı, volüt ve abakus bölümlerinin bezeme yüzeyleri kopmalara bağlı tahribata uğramıştır.

Ölçüler: Yükseklik: 31 cm Abakus Ölçüleri (ölçülebilen): 30x30 cm
Alt Çap: 25 cm Abakus Yüksekliği: 11 cm
Kalathos Yüksekliği: 20 cm Dübел Deliği(sütun): 4x3x4 cm
Echinus gen: - Echinus yük: -
Volüt çapı: -

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:8	Yaprak Sayısı:8
Yükseklik: 12 cm	Yükseklik: 15 cm
Alt Genişlik: 11 cm	Alt Genişlik: 11 cm
Üst Genişlik: 7 cm	Üst Genişlik: 7 cm
Göz Sayısı:	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği:	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:
Alt Kısmı:-	Alt Kısmı:-
Üst Kısmı:1 cm	Üst Kısmı:2,5 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası bulunmamaktadır. Bundan dolayı parçanın nereden getirildiği ve hangi yapıya ait olduğu bilinmemektedir. Parçanın kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı vardır. Alt sıra akanthus dizisi kalathos yüzeyine sık bir şekilde dizilmiş olup, aralarında küçük alanlar bırakılmıştır (levha 50a). Yaprak üzerindeki yoğun kırıklardan dolayı yaprak uçlarının birleşip birleşmediği bilinmemektedir. Yaprak damarları ince işlenmiştir. Alt sıra başlık kaidesinden dar bir şekilde başlayarak üste doğru genişlemektedir. Üst yaprak sırası, alt sıranın arasından hemen hemen orta bölümünden başlayarak kalathos yüzeyinde yükselmektedir. Üst sıra akanthus yaprakları kalathos dudağına kadar uzanmaktadır. Üst sıra yaprak sırasının yan yaprakları birbirlerine yapışık bir şekilde işlenmiştir. Ayrıca yaprakların orta kısmından başlayarak üst kısmına doğru başlık yüzeyinden dışa doğru

ayrılıyormuş gibi bir izlenim vermektedir (levha 50b). Kalathos dudağı dar olduğu görülmektedir. Bu bölümün üstünde tahrip olmuş echinus bölümüne ait ion kymationu bezemesinin izleri bulunmaktadır. Başlığın echinus kısmındaki yumurta sırasının sayısı bilinmemektedir (levha 50c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 3. yüzyılın ilk çeyreğine (Başaran 1999: 36 Res. 36; 38 Res. 39)

Kat. No.: KOMB-3

Eser Adı: Kompozit Başlık

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası:1688

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlığın bütün bölümleri korunmuştur. Başlık üzerinde aşınmalar ve yer yer kırıklar bulunmaktadır. Ayrıca yoğun korozyondan dolayı başlığın büyük bir bölümünde kararmalar görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 34 cm Abakus Ölçüleri: 36x36 cm
Alt Çap: 32 cm Abakus Yüksekliği: 7 cm
Kalathos Yüksekliği:27 cm Döbel Deliği(sütun): 9x6x3,5 cm
Echinus gen: 28 cm Echinus yük:
Volüt çapı: -

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:8	Yaprak Sayısı:8
Yükseklik:11 cm	Yükseklik:11 cm
Alt Genişlik:11 cm	Alt Genişlik:9 cm
Üst Genişlik:8 cm	Üst Genişlik:4 cm
Göz Sayısı:-	Göz Sayısı:-
Göz Uzunluğu:-	Göz Uzunluğu:-
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği:-	Göz Derinliği:-
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:1,5 cm Üst Kısmı:4 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı: Üst Kısmı:6 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan kompozit başlığın envanter numarası olmasına rağmen nereden getirildiği ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Başlığın kalathos bölümünde iki sıra akanthus yaprağı sıkı bir şekilde, yan yana işlenmiştir (levha 51a).

Yaprak uçlarının birleştiği kısımlarda kapalı alanlar oluşmuştur. Akanthus yapraklarında damalar ince, kanallar derin ve dar işlenmiştir. Yaprak dişleri/çanakları arasında matkap kullanımını gösteren izler bulunmaktadır (levha 51b). Üst sıra akanthus yaprağı, alt sıranın üst bölümüne yakın bir kısımdan yükselmektedir. Bu bezemenin üstünde kanallı işlenmiş yaprak demeti bezemesi bulunmaktadır (levha 51c).

Echinus bölümündeki yoğun tahribata rağmen ortada bir tam yumurta ve her iki yanında birer yarım yumurta bezemesi bulunmaktadır. Echinus bölümünün dışında kalan kısımlardaki aşınmalar nedeniyle tanım yapılamamaktadır. Abakus bölümünün ortasında Abakus çiçeği bulunmaktadır.

Fakat bu bölümünde aşınmalar ve yoğun korozyona uğraması nedeniyle bezemenin tanımı yapılamamaktadır (levha 51d).

Kaynakça:

Yayınlanmamış

Tarih:

İ.S. 3. yüzyılın ilk ve ikinci çeyrekleri arasında
(Başaran 1999: 36 Res. 36; 37 Res. 37.)

ANTE KATALOG

Kat. No.: APB-1

Eser Adı: Ante Başlık

Bulutnu Yeri: İznik Roma Tiyatrosu, 2001 yılı, 78 nolu açma(Parados başlangıcı)

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası: 3812

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlık iki kırık parçadan oluşmaktadır. Parçanın yan yüzlerinde kırık ve kopmalardan dolayı oluşan bir tahribat söz konusu. Ön yüz olarak düşünülen, bezeme öğelerinin olduğu yüzde de kırıklar bulunmaktadır.

Ölçüler:

Yükseklik: 42 cm Abakus Ölçüleri: 50 cm
Genişlik: 43x40cm Abakus Yüksekliği: 6,5 cm
Kalathos Yüksekliği:35,5 cm Döbel Deliği(sütun): 7x7x4,5 cm,
Akıtma kanalı 20 cm

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı: 8	Yaprak Sayısı:5
Yükseklik:15 cm	Yükseklik: 12 cm
Alt Genişlik: 10 cm	Alt Genişlik: 3 cm
Üst Genişlik:10,5 cm	Üst Genişlik:11 cm
Göz Sayısı:2	Göz Sayısı:2 cm
Göz Uzunluğu: 2 cm	Göz Uzunluğu:2 cm
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği: 2,5 cm	Göz Derinliği: 1,5 cm
Yaprakların Rölyef Yüksekliği	Yaprakların Rölyef Yüksekliği
Alt Kısmı: 1,5 cm	Alt Kısmı:1,5 cm
Üst Kısmı: 4 cm	Üst Kısmı:8 cm

Tanım:

Başlık, İznik Roma Tiyatrosu kazısının 2001 yılındaki kazı kampanyası sırasında parados bölümünde yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilmiştir. Parçanın kazı envanter numarası "İTK 2001/1", müze envanterinde ise 3812 sayılı eser olarak kayda geçmiştir.

Parçanın alt bölümünde iki sıra akanthus yaprağı işlenmiştir. Yapraklar başlığın taş yüzeyine sık bir şekilde, yan yana işlenmiştir. Alt sıra yapraklar kaide kısmından başlayarak yükselmektedir (levha 52a). Yapraklar başlığın taş yüzeyinde ayrılmış bir şekilde, plastik bir yapıda işlenmiştir. Yaprakların üst kısmı alt bölüme göre dışa doğru daha çok sarkmaktadır. Yaprakların ana damarı oval, kanalları ise derin işlenmiştir. Yaprak dişleri yumuşak işlenmiş ve birbirlerinden ayrılmaya başlamıştır. Yaprak dişleri arasında damla şeklinde küçük kapalı alanlar bulunmaktadır. Yaprakların dişleri yan yaprakla temas etmektedir. Bu alanlarda kapalı alanlar oluşmuştur. Üst sıra akanthus yaprakları, alt sıra yaprakların arasından, alt sıranın bittiği kısımlardan başlayarak yükselmektedir. Yaprakların üst bölümleri de dışa doğru sarkmaktadır (levha 52b). Akanthus yapraklarının üstünde, başlığın çanak kısmında iki adet yaprak demeti bulunmaktadır. Bu bezeme üst sıra akanthusların altından başlamaktadır. Bu yaprakların stil özellikleri de akanthus yaprakları ile aynıdır. Yaprak demetinin içinden iç bükey olarak bitkisel bezemeler ve dış bükey volüt bandı çıkmaktadır. Dış bükey bandın devamı tahrip olduğu için tam olarak anlaşılamamaktadır. Parçanın abakus kısmında üç ayrı bezeme işlenmiştir. Levhanın üzerinde alttan başlayarak üste doğru yatay bant şeklinde çizgisel şekilde işlenmiş bitkisel bezeme/ lotus, plastik bir şekilde işlenmiş astragal bezemesi ve en üstte yine plastik işlenmiş yumurta-ok ucundan oluşan ion

kymationu bulunmaktadır. Ayrıca levhanın ortasındaki tahribattan dolayı bu bölümde abakus çiçeği bezemesi olduğu düşünülmektedir. Parçanın kırık olan bir yüzünde de başlığın üst bölümünde, heliks bezemesi ve abakus çiçeği ve sap bezemesi görülmektedir. Alt bölüm ise aynı bezeme programına sahiptir (levha 52c-d).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S 2. yüzyılın ilk çeyreğine (İdil 1984: 15-16 Lev. 8, 2; 16 Lev. 8, 3)

Kat. No.: APB-2

Eser Adı: Plaster Başlık

Buluntu Yeri: -

Korunduğu yer: Müze Bahçesi

Müze Envanter Numarası: 309

Malzeme: Gri mermer

Korunma Durumu: Başlığın yan yüzleri tamamen tahrip olmuştur. Korunan yüzeyde de yer yer kırık bölgeler bulunmaktadır. Başlığın genelinde doğal nedenlerden oluşan korozyona bağlı kararmalar vardır.

Ölçüler: Yükseklik: 48 cm Abakus Ölçüleri: 57x26 cm
Genişlik: 22 cm Abakus Yüksekliği: 6 cm
Kalathos Yüksekliği:42 cm Dübél Deliği(alt): 3x3x5 cm
Dübél Deliği(abakus): 4x2x5 cm, 7 cm kanal uzunluğu

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:3	Yaprak Sayısı:4
Yükseklik:15 cm	Yükseklik: 10 cm
Alt Genişlik:11 cm	Alt Genişlik: 7 cm
Üst Genişlik:9 cm	Üst Genişlik:9 cm
Göz Sayısı:2	Göz Sayısı:2
Göz Uzunluğu:3,5 cm	Göz Uzunluğu:3,5 cm
Göz Çapı:-	Göz Çapı:-
Göz Derinliği:2 cm	Göz Derinliği:2 cm
Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:2 cm Üst Kısmı:4 cm	Yaprakların Rölyef Yüksekliği: Alt Kısmı:- Üst Kısmı:5 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası olmasına rağmen nereden getirildiği bilinmemektedir.

Başlıkta iki sıra akanthus yaprağı dizisi işlenmiştir. Alt sıra akanthus yaprakları aralıklı işlenmiş, yaprakların alt kısımları birbirlerine temas ettiğini tahribata rağmen söyleyebiliriz. Yaprakların ana damarı oval işlenmiş, her iki yanına derin kanallar açılmıştır. Yaprak dişleri sivri bir formda işlenmiştir. Yaprak dişlerinin kıvrımlarından dolayı damla şeklinde derin kapalı alanlar oluşturulmuştur (levha 53a). Üst sıra akanthus yaprakları, alt sıranın hemen bittiği noktaya yakın, alt yaprakların aralarından başlığın taş yüzeyinde yükselmektedir. Yaprakların yan bölümlerinin birbirleriyle temas ettikleri görülmektedir. Üst sıra akanthus yapraklarının stil özellikleri de alt sıra ile aynıdır. Bu bölümünün üstünde kapalı yaprak demetleri işlenmiştir. Yaprak demetlerinin altından volüt ve heliks bezemelerinin bantları çıkmaktadır. Volüt ve heliks bezemeleri üzerindeki küçük kırıklar olmasına rağmen korunmuştur. Heliks bezemelerinin arasında abakus çiçeği sapı görülmektedir. Abakus levhası

bezemesiz bırakılmıştır. Levhanın ortasında abakus çiçeği işlenmiştir (levha 53 b-c).

Kaynakça: Yayınlanmamış

Tarih: İ.S. 2. yüzyılın ikinci çeyreğine
(Heilmeyer 1970: 94 Taf. 27, 3.-Başaran 1997: 10 Res.8.)

Kat. No.: APB-3

Eser Adı: Ante Başlık

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze bahçesi

Müze Envanter Numarası:-

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Başlık kırık iki parçadan oluşmaktadır. Başlığın bezeme programı olan üç yüzeyinde de yer yer kırıklar bulunmaktadır. Başlığın genelinde aşınma ve korozyona bağlı kararma görülmektedir.

Ölçüler: Yükseklik: 28 cm Abakus Ölçüleri: 33x44 cm
Genişlik: 44x29 cm Abakus Yüksekliği: 4 cm
Kalathos Yüksekliği: 24 cm Dübel Deliği(sütun):-

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:6	Yaprak Sayısı:3
Yükseklik:14 cm	Yükseklik:13 cm
Alt Genişlik:16 cm	Alt Genişlik:5 cm
Üst Genişlik:12 cm	Üst Genişlik:9 cm
Göz Sayısı:	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:	Göz Çapı:
Göz Derinliği:	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği:	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:
Alt Kısmı:	Alt Kısmı:
Üst Kısmı:3 cm	Üst Kısmı:3 cm

Tanım: Müze bahçesinde korunan eserin envanter numarası olmadığından dolayı nereden getirildiği ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Başlığın ön yüzünde, alt bölümde iki sıra akanthus yaprağı işlenmiştir (levha 54a). Alt sıra akanthuslar aralıklı bir şekilde, geniş bir biçimde işlenmiştir. İnce ve oval işlenmiş ana damarın yanında derin ve ince işlenmiş kanallar görülmektedir. Yaprak dilimleri genişlemiş, yaprak dişleri sivri bir formda işlenmiştir. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde, ince, kapalı alanlar oluşturulmuştur. Üst sıra akanthus yaprakları daha küçük boyutludur. Alt yaprakların arasından, hemen hemen ikinci yaprak dilimden başlayarak yükselmektedir. Üst yaprak sırasının sili özellikleri de alt sıra ile aynıdır. Bu bezemelerin üstünde iç bükey bitkisel bir bezeme ile dış bükey muhtemelen volüt bantı olduğu düşünülen bir bölüm bulunmaktadır. Başlığın abakus bölümü tahrip olmuştur (levha 54b).

Parçanın yan yüzlerinde de aynı bezeme programı stil özelliklerini koruyarak sürdürülmüştür. Yan yüzdeki tek farklılık iç bükey bitkisel bezemesinin işlenmemesidir. Başlığın bu bölümünde abakus çiçeği sapı ve sapı her iki yan açılan bitkisel bezemesi görülmektedir. Volüt bölümleri korunmuş olan bu yüzün abakus levhası da korunmuştur. Levha sade bir şekilde bırakılmıştır.

Ortada Abakus çiçeği bezemesi bulunmaktadır (levha 54c). Başlığın diğer yan yüzünde ise akanthus yaprakları, volüt ve volütlerin arasında bitkisel motifi görülmektedir (levha 54d).

Kaynakça: Yayınlanmamış
Tarih: İ.S. 2. yüzyılın ortalarına
(Heilmeyer 1970: 94 Taf. 28, 1.- İdil 1984: 20 Lev. 9, 4.-
Başaran 1997: 12 Res. 10.- 1999: 24 Res. 16.)

Kat. No.: APB-4

Eser Adı: Plaster başlık

Buluntu Yeri:-

Korunduğu yer: Müze, 5 nolu depo, C2 rafı

Müze Envanter Numarası:192

Malzeme: Beyaz mermer

Korunma Durumu: Parça korunmuş bir şekilde günümüze gelmiştir.

Ölçüler: Yükseklik: 40 cm Abakus Ölçüleri: 44x13 cm
Genişlik 44 cm Abakus Yüksekliği: 4 cm
Derinlik: 13 cm Dübhel Deliği:-

Kalathos Detay Ölçüleri

Birinci Sıra Kenger Yaprığı	İkinci Sıra Kenger Yaprığı
Yaprak Sayısı:3	Yaprak Sayısı:
Yükseklik:22 cm	Yükseklik:
Alt Genişlik:18 cm	Alt Genişlik:
Üst Genişlik:17,5 cm	Üst Genişlik:
Göz Sayısı:4	Göz Sayısı:
Göz Uzunluğu:2 cm	Göz Uzunluğu:
Göz Çapı:-	Göz Çapı:
Göz Derinliği: 2,5 cm	Göz Derinliği:
Yaprakların Rölyef Yüksekliği	Yaprakların Rölyef Yüksekliği:
Alt Kısmı: 2,5 cm	Alt Kısmı:
Üst Kısmı:2,5 cm	Üst Kısmı:

Tanım: Müze deposunda korunan eserin envanter numarası olmasına rağmen nereden getirildiği bilinmemektedir.

Parçanın alt bölümünde tek sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır. Bu yapraklar köşelere yarım, ortaya tam gelecek şekilde 3 adettir. Yapraklar geniş ve uzun yapılmıştır. Yaprakların yan bölümleri birbirine temas etmektedir. Bu kısımlarda farklı boyutlarda kapalı alan oluşturulmuştur. Akanthus yapraklarının ana damarı geniş ve düz, kanallar çizgi şeklinde, yaprak dilimleri geniş, yaprak dişleri sivri bir yapıda işlenmiştir. Yaprak dilimleri arasında damla şeklinde ince kapalı alanlar bulunmaktadır. Akanthus yapraklarının üzerinde heliks ve volüt bezemeleri bulunmaktadır (levha 55a). Bu bezemelerin üst kısmındaki levhada ise levha sade bir şekilde bezemesi bırakılmıştır. Levhanın orta kısmında çiçek bezemesi bulunmaktadır (levha 55a-b).

Tarih: İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısına (Kramer 1994: 132 Kat. 30 Taf. 5.- Kat. 34 Taf. 6)

Kaynakça:-

KAYNAKÇA

Çalışmada kullanılan kısaltmalar Alman Arkeoloji Enstitüsü ve Amerikan Arkeoloji Enstitüsü'nün yayın kuralları dikkate alınarak yapılmıştır. Antik kaynaklar da ise Der Kleine Pauly tarafından önerilen kısaltmalar kullanılmıştır. Türkçe kısaltmalarda ise Türk Dil Kurumu'nun tavsiye ettiklerine uyulmuştur.

Antik Kaynaklar

- Strab. Antik Anadolu Coğrafyası Kitap XII-XIII-XIV, (çev. A. Pekman), Arkeoloji ve Sanat Yayınları (İstanbul), 2009.
- Vitr. Mimarlık Üzerine On Kitap, (çev. M.H. Moran), Şevki Vanlı Yayınları, (İstanbul), 1993.
- Hom. II. İlyada, (çev. A. Erhat - A. Kadir), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, (İstanbul), 2014.

Modern Kaynaklar

- Abbasoğlu - Delemen 2004 H. Abbasoğlu - İ. Delemen, "Antik Nikaia'dan Günümüze Kalanlar", Tarih Boyunca İznik, (İstanbul), 189-197, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Arslan 2015 B. Arslan, Metropolis'deki İon Tipi Sütun Başlıklarının Biçimsel Gelişimi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Edirne).
- Aybek - Arslan 2015 S. Ayberk - B. Arslan, "Metropolis'de Bulunan M.S. 2.-3. Yüzyıla Tarihli İon Tipi Sütun Başlıkları", E. Okan-C. Atila (eds.), Prof. Dr. Ömer Özyiğit'e Armağan, (İstanbul), 29-45. Ege Yayınları.
- Başaran 1997 C. Başaran "Kyzikos Korinth Başlıkları", TAD 31, 1 – 52.

- Başaran 1999 C. Başaran, Anadolu Kompozit Başlıkları, (İstanbul). Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Beykan 2004 M. Beykan, Prokonnesos'ta Bulunan İon Sütun Başlıkları. Yerel Mermer Ocaklarında Biçimlendirilmesi ve İhracatı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi (İstanbul).
- Beykan 2012 M. Beykan, Ionische Kapitelle auf Prokonnesos, Produktion und Export römischer Bauteile, *IstForsch 53, (Tübingen). Ernst Wasmuth Verlag.
- Bingöl 1980 O. Bingöl, Das ionische Normal Kapitell in hellenistischer und römischer Kaiserzeit in Kleinasien, IstMitt 20, (Tübingen). Ernst Wasmuth Verlag.
- Çelik 2009 M. Çelik, Allianoi'da Bulunan Bergama Tipi Friz ve Sütun Başlıkları, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Edirne).
- Ekmekçi - Yolsal 2016 M. U. Ekmekçi – F. Yolsal, “Nilüfer İlçesindeki Taş Eserler”, M. Şahin – S. Sevim – D. Yavaş (eds.), Odryses'ten Nilüfer'e Uluslararası Nilüfer Sempozyumu, 13-15 Kasım 2015 - Bursa (Bursa), 261-268.
- Erön 2007 A. Erön, Anadolu'da Roma Dönemi Tapınaklarında Görülen Bezemeli Frizler, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Aydın).
- Fischer 2010 M. L. Fischer, Das korinthische Kapitell im alten Israel in der hellenistischen und römischen Periode. Studien zur Geschichte der Baudekoration im Nahen Osten, (Mainz am Rhein). Verlag Philipp von Zabern.

- Foss 2004 C. Foss, “İznik’in Bizans Surları 260-1330”, Tarih Boyunca İznik, (İstanbul), 249-262. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Freyberger 1990 K. S. Freyberger, Stadtrömische Kapitelle aus der Zeit von Domitian bis Alexander Severus, (Mainz am Rhein). Verlag Philipp von Zabern.
- Gider Büyüközer 2013 Z. Gider Büyüközer, “Isaura Antik Kenti’nden Yakınındaki Yerleşim Alanlarına Taşınmış Korinth Başlıkları”, Tüba-Ar 16, 97-111.
- Güzel 2007 E. Güzel, Side Müzesi’nde Bulunan Korinth Başlıkları, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Ana Bilim Dalı Arkeoloji Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Konya).
- Heilmeyer 1970 W. D Heilmeyer, Korinthische Normalkapitelle: Studien zur Geschichte der römischen Architekturdékoration, (Heidelberg). F.H. Kerle Verlag.
- Herrman 1988 J. J. Herrmann, The Ionic Capital in Late Antique Rome, (Roma). Giorgio Bretschneider Editore.
- İdil 1984 V. İdil, “Anadolu’da Roma İmparatorluk Çağı Korinth Başlıkları”, Anatolia 20, 1976-1977, 1-49.
- Kaplan 2014 D. Kaplan, Doğu Dağlık Kilikia Bölgesi Roma İmparatorluk Dönemi Detaylandırılmamış Korinth Başlıkları, (İstanbul). Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Karaosmanoğlu 1996 M. Karaosmanoğlu, Anadolu Mimari Bezemeleri: Roma Çağı Yumurta Dizisi, (Erzurum), Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayını.

- Kautzsch 1936 R. Kautzsch, Kapitellstudien: Beiträge zu einer Geschichte des spätantiken Kapitells im Osten vom vierten bis ins siebente Jahrhundert, (Berlin-Leipzig). Verlag von Walter de Gruyter & Co.
- Keşoğlu 1972 M. Keşoğlu, “İzник Müzesinde Bazı Bizans Başlıkları”, Sanat Tarihi Yıllığı 5, 281-290, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Koçel Erdem 1995 Z. Koçel Erdem, Anadolu Hadrian Dönemi Mimari Bezemeleri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ve Sanat Tarihi Bölümü Klasik Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi (İstanbul).
- Kramer 1994 J. Kramer, Korinthische Pilasterkapitelle in Kleinasien und Konstantinopel. Antike und spätantike Werkstattgruppen, IstMitt 39, (Tübingen). Ernst Wasmuth Verlag.
- Mcgowan 1997 E. P. McGowan, “The Origins of the Athenian Ionic Capital”, Hesperia, Vol.62, No.2, 209-233.
- Mercklin 1962 E. V. Mercklin, Antike Figuralkapitelle, (Berlin). Walter de Gruyter & Co.
- Merkelbach 1987 R. Merkelbach, Nikaia in der römischen Kaiserzeit, Rheinisch – Westfälische Akademie der Wissenschaften, Geisteswissenschaften / Vorträge G 289, (Düsseldorf).
- Merrit 1996 L. S. Merrit, Athenian Ionic Capitals from the Athenian Agora, Hesperia, Vol. 65, No. 2, 121-174.
- Mert 2003 İ. H. Mert, “Konya Arkeoloji Müzesi’ndeki İon Başlıkları”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 8, 247-269.

- Müller 2012 W. Müller, Mimarlık Atlası (çev. D. Tuna), Cilt 1, Yem Yayın, (İstanbul).
- Nicholson 1823 P. Nicholson, The New Practical Builder, and Workman's Companion, (London). Thomas Kelly.
- Ötüken 1996 Y. Ötüken, Forschungen im Nordwestlichen Kleinasien. Antike und Byzantinische Denkmäler in der Provinz Bursa, IstMitt 41 (Tübingen). Ernst Wasmuth Verlag.
- Ostrogorsky 2011 G. Ostrogorsky, Bizans Devlet Tarihi (çev. F. Işıltan), (Ankara), Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Rohmann 1998 J. Rohmann, "Die Kapitellproduktion der römischen Kaiserzeit in Pergamon", *PF 10.
- .Roth 2000 L. M. Roth, Mimarlığın Öyküsü (çev. E. Akça), (İstanbul). Kabalcı Yayınevi.
- Şahin 1978 S. Şahin, Inschriften Griechischer Städte aus Kleinasien, Bithynische Studien / Bithynia İncelemeleri 7, (Bonn). Rudolf Habelt Verlag GmbH.
- Şahin 1987a S. Şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von Iznik (Nikaia) / İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu II,3, (Bonn), Rudolf Habelt Verlag GmbH.
- Şahin 1987b S. Şahin, "Yazıtların Diliyle İznik'te (Nikaia) Tarih", V. Araştırma Sonuçları Toplantısı I, (Ankara), 369-374.
- Şahin 2004 S. Şahin, "Helenistik ve Roma Çağlarında İznik/Nikaia", Tarih Boyunca İznik, (İstanbul), 3-23, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Şahin 2009 M. Şahin, "Sikke Betimlerine Göre Roma Çağı Nikaia'sında (İznik) Yapı Programı", Bursa Araştırmaları 26, 15-21.

- Şahin - Berns 2014 M. Şahin – C. Berns, “Bursa İli Yüzey Araştırması 2012: İznik”, 31. Araştırma Sonuçları Toplantısı, (Ankara), 49-60.
- Şahin 2015 M. Şahin, "İznik Gölü Bazilika Kalıntısı Sualtı Yüzey Araştırması - 2015", TINA Denizcilik Arkeoloji Dergisi 4, 32-51.
- Saltuk 1997 S. Saltuk, Arkeoloji Sözlüğü, (İstanbul), İnkilap Kitapevi.
- Sevin 2001 V. Sevin, Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası 1, (Ankara), Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Schmidt - Plattner 2004 A. S. Schmidt- G. A. Plattner, Antike Architektur und Bauornamentik: Grundformen und Grundbegriffe, (Wien). Facultas Verlags - und Buchhandels AG.
- Söğüt - Şimşek 2002 B. Söğüt – C. Şimşek, “Çivril ve Çevresindeki Arkeolojik Kalıntılar”, Dünden Bugüne Çivril Sempozyumu Bildirileri, (Çivril), 279-299.
- Söğüt 2011 B. Söğüt, “Işıklı Kasabasında Bulunan Helenistik ve Roma Dönemine Ait Mimari Elemanların Genel Bir Değerlendirmesi”, B. Söğüt (ed.), Eumeneia, Şeyhlü-Işıklı, (İstanbul), 73-92. Ege Yayınları.
- Tekçam 2007 T. Tekçam, Arkeoloji Sözlüğü, (İstanbul). Alfa Yayınları.
- Vandeput 1997 L. Vandeput, The Architectural Decoration in Roman Asia Minor, Sagalassos: a Case Study, Studies in Eastern Mediterranean Archaeology, Brepols Publishers.
- Vasiliev 1943 A. A. Vasiliev, Bizans İmparatorluğu Tarihi (çev. A. M. Mansel), Maarif Matbaası, (Ankara).
- Yalman 2000 B. Yalman, İznik Nikaia, (Bursa), Bursa Rotary Kulübü.

- Yaraş - Şimşek 2011 A. Yaraş - Z. Şimşek, “Allianoi ‘S’ Kıvrımlı Sarmallı Sütun Başlıkları”, Mediterranean Journal of Humanities - Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi 1/2, 225-236.
- Yılmaz 2010 B. Yılmaz, Batı Anadolu Helenistik Dönem Anta Başlıkları, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Denizli).
- Wilson 1991 M. J. Wilson, “Designing the Roman Corinthian Capital”, BSR 59, 89-150.

Başlıkların Kronolojik Tablosu

Bu bölümde Ek-1’de yer alan çizelgede bulunan grafiklerde kullanılan başlıklar tiplerine ayrılarak kronolojik dizilmiştir

İon Sütun Başlıkları

- 1) İB-1: İ.Ö. 1.yüzyıl
- 2) İB-2: İ.Ö. 1. yüzyılın sonu - İ.S. 1. yüzyıl (ilk yarısı)
- 3) İB-3: İ.S. 2. yüzyıl
- 4) İB-4: İ.S. 2. yüzyıl
- 5) İB-5: İ.S. 2. yüzyıl
- 6) İB-6: İ.S. 2. yüzyıl
- 7) İB-7: İ.S. 2. - 3. yüzyıl
- 8) İB-8: İ.S. 2. - 3. yüzyıl
- 9) İB-9: İ.S. 2. - 3. yüzyıl
- 10) İB-10: İ.S. 2. - 3. yüzyıl
- 11) İB-11: İ.S. 3. - 4. yüzyıl

Korinth Sütun Başlıkları

- 1) KORB-1: İ.S 1. yüzyılın ilk yarısı
- 2) KORB-2: Hadrian Dönemi
- 3) KORB-3: Hadrian Dönemi
- 4) KORB-4: İ.S. 2. yüzyılın ortaları
- 5) KORB-5: İ.S. 2. yüzyılın ortaları
- 6) KORB-6: Geç Hadrian- M. Aurelius dönemleri
- 7) KORB-7: Geç Hadrian - Antoninus Pius Dönemi
- 8) KORB-8: İ.S. 2. yüzyılın ortaları
- 9) KORB-9: İ.S. 2. ikinci yarısı
- 10) KORB-10: İ.S. 2. yüzyılın sonları - İ.S. 3. yüzyılın ilk çeyreği
- 11) KORB-11: İ.S. 2. yüzyılın sonları ile İ.S. 3. yüzyılın ilk yarısı
- 12) KORB-12: Severuslar Dönemi, özellikle Caracalla Dönemi
- 13) KORB-13: İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısı
- 14) KORB-14: İ.S. 150-250

Kompozit Sütun Başlıkları

- 1) KOMB-1: İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısı - İ.S. 3. yüzyıl
- 2) KOMB-2: İ.S. 3. yüzyılın ilk çeyreği
- 3) KOMB-3: İ.S. 3. yüzyılın ilk yarısı

Ante/Plaster Sütun Başlıkları

- 1) APB-1: İ.S 2. yüzyılın ilk çeyreği
- 2) APB-2: İ.S. 2. yüzyılın ikinci çeyreği
- 3) APB-3: İ.S. 2. yüzyılın ortaları
- 4) APB-4: İ.S. 3. yüzyılın ikinci yarısı

HARİTA, RESİM, GRAFİK VE EK LİSTESİ

- Harita 1-** Genel Türkiye Haritası İle Bursa İl Sınırı Haritası (Yazar)
Harita 2- Kentin Korunan Dönem Yapılarını (U.Ü. Arkeoloji Bölümü Arşivi-Yazar)
Resim 1- Filemaker (veribankası) ekran görüntüsü (Yazar)
Resim 2- İon sütun başlığı bölümleri (Schmidt - Plattner 2004: 39)
Resim 3- Korinth sütun başlığı bölümleri (Schmidt - Plattner 2004: 51)
Resim 4- Kompozit sütun başlığı bölümleri (Freyberger 1990: Beilagen II)
Grafik 1- İon Sütun Başlıklarının Dağılımı (Yazar)
Grafik 2- Korinth Sütun Başlıklarının Dağılımı (Yazar)
Grafik 3- Kompozit Sütun Başlıklarının Dağılımı (Yazar)
Grafik 4- Ante/Plaster Başlıkların Dağılımı (Yazar)
Grafik 5- Sütun Başlıklarının Dönemsel Yoğunluğu (Yazar)
Grafik 6- İon Sütun Başlıklarının Dönemsel Yayılımı (Yazar)
Grafik 7- Korinth Sütun Başlıklarının Dönemsel Yayılımı (Yazar)
Grafik 8- Kompozit Sütun Başlıklarının Dönemsel Yayılımı (Yazar)
Grafik 9- Ante/Plaster Başlıkların Dönemsel Yayılımı (Yazar)
Grafik 10- Sütun Başlıklarının Yüzyıllara Göre Dağılımı (Yazar)
Ek 1- Nikaia'nın Yapı Kronolojisi (Yazar)

LEVHALARIN LİSTESİ

- Levha 1a-** İB-1 numaralı başlığın ön cephesi (Yazar)
Levha 1b- İB-1 numaralı başlığın korunan yan yüzü (Yazar)
Levha 1c- İB-1 numaralı başlığın diğer yan yüzü (Yazar)
Levha 2a- İB-2 numaralı başlığın ön cephesi (Yazar)
Levha 2b- İB-2 numaralı başlığın korunan yan yüzü (Yazar)
Levha 2c- İB-2 numaralı başlığın diğer yan yüzü (Yazar)
Levha 3a- İB-3 numaralı başlığın korunan volüt kısmı (Yazar)
Levha 3b- İB-3 numaralı başlığın korunan polster kısmı (Yazar)
Levha 3c- İB-3 numaralı başlığın korunan polster kısmı (Yazar)
Levha 4a- İB-4 numaralı başlığın ön cephesi (Yazar)
Levha 4b- İB-4 numaralı başlığın korunan yan yüzü (Yazar)
Levha 4c- İB-4 numaralı başlığın korunan diğer yan yüzü (Yazar)
Levha 5a- İB-5 numaralı başlığın ön cephesi (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 5b- İB-5 numaralı başlığın korunan yan yüzü (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 5c- İB-5 numaralı başlığın korunan diğer yan yüzü (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 6a- İB-6 numaralı başlığın duvar cephesinde görülen yan yüzü (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 6b- İB-6 numaralı başlığın duvar cephesinde görülen yan yüzü (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 7a- İB-7 numaralı başlığın ön cephesi (Yazar)
Levha 7b- İB-7 numaralı başlığın ön cephesi detay (Yazar)
Levha 7c- İB-7 numaralı başlığın korunan yan yüzü (Yazar)
Levha 8a- İB-8 numaralı başlığın ön cephesi (Yazar)

- Levha 8b-** İB-8 numaralı başlığın arka cephesi (Yazar)
- Levha 8c-** İB-8 numaralı başlığın korunan yan yüzü (Yazar)
- Levha 8d-** İB-8 numaralı başlığın tahrip olan yan yüzü (Yazar)
- Levha 9a-** İB-9 numaralı başlığın ön cephesi (Yazar)
- Levha 9b-** İB-9 numaralı başlığın korunan yan yüzü (Yazar)
- Levha 10a-** İB-10 numaralı başlığın duvar cephesinde görülen yan yüzü (Yazar)
- Levha 10b-** İB-10 numaralı başlığın duvar cephesinde görülen volüt kısmı (Yazar)
- Levha 11a-** İB-11 numaralı başlığın volüt kısmı (Yazar)
- Levha 11b-** İB-11 numaralı başlığın volüt ve polster kısmı (Yazar)
- Levha 12a-** İB-12 numaralı başlığın duvar cephesinde görülen ön yüzü (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 12b-** İB-13 numaralı başlığın duvar cephesinde görülen ön yüzü (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 13a-** Duvar cephesinde tespit edilen İB-14 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 13b-** Lefke kapının şehir tarafında atıl bir şekilde duran İB-15 numaralı başlık parçası - volüt kısmı (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 13c-** Lefke kapının şehir tarafında atıl bir şekilde duran İB-15 numaralı başlık parçası - polster kısmı (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 14a-** Lefke kapının kuzey cephesinde devşirme olarak kullanılmış İB-16 numaralı başlığın tahrip olmuş ön cephesi (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 14b-** Lefke kapının kuzey cephesinde devşirme olarak kullanılmış İB-16 numaralı başlığın korunan yan yüzü
- Levha 15a-** Duvar cephesinde tespit edilen İB-17 numaralı başlığın ön cephesi (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 15b-** Duvar cephesinde tespit edilen İB-18 numaralı başlığın ön cephesi (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 16a-** Duvar cephesinde tespit edilen İB-19 numaralı başlığın ön cephesi (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 16b-** Duvar cephesinde tespit edilen İB-20 numaralı başlığın ön cephesi (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 17a-** Duvar cephesinde tespit edilen İB-21 numaralı başlığın ön cephesi (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 17b-** İB-22 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 18a-** İB-23 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 18b-** İB-24 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 19a-** İB-25 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 19b-** İB-26 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 20a-** İB-27 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 20b-** İB-28 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 21a-** İB-29 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 21b-** İB-30 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 22a-** İB-31 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 22b-** İB-32 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 23a-** İB-33 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 23b-** İB-34 numaralı volüt parçası (İzmit ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)

Levha 24a- İB-35 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 24b- İB-36 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 25a- İB-37 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 25b- İB-38 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 26a- İB-39 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 26b- İB-40 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 27a- İB-41 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 27b- İB-42 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 28a- İB-43 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 28b- İB-44 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 29a- İB-45 numaralı volüt parçası (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 30a- KORB-1 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 30b- KORB-1 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 30c- KORB-1 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 31a- KORB-2 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 31b- KORB-2 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 31c- KORB-2 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 32a- KORB-3 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 32b- KORB-3 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 32c- KORB-3 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 34a- KORB-4 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 34b- KORB-4 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 34c- KORB-4 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 35a- KORB-5 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 35b- KORB-5 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 35c- KORB-5 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 36a- KORB-6 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 36b- KORB-6 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 36c- KORB-6 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 37a- KORB-7 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 37b- KORB-7 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 37c- KORB-7 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 38a- KORB-8 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 38b- KORB-8 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 38c- KORB-8 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 39a- KORB-9 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 39b- KORB-9 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 39c- KORB-9 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
Levha 40a- KORB-10 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 40b- KORB-10 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 40c- KORB-10 numaralı korinth başlığı (Yazar)
Levha 41a- KORB-11 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)

- Levha 41b-** KORB-11 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 41c-** KORB-11 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 42a-** KORB-12 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 42b-** KORB-12 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 42c-** KORB-12 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 43a-** KORB-13 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 43b-** KORB-13 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 44a-** KORB-14 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 44b-** KORB-14 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 45a-** KORB-15 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 45b-** KORB-15 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 46a-** KORB-16 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 46b-** KORB-16 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 47a-** KORB-17 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 47b-** KORB-17 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 48a-** KORB-18 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 48b-** KORB-18 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 49a-** KORB-19 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 49b-** KORB-19 numaralı korinth başlığı (İznik ilçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması Arşivi)
- Levha 50a-** KOMB-1 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 50b-** KOMB-1 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 50c-** KOMB-1 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 51a-** KOMB-2 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 51b-** KOMB-2 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 51c-** KOMB-2 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 52a-** KOMB-3 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 52b-** KOMB-3 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 52c-** KOMB-3 numaralı korinth başlığı (Yazar)
- Levha 53a-** APB-1 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
- Levha 53b-** APB-1 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
- Levha 53c-** APB-1 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
- Levha 53d-** APB-1 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)

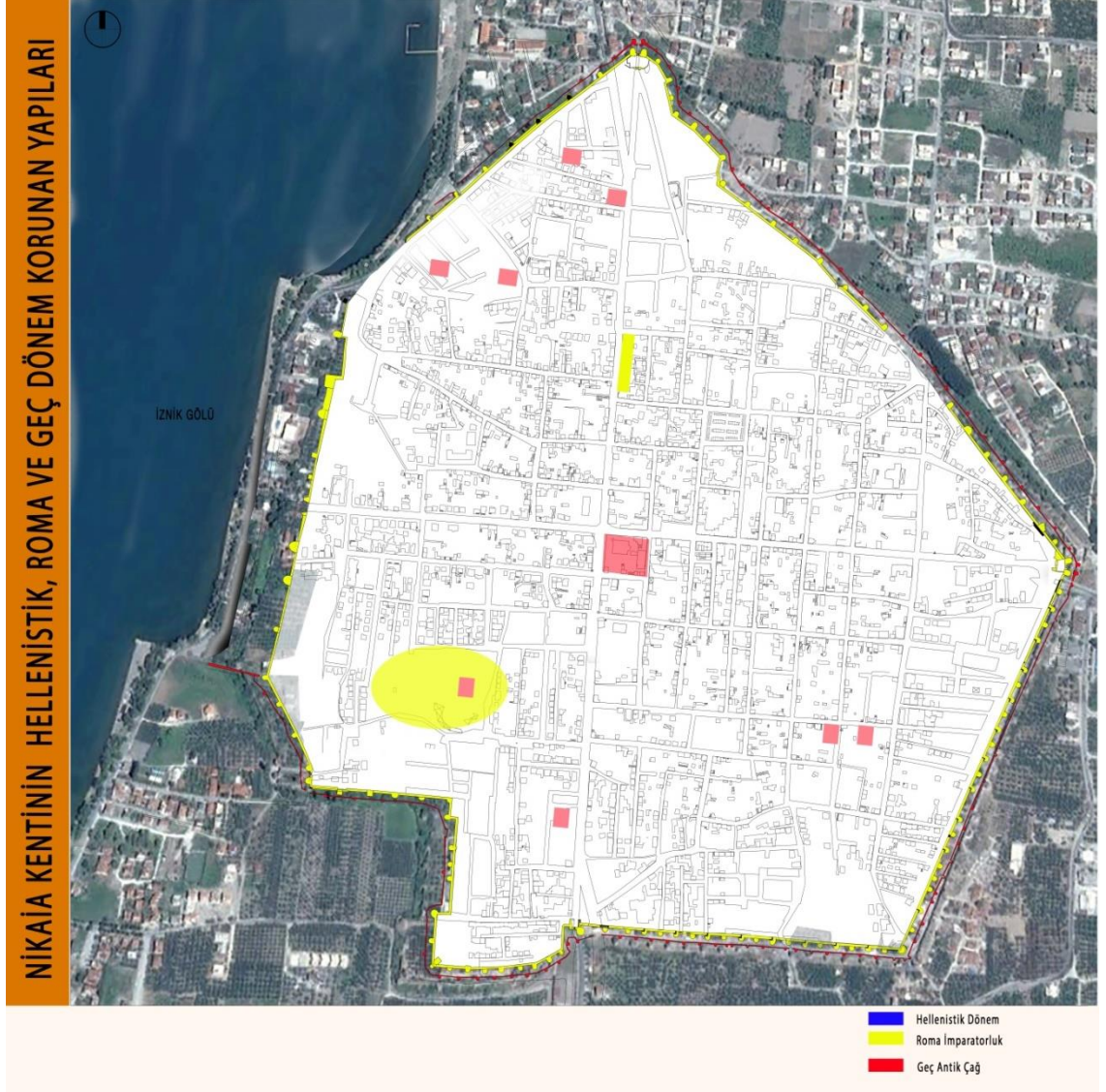
- Levha 54a-** APB-2 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
Levha 54b- APB-2 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
Levha 54c- APB-2 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
Levha 55a- APB-3 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
Levha 55b- APB-3 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
Levha 55c- APB-1 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
Levha 56a- APB-4 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)
Levha 56b- APB-4 numaralı ante/plaster başlık (Yazar)

HARİTALAR

Harita 1- Bursa il sınırını gösteren Türkiye haritası (üstte)

İznik ilçesinin sınırlarını gösteren Bursa Haritası (altta)

Harita 2- Kentin Korunan Dönem yapıları²¹⁸

²¹⁸ Bu haritanın taslağı Uludağ Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden Araş. Gör. Gözde Kırılı Özer'e aittir. Taslak üzerindeki değişimler tarafımızca yapılmıştır.

RESİMLER

FileMaker Pro Advanced - [Taş Eser Kataloğu_başlık]

File Edit View Insert Format Records Scripts Tools Window Help

Records 1 53 Total (Unsorted) Show All New Record Delete Record Find Sort

Layout: Sütun Başlıklar View As: Preview

NİKAİA ANTİK KENTİ SÜTUN BAŞLIKLARI KATALOĞU

Katalog No: S1 Müze Envanter No: Anahtar Kelimeler: İon, sur, volüt

Eser Adı: İon Korinth Kompozit Fragment

Korunduğu Yer: In Situ Müze Devşirme Atıl
İç sur. Şehir tarafı, 10-11. kule arası

Malzeme: Gri mermer

Ölçüler - İon Ölçüler - Korinth/Kompozit

Yükseklik: Abaküs Yüksekliği: Echinus Ölçüleri:
Genişlik: Döbel Deliği Çapı: Yumurta Ölçüleri:
Derinlik: 25 cm Volüt Ölçüleri: Polster Ölçüleri:
Çap: 37 cm Balteus Ölçüleri:

Tanım	Tarih	Kaynakça
Başlığın sadece volüt kısmı korunmuştur. Korunan parçanın da alt ve sağ kısmında yer yer kırılmalar ve tahribat gözlemlenmektedir. Volüt Parçası. Volüt spiralleri derin iç bükey kanallı olup, spiral çizgisi bulunmamaktadır. Spiral üç merkezli çizilmiştir. Ayrıca spiraller geniş ve oval sırtlıdır. Volüt gözü belirgin bir şekilde büyük (geniş) işlenmiştir. Malzeme M.S. 3 yüzyılda inşa edilmiş sur duvan (iç sur duvan) üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.		

24 Mar 2016 Kayıt Yapan Kişi:

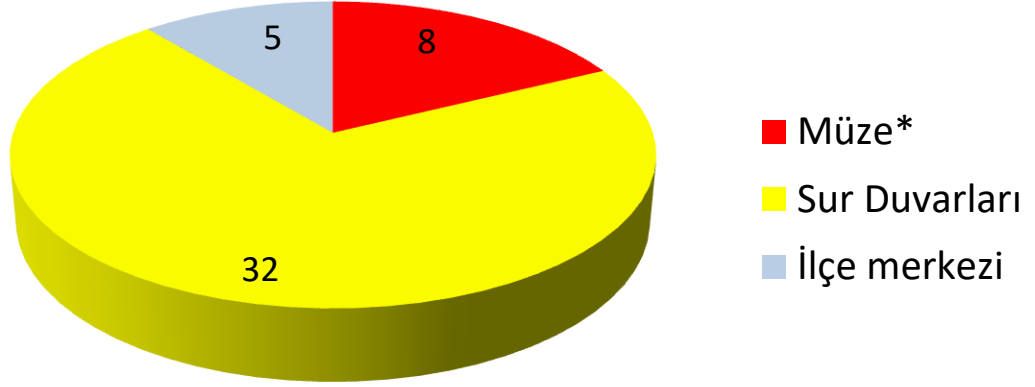
Updated by <<<Hazel C.>>>

100 Browse

Resim 1

GRAFİKLER

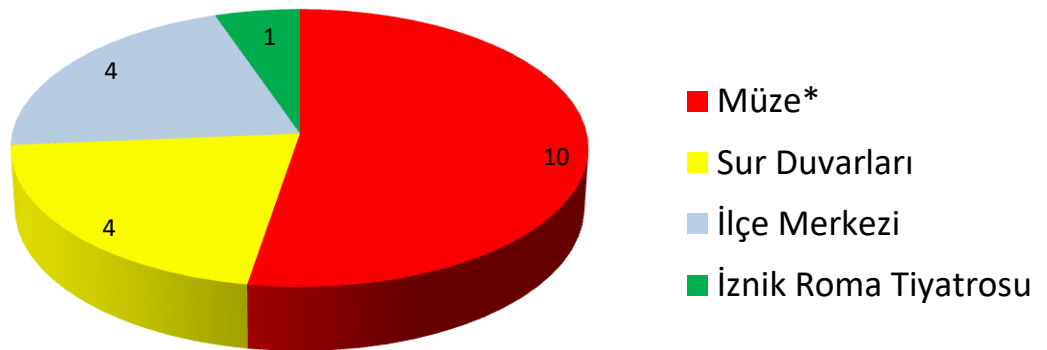
İON SÜTUN BAŞLIKLARININ DAĞILIMI

*Müze'de korunan başlıklarda sadece İB-8 numaralı başlığın buluntu yeri bulunmaktadır. Bunların dışında kalan başlıkların buluntu yeri bilinmemektedir.

Grafik 1

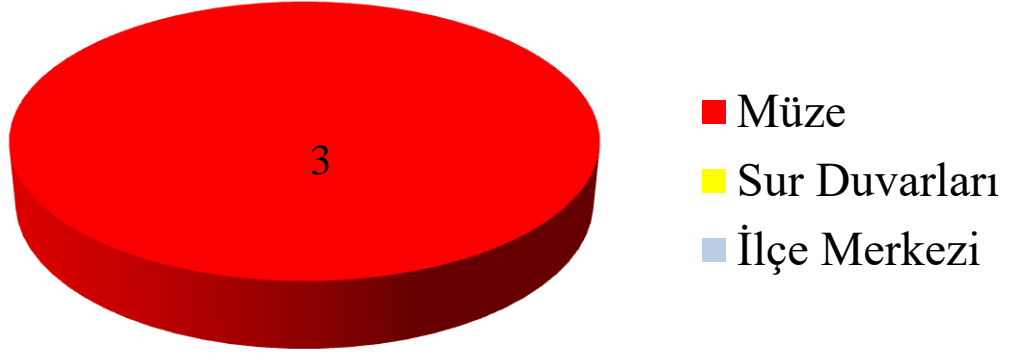
KORİNTH SÜTUN BAŞLIKLARININ DAĞILIMI

*Müze'de korunan başlıkların buluntu yeri bilinmemektedir. Müzede korunan eserlerde sadece KORB-6 numaralı başlığın buluntu yeri belirtilmiştir.

Grafik 2

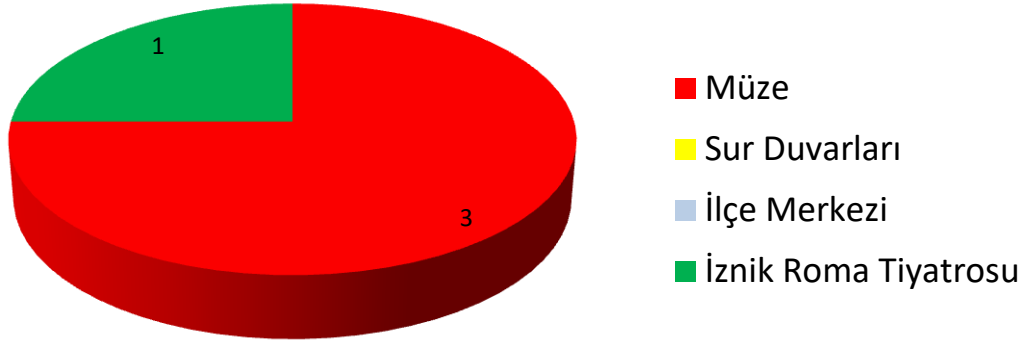
KOMPOZİT SÜTUN BAŞLIKLARININ DAĞILIMI

*Müze’de korunan başlıkların buluntu yeri bilinmemektedir.

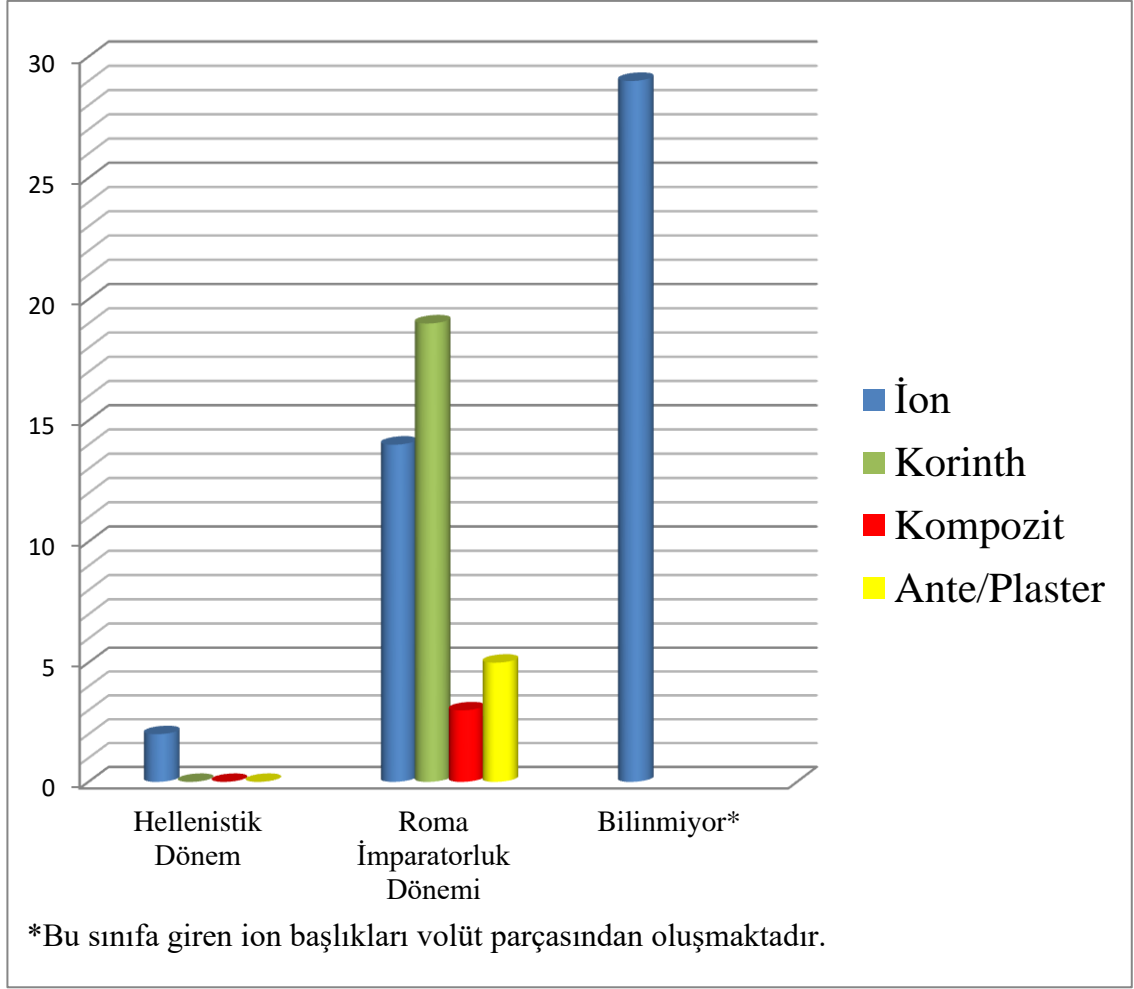
Grafik 3

ANTE/PLASTER BAŞLIKLARIN DAĞILIMI

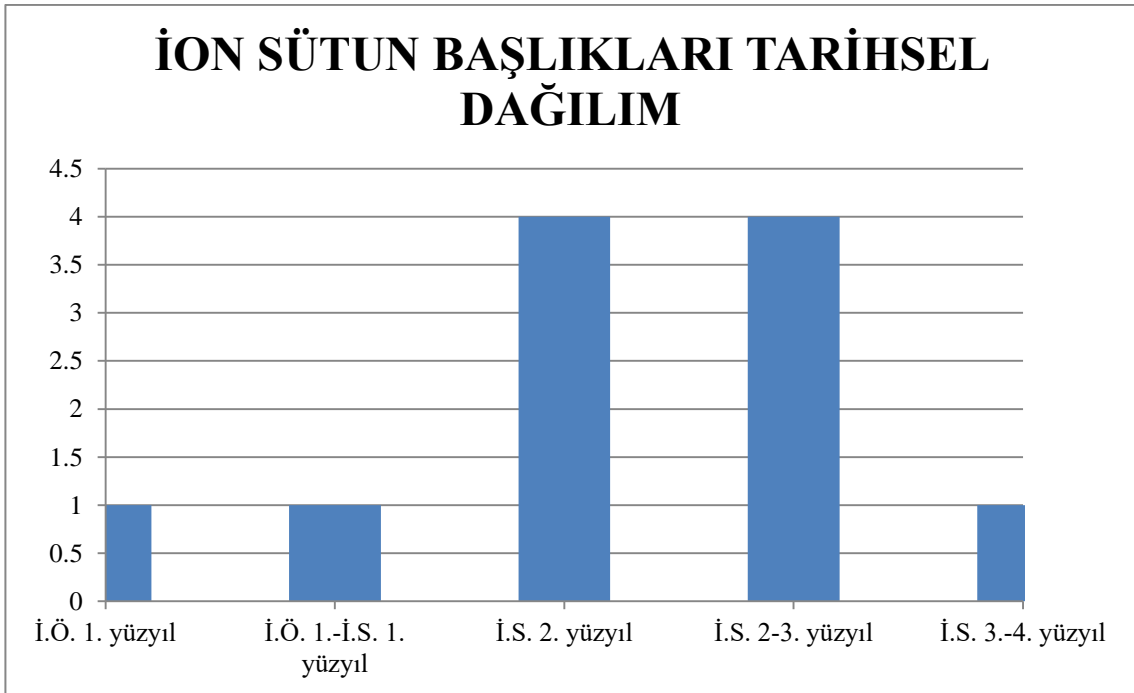

*Müze’de korunan başlıkların buluntu yeri bilinmemektedir. Müzede korunan eserlerde sadece AB-1 numaralı başlığın buluntu yermekte olup, bu başlık da

Grafik 4

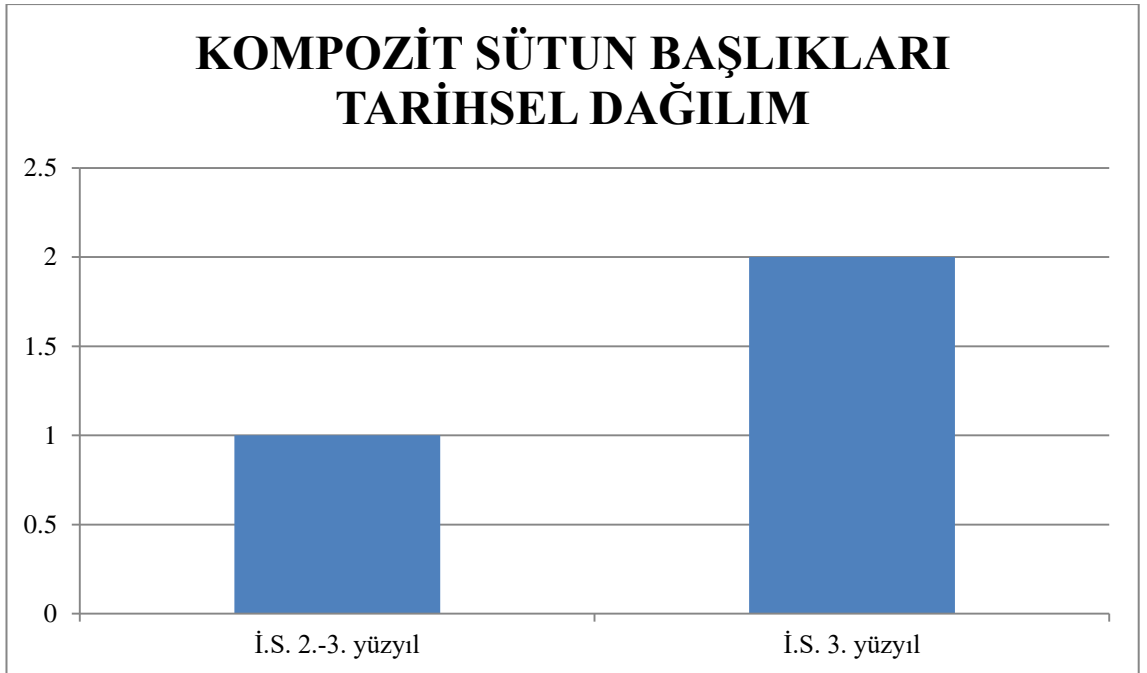
Grafik 5

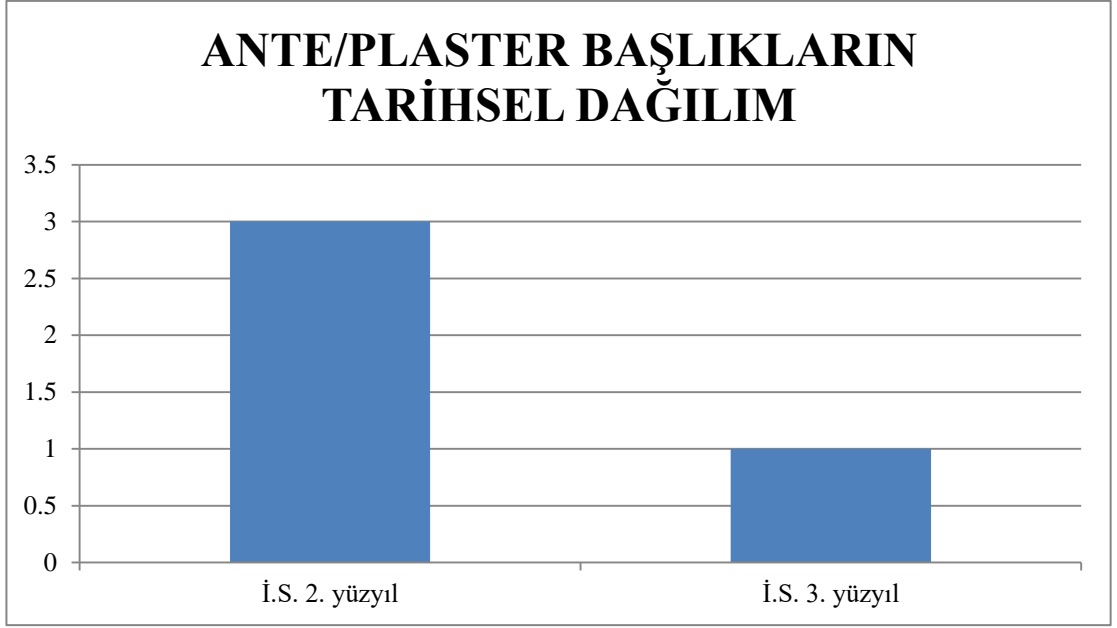
Grafik 6

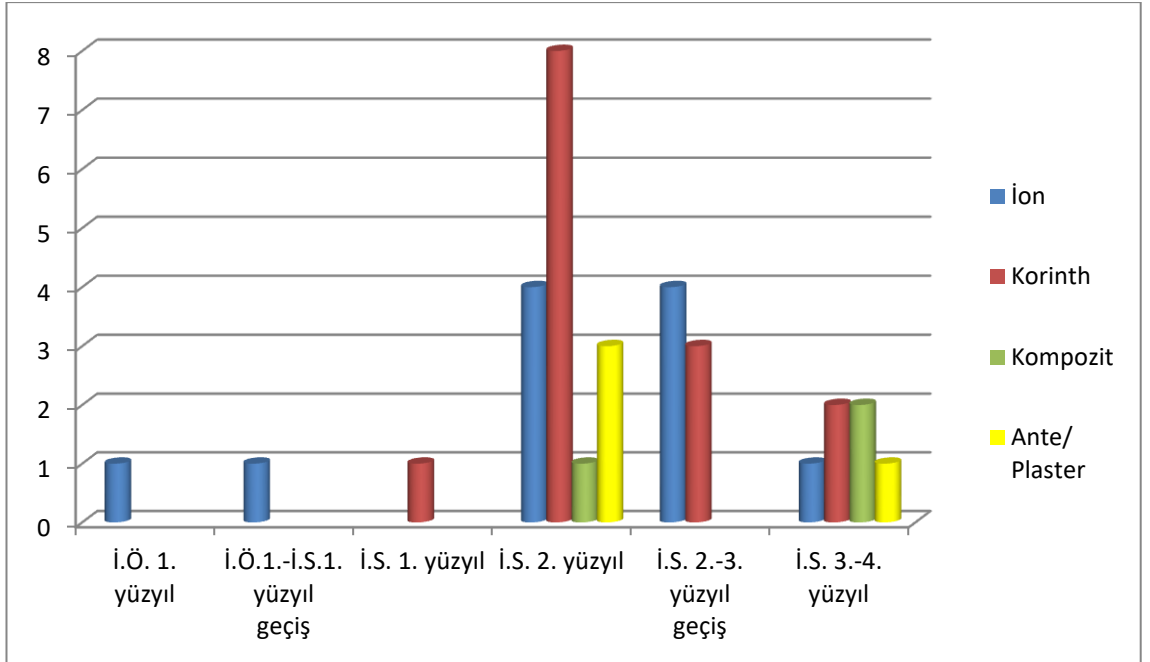
Grafik 7

Grafik 8

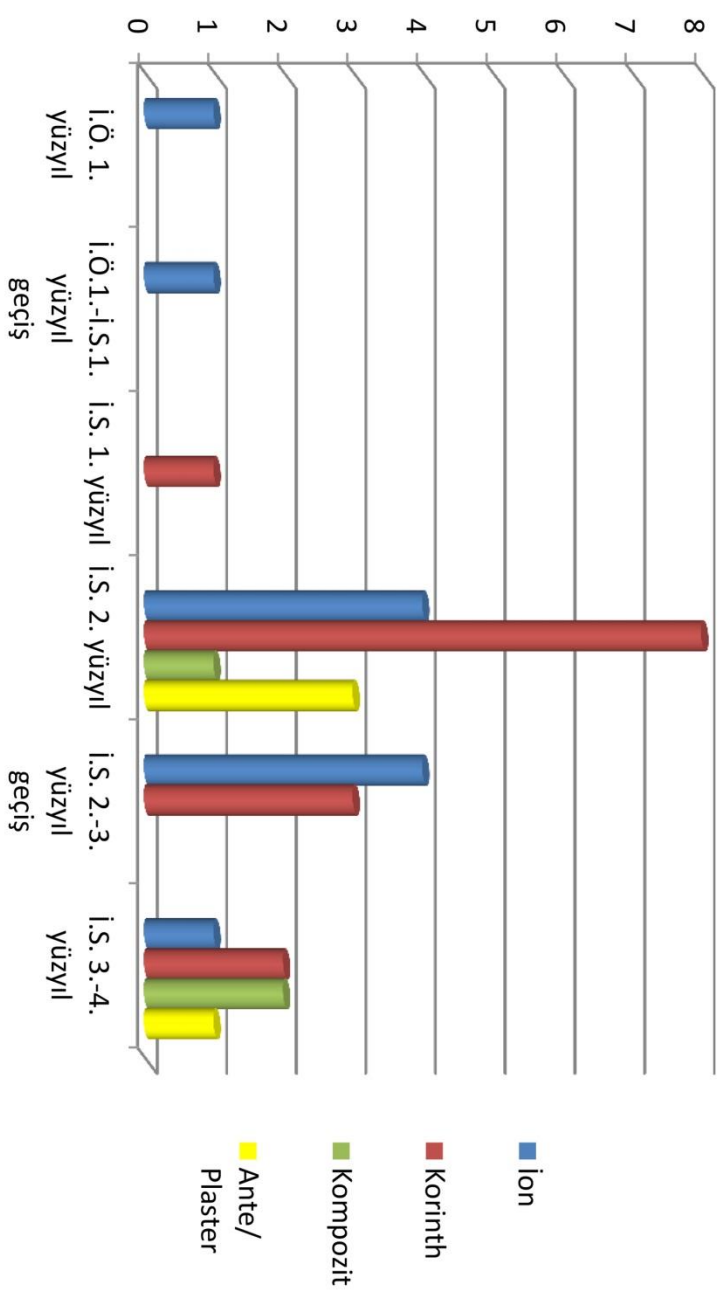
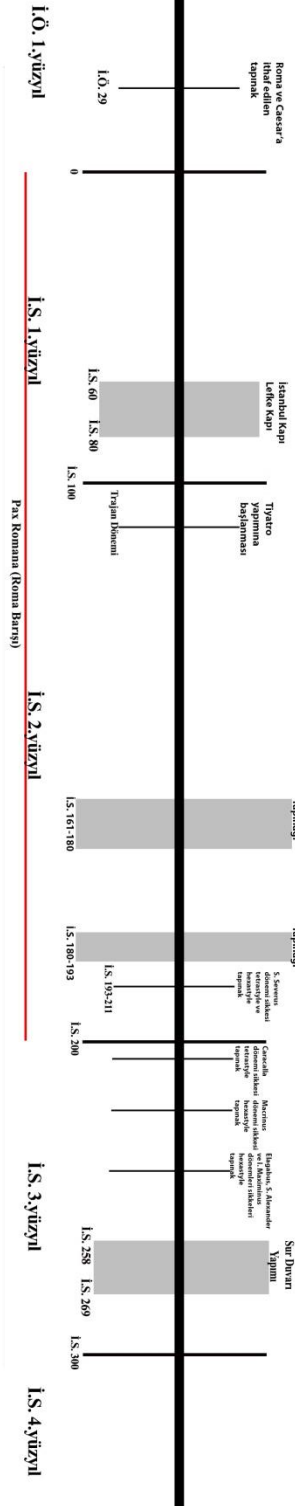
Grafik 9

Grafik 10

NIKAIIA KRONOLOJİSİ

Hazırlayan: Mustafa Uğur Ekinci

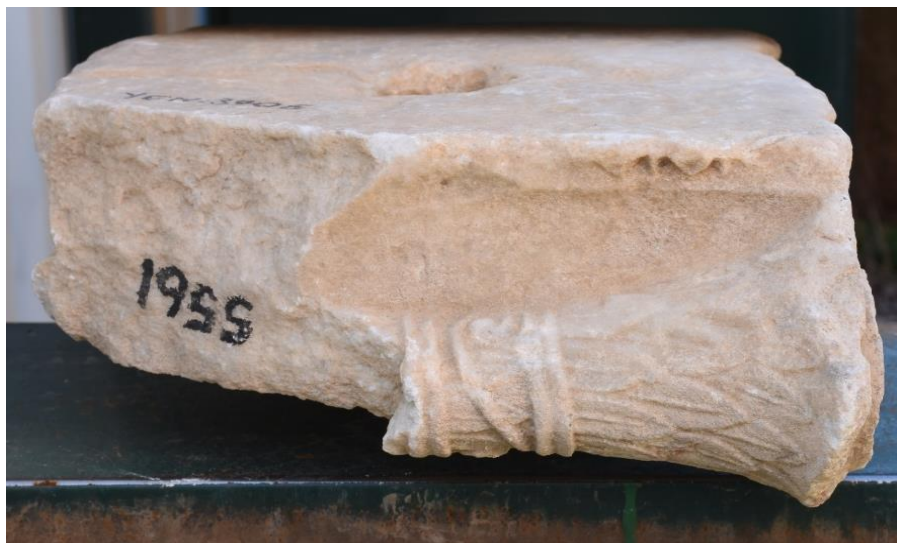
LEVHALAR

a – (İB-1)

b – (İB-1)

c – (İB-1)

a – (İB-2)

b – (İB-2)

a – (İB-3)

b – (İB-3)

c – (İB-3)

a – (İB-4)

b – (İB-4)

c – (İB-4)

a – (İB-5)

b – (İB-5)

c – (İB-5)

a – (İB-6)

b – (İB-6)

a – (İB-7)

b – (İB-7)

c – (İB-7)

a - (İB-8)

b - (İB-8)

c - (İB-8)

d - (İB-8)

a – (İB-9)

b – (İB-9)

a – (İB-10)

b – (İB-10)

a – (İB-11)

b – (İB-11)

a - (İB-12)

b - (İB-13)

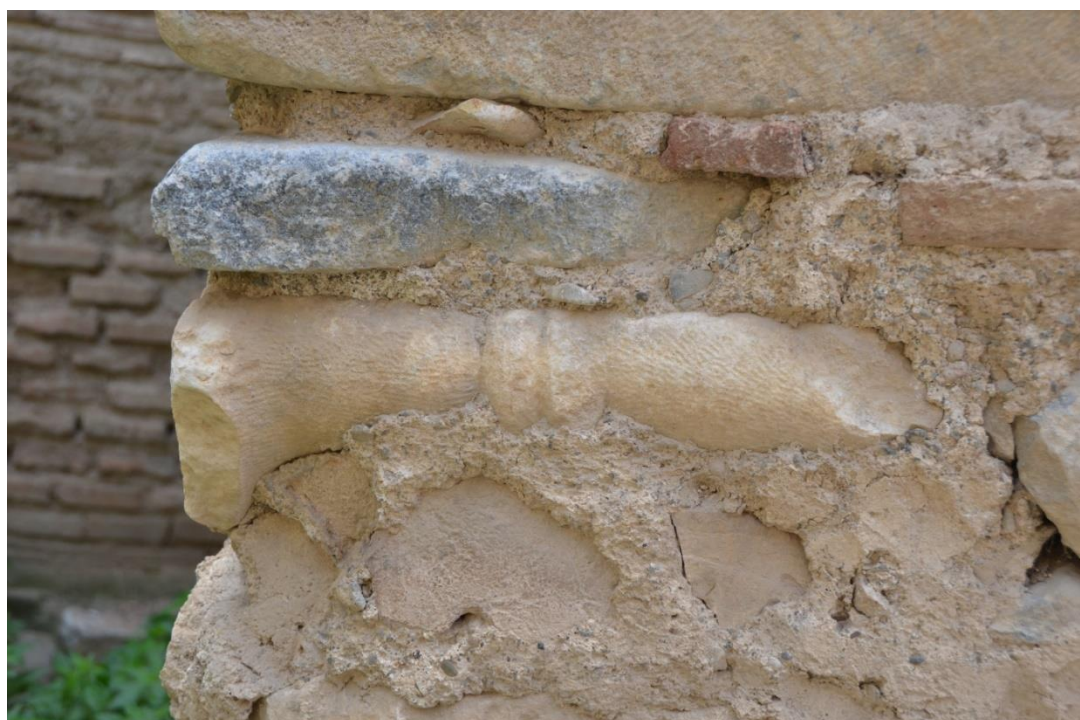
a – (İB-14)

b – (İB-14)

a – (İB-15)

b – (İB-15)

a - (İB-16)

b - (İB-17)

a - (İB-18)

b - (İB-19)

a – (İB-20)

b – (İB-21)

a – (İB-22)

b – (İB-23)

a – (İB-24)

b – (İB-25)

a - (İB-26)

b - (İB-27)

a – (İB-28)

b – (İB-29)

a – (İB-30)

b – (İB-31)

a – (İB-32)

b – (İB-33)

a – (İB-34)

b - (İB-35)

a - (İB-36)

b - (İB-37)

a - (İB-38)

b - (İB-39)

a - (İB-40)

b - (İB-41)

a - (İB-42)

b - (İB-43)

a - (İB-44)

b - (İB-45)

a – (KORB-1)

b – (KORB-1)

c – (KORB-1)

a – (KORB-2)

b – (KORB-2)

c – (KORB-2)

a – (KORB-3)

b – (KORB-3)

c – (KORB-3)

a – (KORB-4)

b – (KORB-4)

c – (KORB-4)

a – (KORB-5)

b – (KORB-5)

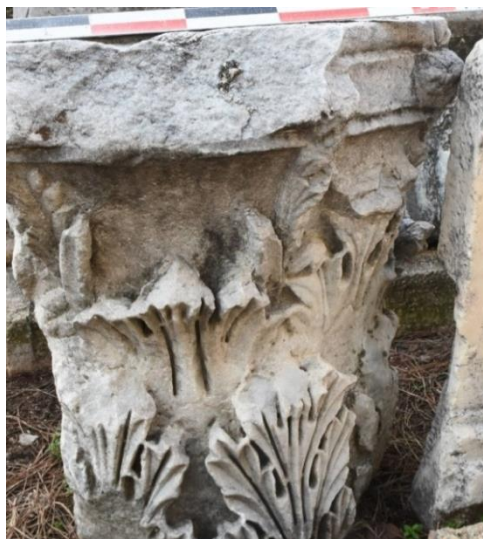
c – (KORB-5)

a – (KORB-6)

b – (KORB-6)

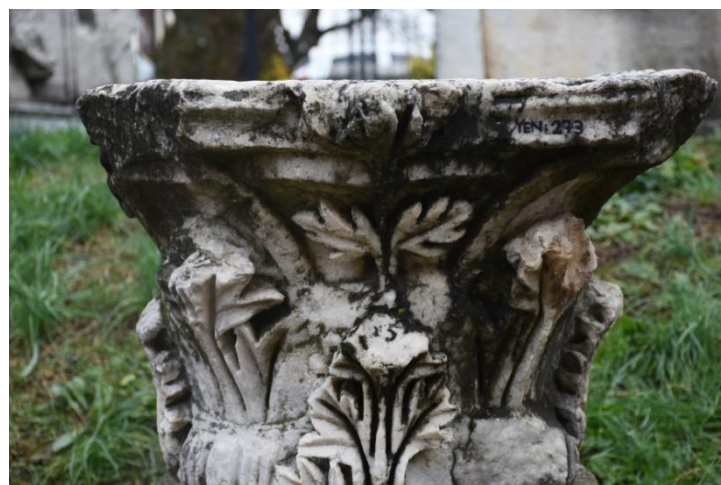
c – (KORB-6)

a – (KORB-7)

b – (KORB-7)

c – (KORB-7)

a – (KORB-8)

b – (KORB-8)

c – (KORB-8)

a – (KORB-9)

b – (KORB-9)

c – (KORB-9)

a – (KORB-10)

b – (KORB-10)

c – (KORB-10)

a – (KORB-11)

b – (KORB-11)

c – (KORB-11)

a – (KORB-12)

b – (KORB-12)

c – (KORB-12)

a – (KORB-13)

b – (KORB-13)

a – (KORB-14)

b – (KORB-14)

a – (KORB-15)

b – (KORB-15)

a – (KORB-16)

b – (KORB-16)

a – (KORB-17)

b – (KORB-17)

a – (KORB-18)

b – (KORB-18)

a – (KORB-19)

b – (KORB-19)

a – (KOMB-1)

b – (KOMB-1)

c – (KOMB-1)

a – (KOMB-2)

b – (KOMB-2)

c – (KOMB-2)

a – (KOMB-3)

b – (KOMB-3)

c – (KOMB-3)

d – (KOMB-3)

a – (APB-1)

b – (APB-1)

c – (APB-1)

d – (APB-1)

a – (APB-2)

b – (APB-2)

c – (APB-2)

a – (APB-3)

b – (APB-3)

c – (APB-3)

d – (APB-3)

a – (APB-4)

b – (APB-4)

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Mustafa Uğur EKMEKÇİ
Tez Adı	Nikaia'daki Antik Sütun Başlıkları
Enstitü	Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı	Arkeoloji
Tez Türü	Yüksek Lisans
Tez Danışman(lar)ı	Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) izni	☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama izni	☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin Veriyorum

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih : 06/06/2017

İmza :

